

YAZI-YORUM

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

12. Sayı

YAZI-YORUMDAKİLER

DOSYA KONUSU

Zeynep Eşin | Gerçeklik Dahilinde Gerçekçi Olmayanlar
Hatice Hamarat | Alice İn Wonderland Lewis Carroll
Beyza Büşra Erol | Kendi Distopyasında J.K Rowling
Fırat Işıkil | Mars Yıllıkları
Nur Yüksel Öztürk | Fantastik Bir Dünya; Harry Potter
Sevde Gül Kocalar | Puslu Kıtalar Atlası
Beyza Büşra Erol | Yüzüklerim Efendisi
Zeynep Eşin | Büyülü Atmosfer; Yüzüklerin Efendisi

TİYATRO İNCELEME

Euren Erbatur | Prof. Pi Show

ÖYKÜ

Ömer Kaya | Taşlar
Büşra Canbaz | Bir Adam Bir Kadın Ve Papatyalar
Hatice Hamarat | Puzzo'nun Mor Koridoru
Saadet Çadiri | Sait Faik İle Buluşma
Gülbahar Pamukçu | Töre
Emir Bolat | Geride Kalanlar
Goncagül Yılmaz | Gölge Çocuk
Huriye Çoban | Çıngıraklı
Sevim Beyazıt | Mektup
Achilles Valentin | Vasil'in Kasabası

DENEME

Zeynep Aydoğan | İnsan Doğmak İnsan Olmak

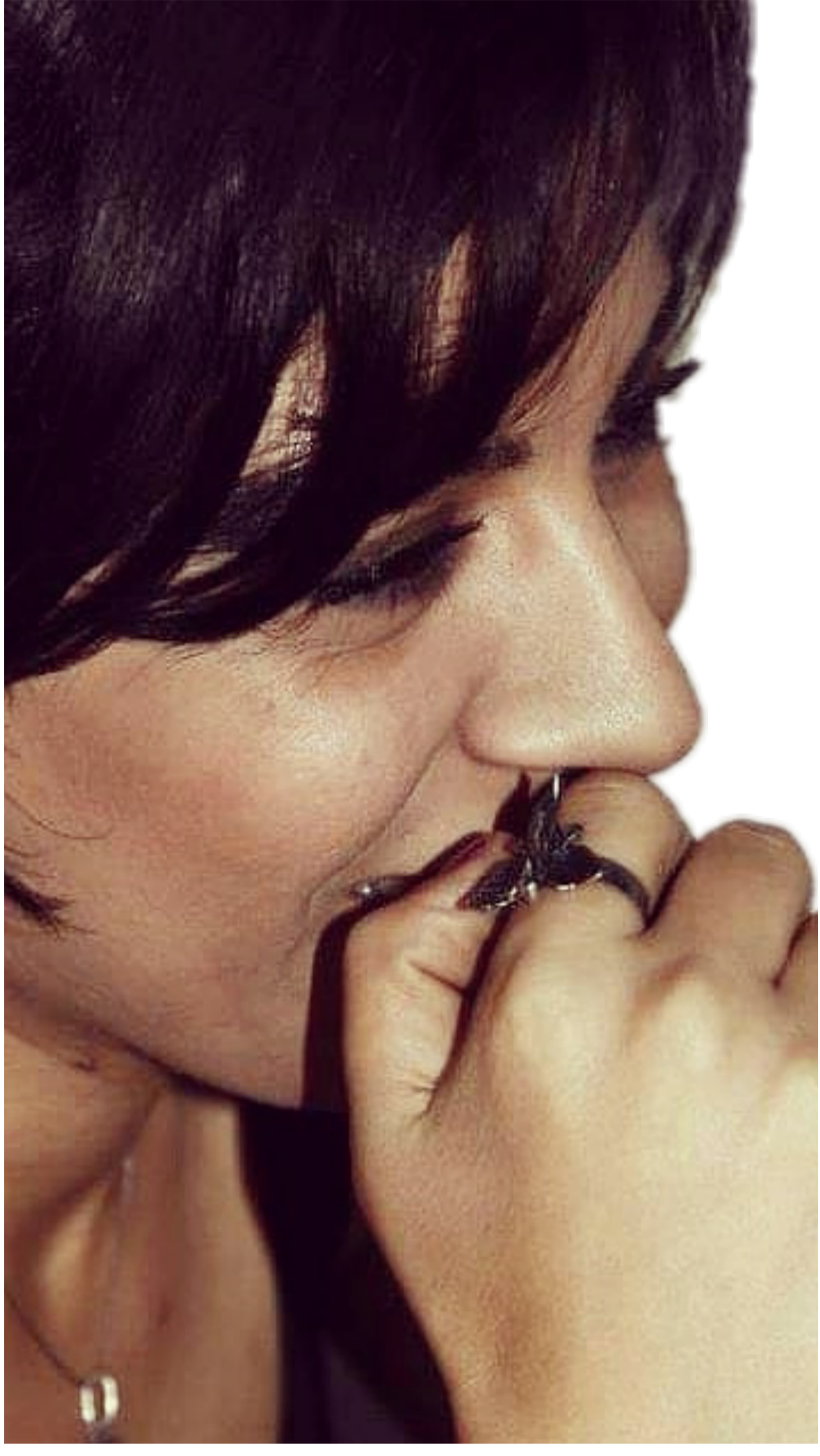
ŞİİR

Emre Erbatur | Eu Gazeli
Aysel Ateş Abdullazade | Bir Başka Biriyim
Burak Akbalık | Askıda Aşk Var
Baran Soydan | Kara Mavi
Reşit Kayar | Şiirizm
Gözde Ünal | Sonbahar Hüznün meusimi

RÖPORTAJ

Mehmet Güreli
Achilles Valentin

Fantastik edebiyat, gerçeğe dayalı olmayan yazılı anlatım tarzıdır. Genelde hikâye, roman, oyun ve drama gibi yazım biçimlerini içerir. Klasik fantezi edebiyatının en tanınmış örnekleri arasında Alis Harikalar Diyarında yer alır. Modern fantezi edebiyatının tanınmış örnekleri arasında J.K. Rowling'in Harry Potter J.R.R. Tolkien'in Hobbit, Yüzüklerin Efendisi, ve Stephen King'in Kara Kule, Mahşer gibi eserleri sayılabilir.

"Fantastik" kelime itibariyle Latince bir sıfat olan fantasticum ve Yunanca bir fiil olan phantasein'den türemiştir ve "neredeyse görünür", "görünürmüş gibi" anlamına gelir. Fantezi hayal gücüdür. Aristoteles (B.C. 384-322) phantastike kelimesini fiziksel temeli olmayan şeyleri hayal edebilme kabiliyeti anlamında kullanmıştır. Bu kelime için 19. Yüzyılın ilk yarısında yeni bir edebi türün adı olarak kullanılmaya başlandığı söylenebilir.

Fantastik, garipliği ve saçmalığı dolayısıyla gerçek dünya ile arasında ince bir bağı varmış gibi gözükten şeyleri tanımlar. Tam olarak mantığın zıttıdır ve bir şekilde deliliğin yansımasıdır. Açıklanamaz bir olay verilir ve gerçeklik, en azından bizim alışık olduğumuz gerçeklik, sunulan olaylardan tamamen farklıdır. Bu yüzden iletişim kurmak, yemek-içmek ve uyumak gibi günlük hayatta olan temel unsurlar dışında fantastik eserlerde mantık dâhilinde bir içerik beklemek pek doğru olmaz. Ayrıca Fantezi kırılmaz kabul ettiğimiz kuralları hiçe saymamızı sağlar. Peter Penzoldt'a göre fantezi ve doğa ötesi kurgu, gerçekçi bir şekilde bahsedemeyeceğimiz şeyler hakkında konuşmamız için bir bahanedir

Fantezi edebiyatının popülerleşmesinin öncüsü olarak genel kabul görmüş isim John Ronald Reuel Tolkien'dir. Bu edebiyat tarzının içeriğini oluşturan kimi ırk isimleri (orklar, elfler, cüceler, vb.) dahil, harita kullanarak kitap yazma akımı onun öncülüğünde popülerleşmiştir. Günümüzde dünya çapında milyonlarca kişiye ulaşmış olan birçok bilgisayar oyununun da temelinde fantezi edebiyatının zenginliklerinden istifade ettiğini görüyoruz.

Fantastik edebiyatın, günlük hayatta şahit olamayacağımız doğa ötesi olayları mümkün kılması sebebiyle, edebiyat dünyasındaki en çarpıcı yazın şekli olduğunu söyleyebilirim. Garip karakterleri, gerçek olamayacak evrenleri ve insanoğlunun güce olan ihtiyacını yansıtmaları bakımından fantastik eserler diğer edebi türlerden ayrılır. Bu sebeple bizi huzursuz eden gerçeklerden kaçıp sığınabileceğimiz bir kale olarak karşımıza çıkmaktadır.

**"Gerçeklik" Dahilinde
"Gerçekçi" Olmayanlar.**

Fantastik Edebiyat

Zeynep Eşin

Bu eserler makaleleri, araştırma eserlerini, politika ve bunun gibi hayatın gerçekleri ile ilgili diğer kitapları okumayı sevmeyenler için bir sığınaktır çünkü zaten o sıkıcı gerçekler bizimle yaşamakta ve aynı nefesi solumaktalar.

Her şey zamanın akışıyla birlikte değişir. Bu kimsenin karşı koyamayacağı bir gerçektir. Değişim, gelişim, evrim... Nasıl anarsak analım fark etmez, en büyük gerçek değişimin kendisidir. İnsanoğlu değiştikçe ortaya koyduğu eserler de buna ayak uydurur. En büyük ilgi alanlarımızdan biri olan edebiyat da gün be gün kendini yeniler ve "her yeni örnek türü değiştirir." Bu durum fantastik edebiyat için de geçerlidir.

Korkunç da olsa, can da yaksa insanlar rüyalarını hatırlamaktan hoşlanır. Bunun sebebini hiç düşündünüz mü? Bu, insanların fantastik eserleri tercih etmesiyle aynı sebebe dayanır: Gerçeklerden kısa süreliğine de olsa kaçmak ve başka türlü yaşanılmayacak olan olayları tecrübe etmek. İyi bir fantastik eser bizi hikâyenin bir parçası yapar. Bu özellik roman ve öykü türündeki eserler için temel gereksinimlerden biridir ancak fantastik eserlerin olmazsa olmazıdır. Fantezi edebiyatının özelliklerinden birisi de eserlerde sözü edilen mekan, canlı türleri ve diğer öğelerin her eserde kendilerine özgü özellikleri olmasıdır. Neredeyse tüm fantezi edebiyatı eserlerinde doğaüstü olaylara rastlanabilir. Fantezi edebiyatı edebiyat dünyasında sevildiği kadar birçok eleştirinin de odağı olmuştur. Halk arasında bile fantezi edebiyatı eserlerinin insanları tamamen gerçeklerden uzaklaştırmak üzere yazılmış olduğunu düşünen insanlara sık sık rastlayabilirsiniz.

Fantezi edebiyatının kişileri yeni dünyalarla tanıştırap bir süre oraya misafir ettikleri doğrudur ancak, bir şeyin doğruluğunu veya gerçekliğini tam olarak anlatamadığınız zaman nasıl benzetmelere başvurursanız, fantezi edebiyatı da gerçek dünya öğeleri kullanılarak anlatılamayacak durum, düşünce ve diğer içerikleri anlatmak için alternatif bir yöntem kullanır. Tüm eserler bu amacı taşımasa da neredeyse tamamının gerçek dünyaya ilişkin eleştirileri, yorumları, mesajları vardır. Fantastik Edebiyat gerçek manada "Formal" yani biçimsel bir hayal dünyası kurmaktadır. Yoksa anlatılan bütün olgular görünenlerden elenip kavram bazında düşünüldüklerinde gerçek hayatta yaşadığımız duygulardır. Her ne kadar dışarıda gördüğümüz dünyadan yola çoğunlukla çıkılmıyor ve ne kahramanları, ne mekanları ne de gözlemlenen diğer birçok şeyler her gün gördüğümüz tarzda olmasa da karakterler bizler gibi sevmekte, düşünmekte, kötü eylemlerde bulunmaktadırlar. İşte bu noktada Fantastik Edebiyat "Gerçeklik" dahilinde "Gerçekçi" olmayandır.

Fantastik gereci düzenleyen temel kurallar sonsuz olanaklar getirmiş ve doğaüstü olanın araya girişiyle bu türün temaları da belirlenmiştir. Çeşitlemeler sonsuz olabilirse de, kategoriler kendiliklerinden sınırlanmışlardır: Şeytanla anlaşma (Faust); insan kılığına bürünüp onlar arasında gezinen ölüm (Kırmızı Ölümün Hayaleti, Poe); insan kanı emerek sürekli genç kalan vampirler (Hoffmann, Sheridan Le Fanu); insan gibi davranabilen bir şeyin yavaş hareketleri (Amim'in İsabella von Agypten'i (Mısırlı İsabella)); zamanın durdurulması ya da yinelenmesi (Potocki'nin Manuscrit trouve à Saragosse'u [Zaragoza'da Bulunan Elyazması]); uzamında ortadan yok olan oda, sokak, ev (Jean Ray'in La Ruelle tenebreüse'ü [Karanlık Sokak]); zamanın ve bunların sayısız geçişimlerinin başka yaşamlarla yer değiştirerek altüst olmaları (bu son kategori içinde, en ilgi çekici çağdaş metinler yer alır).

GERÇEKÜSTÜCÜLÜK VE GELENEK

Psikiyatrinin Charcot'yla, elektromagnetizmanın Faraday'la elde ettiği ilerlemeler, isprizmanın moda olması, E. Levi'nin gizlilik alanında öne çıkması, Balzac (Falthurne, Seraphita, vb.), Merimee (İlle Venüs'ü [La Venüs d'Ille], Lokis), Maupassant, vb. yazarlar tarafından işlenen bir fantastik edebiyatın gelişmesine elverişli koşulları sağladı.

Öte yandan Gerard de Nerval (Aurelia) ve Lautreamont (Les Chants de Maldoror [Maldoror Şarkıları]), yapıtlarında, okurları gerçekdışı bir ortama soktular: Gerçeküstücülüğün ortamı. Gerçekten, Breton, Desnos, Roussel ve Peret'nin gerçeküstücü metinleri, okurları bu tür hava içine sokuyordu. Öte yandan, bilimin yaygınlaşması da fantastiğin gelişmesine (R.L. Stevenson'un Doktor Jekyll ve Mister Hyde'i [Doctor Jekyll and Mister Hyde]) ve bilimsel görünümlü denemelerin (Erckmann-Chatrion, G.H. Wells) gerçekleştirilmesine yol açtı.

Bilim ve yeni teknikler, günümüzde, bilimsel önceleme romanıyla fantas-tiğe elverişli bir ortam hazırlamışlardır (Ray Bradbury). Fantastik edebiyatın çağımızdaki başlıca temsilcileri Lovecraft, Borges ve Cortazar'dır. Bu yazarların, Uzakdoğu'da Japon Akinari (Ugetsu monogatari [Ay ve Yağmur Masalları]), Vietnamlı Nguyen Du ve Çinli Bu Song Ling tarafından gerçekleştirilen çok eski gelenekle yeniden bağlantı kurdukları söyle-nebilir.

Fantastik edebiyat, özelliğini, alışılmamış ya da bilinen bir şeyin gerçeklik alanına apansızın girerek, evrensel düzeni, tutarlılığı bozmasından alan edebiyat türü. Düşle, yinelenmelerle, sanrıyla ya da yalnızca, düşgücü ürünü bir gerçek-likle beslenen bu tür, edebiyatın var-lığı kadar eskidir ve korku verici "doğaüstü motifler"le iç içe geçer. Fantastik edebiyatın kökenini, Ortaçağ'daki olağanüstülük olayla-rını işleyen menkıbelerde, XVII. yy. masallarında, Aydınlanma çağında Svvedenborg, Saint-Martin gibi düşü-nürlerin etkisiyle ortaya çıkmış olan ilk "kara" kitaplarda aramak gerekir. Bu tür "kara" kitaplar arasında özel-likle Beckford'un Vathek (1786), Cazotte'un Le Diable amoureux (Âşık Şeytan, 1772) adlı yapıtları sayılabilir. Vathek 'teki kahramanlar Eblis'in lanetlenmiş sınırlarını aştıktan sonra, dehşet verici ve doğaüstü görüntülerin saldırısına uğrayıp, ardından da cehennem azabına uğrarlar. Le Diable amoureux'deyse, büyü yapmaya meraklı kahraman, Belzebuth'ü çağırmaya çalışırken, bir yıldır, kılık değiştirmiş şeytanla yan yana yaşadığını anlar.

Parlak dönemini romantizm akımıyla aynı yıllarda yaşayan fantastik edebiyat, İngiltere'de Maturin, Lewis, Mary Shelley'in kara romanlarıyla, Almanya'daki Hoffmann ve Arnim'in masallarıyla ortaya çıktıktan sonra çeşitli ülkelerin edebiyatlarına yayılmıştır: Fransa'da Balzac, Merimee ve Nodier; Rusya'da Gogol ve Tolstoy; A.B.D'nde Poe, Irving ve Hawthorne; Polonya'da Jean Potocki.

Hayvan masalları, mucizelerle dolu kutsal konuları işleyen dinsel oyun-lar, kutsal kitaplara özgü doğaüstü olaylar, mitler, evrenin yaratılışıyla ilgili öyküler bir yana bırakılacak olursa, geniş fantastik edebiyat olayı, şu üç büyük türü kapsar: Peri masal-ları; hayalet öyküleri; kurgubilim öyküleri.

KAYGI VERİCİ ACAİPLİK

Freud, *Das Unheimliche* adlı ilgi çekici denemesinde, kaygı verici acayıklık duygusu ile dehşet, korku ve sıkıntı veren şeyler arasında bir yakınlık kurmuş ve bunu, uzun süre-dir tanınan, hiç de yabancı olmayan şeylere bağlamıştır. Kafka'nın, ölü-münden sonra yayımlanan romanı *Şato* (*Das Schloss*) da, bu kuramı kusursuz biçimde desteklemektedir: Şato, bildik, ama canavarca bir yer-dir. İçindeki varlıklar saçma yasalara uymak zorundadırlar; şatonun yöne-ticileri ve kasabada oturanlar bu yasa düzenini olağan karşılamakta-dırlar. Yapıtın fantastik özelliği, değerlerin durmadan altüst olmasın-dan, insanın görünmeyen bir tanrıyla olan mistik (şeytani) savaşımının ti-tizlikle anlatılmasından doğar. Bu arada, bilinene, kaygı verici acayıklık duygusunu yaratan şey de eklenir. Bu, saklı, örtülü olan ya da daha iyi bir deyişle, zekâdan, bilinçaltımdan çıka-rak varlığını belli eden şeydir.

Demek ki, nesnelere, varlıklar, doğal ve sıradan olaylar, değişik biçimlerde bir araya gelerek bizi yabancı bir evrenin içine atabilirler. Heine bu konuda, Hoffmann'ın hortlakları, güpegündüz ortada dolaştıkları ve en doğal halleriyle, tıpkı bizler gibi dav-randıkları ölçüde daha da korkunç olurlar, demiştir. Dolayısıyla, acayı-lik, tuhafılık duygusunun kökeninde bir kişinin tıpatıp benzerinin yaratıl-ması teması, aynadaki görüntüyle, gölgede kurulan bağıntılar, ruh ile ölüm korkusu arasındaki ilişkiler yatar. Bu alanda en çarpıcı örnek Hoffmann'ın *Nachtstücke*'sinde (Gece Tabloları) [Callot Tarzında Fantezi-ler, 1814-1815] yer alır. Kitapta, garip bir aşkı konu alan öyküde Nathanael, Olympia adlı, insana benzeyen bir bebeğe vurulur; olağanüstü bir sihir-baz, bebeğe konuşup hareket edebil-mek yetisini kazandırmıştır. Nathanael bebeği insan yerine koyar ve sonunda çıldırır.

Gizemli, korku-tucu olan bu öykü, anlatımın berrak-lığı ve imgelerinin yalınlığıyla desteklenen belirsiz bir bunalım duy-gusunu su yüzüne çıkartmaktadır. Söz konusu nitelikler, sonradan Nerval'in ve Poe'nun yapıtlarında da yer almış, bu yazarların dehşet verici, ürkütücü kişiler yaratma girişimleri sonucu, fantastik edebiyatın kahra-manları akıllara silinmeyecek bir biçimde yerleşmiştir: Maldoror; Faust; Macbeth; Drakula; Melmoth; Joseph K.; Achab (Melville'in *Moby Dick*'i); Nosferatu; Usher; Frankenştayn (Mary Wollstonecraft Shelley' in).

Edebiyatın fantastik öğelerle ilişkisi insanlık tarihi kadar eski sayılabilir. Modern edebiyatın ve yerel dillerin kullanıma girmesi bile masalların yazılı hale getirilmesi ile başlatılabileceği için fantastik olan her zaman edebiyatın bir parçası olarak devam etmiştir. Diğer taraftan edebiyat tarihinde her dönemde bu tarz öğeleri edebiyatına dahil eden akımların -kimi zaman edebiyat alanında güçlü kimi zaman zayıf- rahatlıkla izi sürülebilir. Buna rağmen, fantastik edebiyatın kendi başına bir tür olarak sayılmasının tarihi oldukça kısadır. Fantastik öğelerin bu dünyanın kurallarına mucizemsi ya da masalsı bir eklenti olarak kaldığında kurulamayan alan, Tolkien'in iç tutarlılığı olan başka bir diyar tasarlaması ile olanaklı hale gelecektir. Tolkien'in başarısı, yarattığı yeni diyarına uygun yaratıcı tanrıdan, çağlar boyunca değişimini anlattığı bir tarih eklemesinden kaynaklıdır. Artık karşımızda kanlı canlı bir diyar vardır.

Harry Potter

"Hedefler belirsizse ve kalpler açık değilse, davranış ve üslup değişiklikleri hiçbir şeye yaramaz."

KENDİ DİSTOPYASINDAN DÜNYA'YA: J.K. ROWLING

Harry Potter

Beyza Büşra Erol

Birçok röportajda seri hakkında bilmediğimiz detaylara ulaşıyor ve Rowling'in sihirli dünyasına dair ipuçları yakalıyoruz. 8 filmlik 7 kitaplık Hogwarts serüvenimize dair kafamızda belirli belirsizlikler ve kafa karıştırıcı durumlarla karşılaşsak da kitabı okurken, belki serinin iki sonrası kitabında Rowling o kafa karışıklığını hayretler içinde bırakarak çözüyor. Rowling'in fantastik edebiyat zekâsına ve kaleminin gücüne saygı duymayan yoktur diye düşünüyorum. Milyonlarca insanı bir sürü kıtada kitabın çıktığı günden beri bir sihirli dünyaya davet etti ve hiçbirimiz, 40lı yaşlara gelenlerimiz bile bu sihirli dünyayı terk etmedik.

Kitapları okuduk, filmleri izledik, sihir kitapları edindik, asalar istedik, ölüm yadigarlarını boynumuza taktık ve mugglelar olarak hepimiz bir eylül sabahı bize de ulaşmasını beklediğimiz

Hogwarts mektubumuzu bekledik, bekledik, bekledik...

Hiç gelmedi ama biz de gelmemesiyle hiç ilgilenmeyecek kadar her eylül zamanı mektubun bize ulaşmasını beklemeye devam ettik. Zekice kurguladığı bu seride karakterleri tanımakla, yer isimlerini öğrenmekle, büyü yapmakla ilgili çok şey öğrendik ama bir konuda biraz eksikiz sanki. Sevgili Rowling ne yaptı ve nasıl yaptı da biz 20 yıl hiç sıkılmadan hep çıkacak yeni bir kitabı okumak için heyecanımızı kaybetmedik? Gelin beraber Rowling'in bu sihirli dünyayı nasıl inşa ettiğini öğrenelim.

Rowling Urbannette dergisine verdiği bir röportajda şöyle anlatmaya başlamış:

"1990 yılında, erkek arkadaşım ve ben, Manchester'da bir daire tutup oraya yerleşmeye karar verdik. Bir süre olabilecek her daireyi inceledik ve bir hafta sonra trenle Londra'ya tek başıma geri dönerken, Harry Potter fikri aklıma geldi" " Tesadüf, yanımda kalem yoktu ve birilerinden isteyemeyecek kadar da utangaçtım, o zaman buna çok sinirlenmişim ama şimdi dönüp baktığımda belki de başıma gelen iyi şeydi bu. Kalemim olmadığı için, kitap ve fikirler hakkında düşünecek tamı tamına dört saatim olmuştu."

Rowling 31 Temmuz 1966'da İngiltere'de doğdu, içine kapanık ve pasif bir çocuktü, sosyal aktivitelerde başarısızdı ve hayal kurmayı çok severdi hatta kardeşi Di ile Wye Nehri yakınındaki çimenlikte uzanıp hayal kurmayı çok sevdiğini söylemişti.

Biz onu Harry Potter ile tanımış olsak ta kaleme yazdığı ilk öykü aslında kız kardeşi için yazdığı “Tavşan” adlı öyküydü. Bir süre sonra Yate'den Winterbourne'a taşınan Rowling'in en büyük kâbusu Bayan Morgan'dı, sınıf hocasıydı ve öğrenceleri kendince zekâlarına göre ayırıyordu, Rowling bu zekâ sıralamasına göre daima en arkada kalıyordu. Bizim seride Potter soy ismiyle tanışmamız aslında pek te tesadüf değildi, o zamanlar oturduğu mahallede iki kardeş tanıyor ve onların soy ismi de Potter'dı.

Okuduğu okullarda kendi gibi dışlanmış ve pasif öğrencilerden oluşan grubunda öyküler anlattığı bir öğretim hayatı geçirmiş. Ergenlik yılları iyiden iyiye yazmakla geçen Rowling daha sonra Exeter Üniversitesi'nin Fransızca bölümüne girdi ama daha sonrasında bu bölümü okumanın büyük bir hata olduğunu düşündü. Daha sonrasında İngilizce öğretmeni olarak Portekizce taşındı, öğretmenlik işini en çok düzenli bir iş olup arta kalan vakitlerinde edebiyatla ilgilenebildiği için tercih etmişti. Ve daha sonra bir çoğumuzun da bildiği üzere Manchester'dan Londra'ya gittiği bir tren yolculuğundayken zihninde birden Harry Potter gibi bir karakter oluştu. Ve bu seriyi tamamlaması yaklaşık olarak 5 yıl sürdü. Rowling bize kitapla ilgili düşüncesini şöyle aktarıyor:

“Basit bir temaydı esasında. İyiyle kötünün mücadelesi. Bana bazen çocukları mı yetişkinleri mi düşünerek yazdığımı soruyorlar. Hiçbiri... Ben sadece kendim için yazıyorum. Kitaplarda yer alan da tamamen bana hitap eden bir espri anlayışı. Seriyeye yetişkinlerin de ilgi göstermesini belki de en iyi bu açıklar.”

Tabii ki bu süreçte zorluklar hep üst üste geldi ve 1990 yılında annesini, damar sertliği hastalığından kaybedince, İngiltere'den Portekiz'e gitmek zorunda kaldı. Süreç Rowling için oldukça zorluydu çünkü bu konu hakkında Rowling neredeyse hiç konuşmamış ve bilgi vermemiş olsa da bildiğimiz birkaç şey var ki yaptığı evliliğin ardından doğan kızıyla bir başına kızı Jessica ile Edinburgh, İskoçya'ya taşındıkları ve parasız bir şekilde mücadele ederken kafelere gidip yanında bebek pusetiyle Rowling var gücüyle yazmaya devam ettiği.

1995 yılında Harry Potter ve felsefe taşı adlı serinin ilk kitabının el yazmasını tamamladı ve kitabı yayın evlerine gönderdi. Ancak geri dönütleri pek te iç açıcı değildi, Rowling bu durumu Urbanette dergisine şöyle anlattı:

“İlk üç bölümü gönderdiğim yayın evi, tüm yazdıklarımı bana o kadar hızlı geri gönderdi ki sanırım ellerine geçtiği gün bana iade etmişlerdi,”

Elbette bu kitabı bir yayın evi fark edecekti, 1996 yılının ağustosunda Bloomsbury Yayınevi Rowling'le görüşmek istedi. Yayınevinden Barry Cunningham kitaba hayran kalmış ve o sihirli dünyanın içinde kalakalmıştı ve nihayet ilk kitabı Barry ile 1997 de İngiltere'de satışa sundular.

O günden beri Rowling adeta nesilden nesile 7 den 70 e bizlere belkide bilinç dışımızda arzuladığımız o sihrin özüne sihirli bir yolculuğa çıkarttı bizi. Gerçek arkadaşlıklarla yüzümüzü gülümsetirken, vazgeçilmeyen sahici duyguların eşliğinde tutkulu aşklara tanık olmamızı sağladı. Ve tüm bunları yaparken hep realite ile bizlere gönderme yaptı, bence Dumbledore hiçbir zaman yalnızca Harry'ye fısıldamadı onun fısıldadığı bizlerdik. Ve belki de onun bize söylediği "Mutluluk en karanlık zamanlarda bile bulunabilir, sadece ışıkları yakmayı unutma!" sözü hayatı yakalamak için ufak bir yol göstericiydi. Bugün Asalarımızı Albus Percival Wulfric Brian Dumbledore için kaldırıyoruz. Ve Rowling'e bu yolculukta yanınıza bizi de almayı unutmadığı için düşüselinde en güzel anımızı saklıyoruz.

ALBUS PERCIVAL WULFRIC BRIAN DUMBLEDORE'DAN VE SERİDEN HAFIZAMIZA KAZINANLAR

- İnsanlar haklı değil de haksız olanları çok daha kolay bağışlar.
- Ölümlere acıma (Harry) yaşayanlara acı, her şeyden çok da sevgisiz yaşayanlara.
- Önümüzde karanlık anlar var ve neyin kolay neyin doğru olduğunu seçmemiz gereken zamanlar olacak.
- Elbette ki bunlar kafanın içerisinde oluyor Harry, ama bu neden gerçek olmadığı anlamına gelsin ki?
- Düşmanlarınıza karşı çıkmak cesaret gerektirir. Fakat dostlarınıza karşı durmak daha büyük bir cesaret ister.
- Bize aslında kim olduğumuzu gösteren şey, yeteneklerimizden çok seçimlerimizdir.
- Önümüzde karanlık anlar var ve neyin kolay, neyin doğru olduğunu seçmemiz gereken zamanlar olacak.
- Hepimizin içinde hem aydınlık hem de karanlık bir taraf vardır. Önemli olan hangisini seçtiğimizdir. Bizi biz yapan budur.
- Harry, bu şekilde acı çekmen senin bir insan olduğunu kanıtlar. Bu acı, insanlığın bir parçasıdır. Bu şekilde acı çekmen senin en büyük gücüdür.
- Tabii ki de senin kafanın içinde yaşıyor Harry. Yine de bu gerçek olmadığını gösterir mi ki?
- Kelimeler bana kalırsa her zaman sınırsız bir büyü kaynağımız olagelmiştir. Hem insanı yaralayabilir hem de iyileştirebilirler.
- Başarıyı getiren şey yanındakilerin sayısı değil inandığın şeylerin niteliğidir.
- İçinizden birisi ortaya hepimizi öldürecek ya da daha kötüsü okuldan attıracak parlak bir fikir ortaya atmadan önce ben yatmaya gidiyorum
- Kendimi hep çok öfkeli hissediyorum. Ya başımdan geçen bunca şeyden sonra içimde bir şeyler bozulduysa? Ya kötü birine dönüşüyorsam?
- Zayıf olan sensin. Sevgiyi ya da arkadaşlığı asla bilemeyeceksin ve ben senin için üzülüyorum.
- Önümüzde bir savaş varsa bile, Voldemort'un sahip olmadığı bir şeye sahibiz. Uğruna savaşmaya değer bir şeye.
- Kelimeler bana kalırsa her zaman sınırsız bir büyü kaynağımız olagelmiştir. Hem insanı yaralayabilir hem de iyileştirebilirler.
- Kapanışta açılırım.

DÜŞÜNSELİNDE HARRY POTTER

JK. Rowling ve kitapları, felsefe taşıyla ilk tanışmamız neredeyse 22 yıl öncesine dayanıyor. Birçoğumuz kitaplar henüz filme uyarlanmadan sihirli dünyayla tanışmış olsa da "Potterhead" olan birçok muggle bu dünyayla ilk olarak sinema filmleriyle tanıştı. Chiris Columbus, Mike Newell, Alfonso Cuaron ve David Yates gibi sinema alanında kendini kanıtlayan ve başarılı işleriyle birçok ödül alan yönetmenler olsa da 8 filmlik bu 7 kitap serisinde elbette izleyenlerin bilmediği birçok detay var.

Tom Riddle 31 Aralık 1926'da doğmuştur. Hogwarts savaşında öldüğündeyse tam olarak 71 yaşındaydı.

Weasleylerin babası Arthur sihir bakanlığına gitmek için telefon kulübesinde 6-2-4-4-2 rakamlarını tuşluyordu. Rakamla İngilizce "magic" yazıyordu, bu kelime Türkçede sihir demektir.

Hermione hiçbir zaman anne ve babasının hafızasını silmedi, yaptığı sihir onların kendilerini başka insanlar sanmalarını sağladı ve Hogwarts savaşı bittikten sonra ailesinin yanına geri döndü.

Snape, Hermione'nin döneminin en çalışkanı olduğu için onu hiçbir zaman takdir etmedi çünkü Lily de Hogwartstayken döneminin en zeki ve akıllı öğrencisiydi ve bu unvanın Hermione 'ye geçmesinden hoşlanmıyordu.

Rowling karakterlerin isimlerini bildiğimiz şekliyle yazmamıştı. Önceki isimler, Hermione Puckle, Neville Puff, Lily Moon (Luna Lovegood), Draco Spinks, Madhari Patil Ve Mati Patil şeklindeydi. Fred ve George 1 Nisan doğumlu oldukları için oldukça muzip mizaçlara sahiptiler. Ve beraber olmadıkları ilk anda yani Ölüm Yadigârları Bölüm 1'de George'un kulağı kopmuştu ve ikinci ayrılıklarında, Ölüm Yadigârları Bölüm 2'deyse Fred ölmüştü.

Avrupalı büyücülerin neredeyse hepsinin oynadığı 'Quidditch' oyunu Amerika'da 'Quodpot' olarak biliniyordu. Quodpot da Quidditch ile aynı şekilde oynanan 11 kişilik bir takım oyunuydu ve amaç rakip takımın çemberinin içine topu atabilmektir.

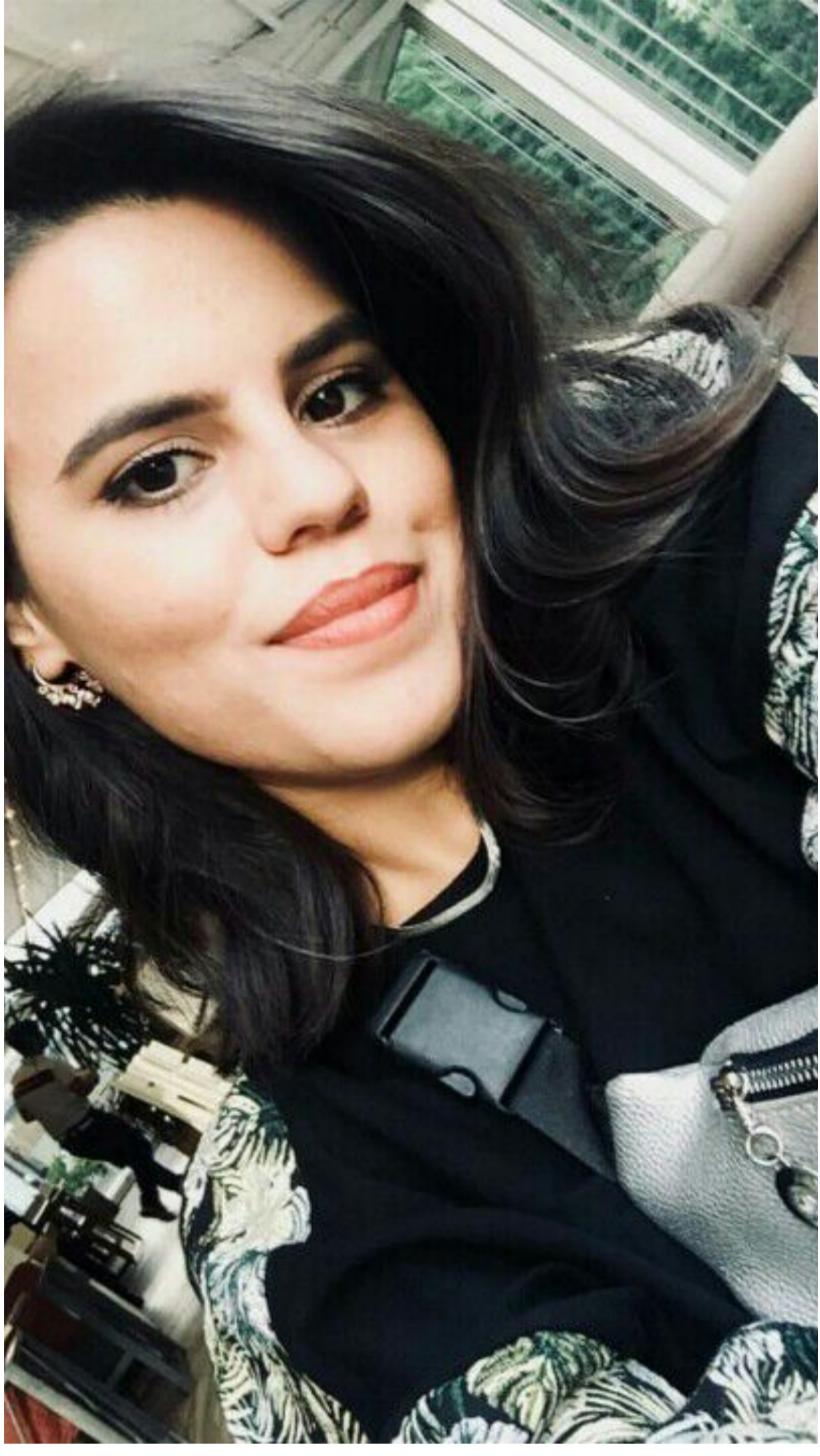
JK. Rowling okuruna Profesör Snape'i yaratırken kimya hocasından esinlendiğini söylemişti ve görüntüsü de Snape'e oldukça benzerdi.

Hogwarts savaşından sonra Harry, Ron ve Hermione'de çikolatalı kurbağa kartlarında yer aldı ve Ron'da tıpkı Dumbledore gibi hayattaki en büyük başarısının bu olduğunu söylüyordu.

Hogwarts'ın okul broşunda yer alan dört bölümün bayraklarının altında "asla uyuyan bir ejderhayı gıdıklama" anlamına gelen 'Draco Dormiens Nunquam Titillandus.' yazıyordu.

Aynaların kelimeleri ters gösterdiğini biliriz bu yüzden Esired aynasının adının anlamı aslında tersliğindeydi 'derised' kelimesi tersten 'esired' olarak okunuyordu ve desired kelimesi dilek anlamına gelmekteydi.

Fantastik Bir Dünya; Harry Potter

Nur Yüksel Öztürk

Harry Potter

İnceleme

Harry Potter şüphesiz ki ülkemiz başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde yoğun ilgi gören bir eser. 200 ülkede 55 dile çevrilmesiyle bir rekora imza atmıştır.

Peki nedir bu fantastik kelimesi? Sözlük anlamıyla fantastik; akılda gerçekdışı, hayal ürünü olan , var olmayan gibi temsiller ile yer almaktadır. Benim için ise kendimi evimde hissettiğim bir dünya.

Harry Potter kitap serileri J.K. Rowling tarafından İngiliz ve Amerikan romancılığına özgü bir tür olan Fantazi türünde yazılmış, içeriğinde pek çok tarihi, mitolojik ve dini öge kurgulanarak ortaya çıkartılmıştır. Harry Potter'da yer alan birçok fantastik olayların yazarın iç dünyasını oluşturduğu düşünülmektedir. Hatta J.K Rowling'da bir röportajında şöyle bahsetmişti Harry Potter'dan; " Annemin ölümünü yaşamış olmasaydım belki de Harry Potter hiç var olmayacaktı."

Harry Potter'ı incelemeye başladığımızda ilk olarak Harry Potter ve Felsefe Taşı'na gitmemiz gerekecek. Baş kahramanımız Harry Potter ilk aşamada normal insanların ve sıradan olayların yaşandığı bir ortamda karşımıza çıkar. Ardından kahramanımız aldığı bir mektupla evinden ayrılarak fantastik bir dünyaya ilk adımını atar.

Potter annesini ve babasını kaybetmiş, teyzesi ve eniştesiyle yaşayan küçük bir çocuktur. Ancak sürekli teyzesi ve eniştesi tarafından kötü muameleye maruz kalmaktadır. Yılanlarla konuşabildiğini farkettiğinde onun için inanılmaz bir durum olacaktır. İlerleyen bölümlerde sürpriz bir şekilde Hagrid ile tanışması Harry için bir dönüm noktası olur.

Hagrid, Harry'den kendisiyle

Hogwarts Cadılık ve Büyücülük Okulu'na gelmesini ister ve kahramanımız bu teklifi kabul eder. Hagrid'dan annesinin ve babasının büyücü olduğunu öğrenir. Çıktığı yolculukta kendisi ait olduğu yerde gibi hisseder. Onu okuluna götürecek olan Howarts Express adlı trende ise hayatının tamamı olacak insanlarla tanışır.

Harry'nin seri boyunca hissettikleri son derece üzücü. Okuyucusunu ve izleyicisini oldukça derinden etkilemeyi başarıyor. Harry'nin her zaman yanında olan filmin diğer iki baş karakterleri; Hermonie ve Ron. Dostluk kelimesini bu üç küçük çocuktan öğreniyoruz. İlk andan son ana kadar birbirlerini asla bırakmayan bu üç küçük çocuk birbirlerinin ailesi olmayı başarıyorlar.

ilerleyen her bölümde çeşitli karakterle tanışıp, ilginç olaylara şahit oluyoruz. Harry Potter ve Sırlar Odası, Harry'nin bir ev cini olan Dobby ile karşılaşması ile başlar. Korkutucu ve gizemli olaylar denizinde savrulur gideriz. Harry'nin annesini ve babasını öldüren Lord Voldemort hakkında ilerleyen her bölümde daha fazla bilgi öğreniriz.

Harry Potter ve Azkaban Tutsağı'nda ise Harry, ünlü büyücü hapisanesi Azkaban'dan kaçan katil Sirius Black'in hedefidir. Azkaban'ın bekçiliğini yapan korkunç Ruh Emiciler, Black'in peşindedirler. Ruh Emicilerin J.K. Rowling'in depresyonda olduğu dönemi anlattığını Potter hayranları tarafından bilinir.

Harry Potter ve Ateş Kadehi'inde, Hogwarts'da 3 büyücülük okulu arasında yapılacak olan Üç Büyücü Turnuvası düzenlenir. Yaşı tutmadığı için adını kadehe atmayan Potter, 4. yarışmacı olarak seçilir. Gizemli olaylar silsilesi o bölümde de bizi bırakmaz. 4. yarışmacı olarak seçilen Harry'nin adını kadehe kimin attığı ise bölüm sonunda bizleri şaşırtır.

Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı'nda olan bölümde ise, Voldemort aniden ortaya çıkar ve Harry'e ölümcül lanetler gönderir. Ancak Dumbledore zamanında ortaya çıkar ve Harry'i korur. Ve artık sihir bakanlığı Voldemort'un döndüğüne inanır. Harry ve Dumbledore haklı çıkmış olur.

Harry Potter ve Melez Prens'de Voldemort'un geri dönüşünü Sihir Bakanlığı'nın da kabul etmesiyle insanlar Harry'i "Seçilmiş Kişi" diye çağırmaya başlarlar. Bu bölümün bizleri derinden etkileyen sahnesi hiç şüphesiz Dumbledore'un ölmesiydi. Harry'e söylediği o son sözlerini hepimiz hatırlıyoruz diye düşünüyorum.

"Ölümler için üzülme Harry, yaşayanlar için üzül; en çok da sevgisiz yaşayanlar için."

Harry Potter ve Ölüm Yadigârları artık "her şeyin iyi olarak" sonlanacağı bölümdür. Bu bölümde ki önemli ayrıntılar bizleri ilk bölüm olan Felsefe Taşı'ndaki birçok olayı sorgulamaya zorlar. Yaşanan Hogwarts savaşında Mürver Asa'nın kendisinin olduğunu idda eder Voldemort. İki karakterin yaptığı düelloda Voldemort'un laneti ile Harry'in büyüü havada karşılaşır. Fakat Mürver Asa'nın gerçek sahibi, Dumbledore'dan Draco Malfoy vasıtasıyla Harry'e geçmiştir. Asa kendi sahibini öldürmez ve laneti sekerek Voldemort'a çarpar. Voldemort ölür ve savaş sona erer.

Bu bölümün en güzel yanlarından biri, 19 yıl sonra bizleri karşılayan o ilk sahne olmalı. Harry ve Ginny evlenir. Ron ile de Hermione. Harry ve Ginny'nin üç çocuğu olur. Hermione ve Ron'un ise iki çocuğu olmuştur. Sizce de her şey yolunda değil mi?

Harry Potter Kitap ve Film Arasındaki Önemli 5 Fark

1) Harry Potter'ın Göz Rengi

Romanlarda Harry'nin göz rengi okuyucuna açık yeşil olarak aktarılırken, filmde Daniel Redcliff'in gerçek göz rengi korunmuş ve mavi olarak kalmış.

2) Ev Cini Dobby

Ateş Kadehi'nin filminde, Üçbüyücü Turnuvası'nda Harry'ye, suyun altında nefes alabilmesi için Galsamotu'nu veren kişi Neville'di. Kitapta ise bunu yapan kişi ev cini olan Dobby'ydi.

3) Hayalet Peeves

Peeves, Hogwarts'ın bir hayaletiydi, şatonun çalışanları ile öğrencilerinin sinirini bozardı. Filmler de ise hiç yer almaması üzücüydü.

4) Severus Snape

Snape kitapta bizlere çok öfkeli biri olarak tanırılırken, filmde ise daha soğuk ve mesafeli olarak karşımıza çıkıyor.

5) Sir Cadogan

Romanlarda öğrencilerin etkileşime geçtiği tablo olan bu karaktere keşke filmde de yer verilseydi demeden edemiyoruz.

Söyleşi | Mehmet Güreli

Müziyen kimliğinin yanı sıra yazar, yönetmen, oyuncu ve ressam Mehmet Güreli ile keyifli bir söyleşi yaptık, bizlere kapılarına açan Mehmet Güreli'ye teşekkür eder, sizlere de keyifli okumalar dileriz.

Salah Birsel'in Mehmet Güreli oluşunuzdaki etkisi, sizin özümsemeniz?

Bunu çok fazla anlattım ama sizler için tekrarlamak istiyorum. Cihangir'de, Somuncu Sokak'ta oturuyoruz o zaman. Salâh'ın odası kitaplarla çevrili. Fransa'dan sinema dergileri de geliyor ona. O zaman beş yaşlarındayım ama okumayı sökmüşüm, dergilere bakıyorum. Odasındaki kitapları, dergileri sora sora yol almaya başladım. Sinemayı da erken yaşlardan itibaren çok sevdim. Ailemizde başka sinemacılar da var: Birsel Film'in sahipleri de dayılarım. Onların yazıhanesine giderdik sık sık. Salâh öğretmeyi çok severdi bir de. Her sorumu yanıtlar, bunu vakit kaybı olarak görmezdi. Sinema benim için Salâh'ın odasında başladı. Salâh daha sonra sinema dergilerini bana bıraktı. Gözüm gibi bakarım onlara. Salâh'ın Dört Köşeli Üçgen'i yazdığı dönemi hatırlıyorum. Daktilo sesleri, eliyle aldığı notlar... Sinema eleştirmenliği yapıyordu aynı zamanda. Arada odasına uğrayıp bir şeyler sorardım. Sinema yazılarını da takip ederdim. Sonra editörü oldum, dokuz adet kitabını bastım. Aramızdaki ilişki dostluk ilişkisine dönüştü. Edebiyat bir bakıma yoldaşlıktır.

Günümüz ve öncesinde Edebiyat?

Çok geçmiş zamandan ziyade 1984 yılına değinmek istiyorum, ideolojik anlamda harcanmış yıllar ama aynı zamanda yaratıcılığında olduğu yıllardı. Bir yanda yok edicilik bir yanda yaratıcılık, bazı dönemler böyledir. Bir yanda birileri ölürken bir yanda bazıları bir müzik ile kendilerinden geçer. Bu yüzyıla gelecek olursam henüz kendini bulmuş bir yüzyıl diyebilir miyiz bilmiyorum. Bütün kahramanlar geçen yüzyıllardan kalma.

Yeni bir edebiyat akımı bekleniyor mu? Ya da şart mı?

Yeni bir şey çıkmadı, yeni bir şey çıkması gerekli miydi bilmiyorum. Henüz klasikleri bile hatmetmiş değiliz. Politize olmuş bir Avrupa'nın siyasi boyutlarının arttığı bir dönemde bambaşka bir telden çalındı. Araya karışmış birçok roman ve yazar var. Bazı şeyler bugün anlaşılıyor, ne dedikleri ne anlatmak istedikleri. Birilerine bir şeyleri hatırlatmak için düğmeye basılmalı, araya sıkışmışları göstermeli, herkes kendi hayatına çok fazla döndü, eskiden dünyaya bakılırdı.

Son kitabınız Bedrufi'nin Nefesi, metinlerin içine arada bir kafasını uzatıp, yazarına müthiş çıkış noktaları veren, söyleyeceklerini söyleyip okuyanı birkaç dakikalığına sayfadan uzaklaştırıp düşünmeye zorlayan, Bedrufi kim sorusunu sorduruyor?

Evet bu da çok sorulan sorularımdan. Bedrufi'yi şöyle düşünelim, Friedrich Nietzsche'nin Zerdüşt'ü gibi.

Şiir ile aranız nasıl?

Şiiri çok severim ama İçimdeki ses benim şair olmadığımı bana çoktan söyledi. Türkiye'de ki birçok şairi tanıdığım için kendimi şanslı hissediyorum. Çok fazla oturup şiir de konuşmadık ama duruşlarıyla şiiri anlatıyorlardı. Turgut Uyar, Edip Cansever ile çok iyi dosttuk. İlhan Berk, Tomris Uyar çok sevdiğim insanlardı, onlar duruşlarıyla şiar olduklarını belli ediyordu o yüzden şiir yazmak başka bir şey diyorum, şair kendini konuşmadan anlatır.

Çalışmalarınızı bir disiplin dahilinde mi gerçekleştiriyorsunuz?

Çok başka disiplinler içinde dolaşıyorum. Birbirini tanımayan insanlar ile uğraşır gibiyim. Birbirine bağlantılı yazarlar değil de, birbirinden bağımsız yazarlar içinde dolaşmaya başladım. Bu benim için bir dağınıklık değil aslında, farklı bir disiplin oluşturdum, müzikten tutunda okuduğum kitaba kadar hiç birbiriyle bağlantısı olmayan şeyler, fakat geline noktanın bu olması gerektiğini düşünüyorum. Daha özgür ve daha evrensel. Denemenin klasik anlamının çok daha ötesine geçti dünya.

Dune filmi ilgili ne düşünüyorsunuz?

Ben Dune filmi yerine Dune kitabı için birkaç cümle kurmak isterim. Frank Herbert hayranıyım. İkisini yan yana koyabilir miyiz bilmiyorum. Film de henüz izlemedim, izleyeceğim bir an elbet gelecek ama şuan değil.

Zaman sizin için neyi ifade ediyor? Birçok alanda çalışmalarınız var, planlı olarak mı çalışıyorsunuz yoksa şu anda ne yapmak istiyorsanız onu mu yapıyorsunuz?

Bir plan içerisinde çalışmıyorum. Yani şimdi şunu yaptım, şimdi bu tarafa geçip bunu yapmalıyım gibi planım hiç olmadı, rutinin içinde dolaşıyorum diyebiliriz. Disipline ederek çalışmıyorum ve zorlamıyorum.

Gölge metaforu filmlerinizde de, resimlerinizde de dikkat çekici bir unsur. Bu metafora bu kadar önem vermenizin özel bir sebebi var mı?

Gölge güzel bir metafor, sebep göstermek gerekirse estetik anlayış diyebiliriz. Özel bir sebebi yok. Gölge filmine, Selma ve Gölgesi de diyebilirdim ama kısaca gölge demek istedim.

Deftere not tutanlardan mısınız?

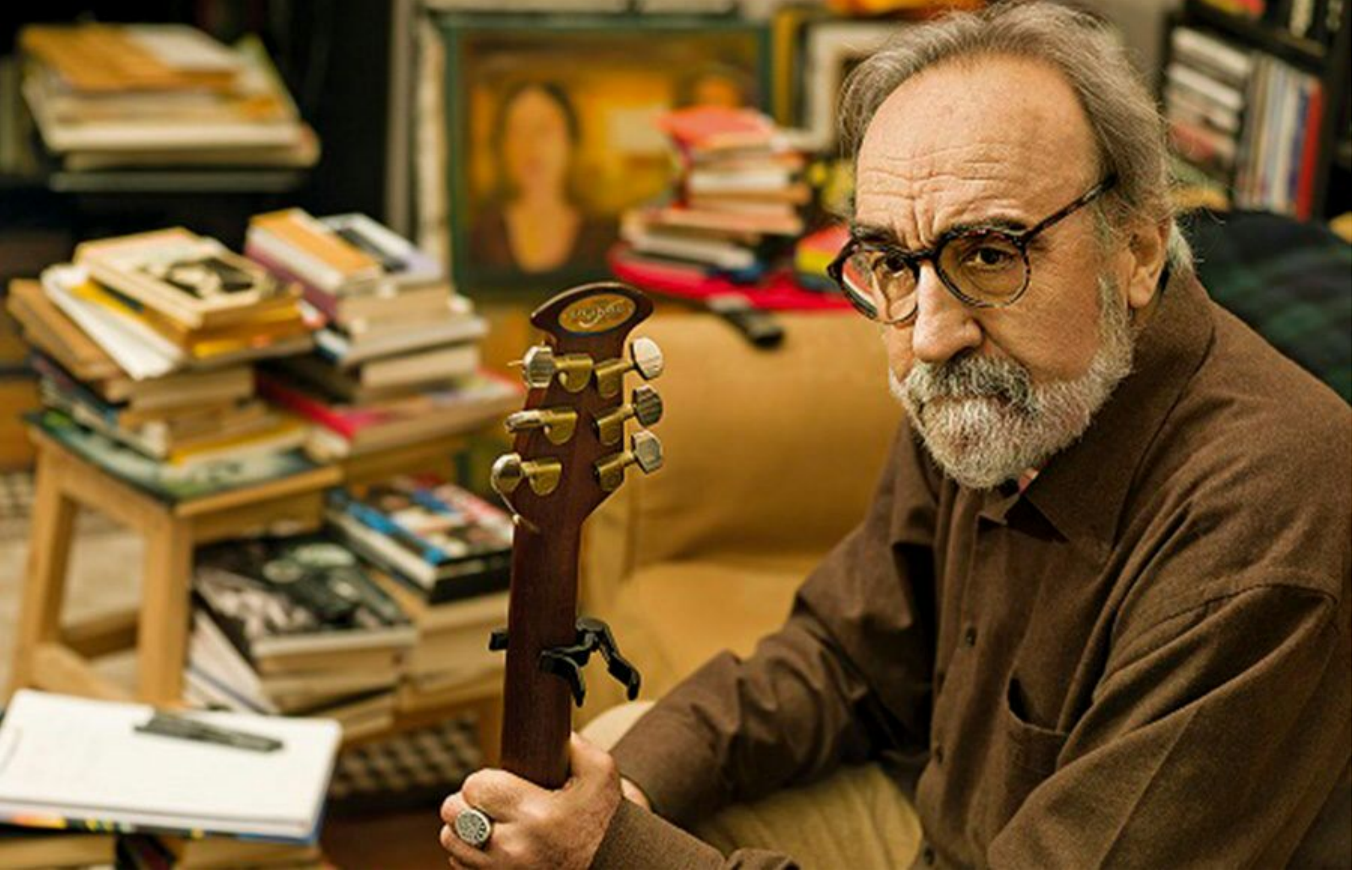
Evet defter sevmek diye bir tutku var. Hala yazılarımı deftere geçiyorum, yaklaşık beş defterim var. Bana göre defter sevmeyen biri yazar da olmasın zaten.

Görkem Yektan'ın hayatınızda ki yeri?

Görkem Yektan ile 20-25 senedir birlikte çalışıyoruz. Ben onun masallarının resimlerini çizdim, o benim şarkılarına sözler yazdı. Şiirler yazıyor, senaryo yazıyor, benim filmlerimde oyunculuk yapıyor ben onun filminde başrol oynuyorum. Ortak çalıştığımız alanlarımız çok fazla, birbirimizle uyum ve teşvik içerisinde yol alıyoruz. Dünyada uyum içerisinde çalışan birçok örnek gösterebiliriz ama bu uyum çalışması tek noktada olur. Bizim durumumuz farklı, biz birçok sanat dalında birleşebiliyor ve uyum içerisinde çalışabiliyoruz. Resimde, müzikte, filmlerde, bizim gibi bir örnek daha yoktur sanırım. Bu konuda kendimizi çok şanslı hissediyoruz.

Yeni projelerinizden bahsedebilir misiniz?

Yeni kitap bitmek üzere, film için ise, Ayşe Teker'in yazdığı bir hikaye üzerinde çalışıyoruz.

Mehmet Güreli, yazar, müzisyen, yönetmen ve ressam. 1949'da İstanbul'da doğdu. Ortaokulu Avusturya Lisesi'nde, liseyi Hürriyet Koleji'nde okuduktan sonra 2 yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'ne devam etti. Alope'nin Odası adlı kitabı 2008 yılında yine Sel Yayıncılık tarafından yayınlandı. Mehmet Güreli, Vapurlar/Blues (1988), Cihangir'de Bir Gece (1995), Yağmur (1999), Odamda Yolculuk (2002), İplerin Kopuşu (2007) albümlerinin yanı sıra, Vapurlar (1986), Bir Oyuncunun Portresi: Necdet Mahfi Ayral (Belgesel, 2003), İstanbul'a Yolculuk (Dünya Yazarlarının Gözüyle, Belgesel, 2006), Gölge (Peyami Safa'nın Selma ve Gölgesi kitabından, 2008) filmlerine de imza attı. Yazar halen İstanbul'da yaşıyor.

“

Dün'e geri dönemem,
çünkü o zaman farklı
bir insandım.

”

Hatice Hamarat

ALİCE İN WONDERLAND- LEWİS CARROLL

İnceleme

Lewis Carroll (1832 - 1898)' un kendi el yazısı ile notlarına aktardığı hikayenin bütününe verilen addır. Orjinal notlardan oluşan kitap günümüzde İngiltere' de koruma altındadır. Peki günümüze kadar pek çok çocuk ve yetişkin tarafından okunmuş, sinemaya aktarılmış Alice Harikalar Diyarında kitabının çıkışı nasıl ve yazarı kimdir?

Mantıkçı matematikçi ve yazar olan Carroll, sembolik mantık üzerine yazdığı eserleri ile tanınmıştır. 27 Ocak 1832'de İngiltere'de dünyaya gelen yazar Lewis Carroll'ın asıl adı Lutwidge Dodgson'dur. Ancak yazdığı tüm eserlerde mahlasını kullanmıştır ve günümüze kadar Lewis Carroll olarak gelmiştir. Kalabalık bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen yazar ilk eğitimini aldıktan sonra Richmond Scholl'a devam etti. Yüksek öğrenimini Oxford Üniversitesi'nde tamamladı. Derslerinde çok başarılı olmamasına rağmen matematik alanında olağanüstü başarılar sergiledi. Onu büyük üne kavuşturan eseri Alice Harikalar Diyarında'yı bir dostunun kızı Alice Liddell'den ilham alarak tasarladı. Ancak bu hikayede karşımıza çıkan en ilgi çekici durum yazarın rahatsızlığının hikayeye yansımış olmasıdır. Yıllar sonra psikiyatr John Todd tarafından ortaya çıkarılacak olan hastalığa belki de bu sebepten Alice Harikalar Diyarında Sendromu adı verilecekti. Bu sendromda hastalar özellikle uzuvlarını olduğundan daha büyük görmektedir, hatta başka cisimlerin boyutlarını da tam ve doğru olarak algılayamamaktadır. Nörolojik bir hastalık olduğundan Carroll döneminde tam olarak saptanamamış ancak sonrasında yazarın hastalığını yazdığı metne aktardığı ve bu fantastik dünyayı oluşturma konusunda hastalığından yararlandığı söylenebilir. Hastalığın etkilerinden biri olan dokunma duyusundaki yanılığlara da sıkça rastlarız eserde bu şöyle açıklanabilir asfaltın yumuşak olduğu hissine kapılmak gibi bir sanrıdır bu. Bazı çevreler yazarın uyuşturucu maddelerin etkisindeyken kitabı yazdığını iddia ettiyse de ise asıl sebep yazarın bu sendromla başa çıkma şekli olmasıdır. Hatta yazar kendisini de kitaba dahil etmeyi unutmaz, kitaptaki dodo kuşu aslında yazarın kendisidir. Kekeme olan Carroll soyadının ilk hecesini tekrar ederek (dodgson) bu ismi elde etmiştir. Ve dodo kuşu Carroll'ın kekemeliğine yakın özellikler taşır. Yazar Alice'e kitap boyunca ütöpik ve zaman kavramsız bir dünyanın yolunu açmış, bu esnada okuyucuyu da kendine hayran bırakmayı başarmıştır. Kitaptan bazı alıntıları aşağıya bırakarak Carroll'un oluşturduğu bu fantastik dünyaya sizleri de davet ediyorum.

"Mabel da olamam, çünkü ben her türlü şeyi biliyorum, fakat o çok az şey biliyor! Ayrıca o kendisi, ben de benim ve -ah kafam karıştı! Acaba eskiden bildiklerimi şimdi de biliyor muyum? Bir deneyeyim. Bir bakalım: Dört kere beş on iki eder, dört kere altı ise on üç, dört kere yedi - ah! Hiçbir zaman yirmiye ulaşamayacağım! Aman çarpım tablosu bir şey ifade etmez zaten; coğrafyayı deneyeyim. Londra Paris' in başkentidir ve Paris de Roma'nın başkentidir, Roma ise - hayır bunların hepsi yanlış. Bundan eminim! Mabel oldum herhalde!"

"Biz burada her şeyi dün çözümlemiş oluruz ve yarın da çözümlemeye hazırlanırız. Ama bugün hiçbir şey yapmayız." Kırmızı Kraliçe
"Hangi yoldan gitmeliyim?" diye sordu.
"Nereye gitmek istiyorsun?" diye sordu Cheshire kedisi.
"Bilmiyorum." diye cevapladı Alice.
" O zaman istediğin yoldan gidebilirsin, yürümekten yılmazsan bir yere varırsın."

Emre Erbatur

Ev Gazeli

Şiir

yeni perdelerin özenle silinen camların
örtemeyeceği denli derin anların
belirsiz bir kesik oluyor soluması
sıva çatlağı boya kuruması

bulutları izliyor saçların kuytuları mahremleri
usul usul sızıyor döşemelerin arasından

güneş ısıtıyor değdiği yerleri
usul usul uyuşuyor hayatla kavgayla kinle aşktan

yağmur ıslatıyor döküldüğü yerleri
usul usul toprak oluyor elleri hazdan

kar soğutuyor tüm yaraları kederleri
usul usul uyuyor kaldığı yerden

deride sinsice ilerliyor zaman ve diğerleri
usul usul uzanıyor uyuyakaldığı yerden

tüm rutinlerden davetlerden kelimelerden
haberlerden müdahalelerden çaresizliklerden

kesik eksiklerle dolu bir rüyaya kesik kalmış
rüyalarının tüm insanlarıyla sarmalanmış

dünya yuvarlanan bir seksek taşıymış meğer
kesikmiş atlamaya çalıştığı bütün eşikler
küstah bir şikeymiş hayat dediği değer
yarım tatsız sessizmiş sevdiği hikayeler

ekşi bir kan tadı camlardan
odalara sızıyor
bedenler yeni baştan sıvanıyor
yeni baştan boyanıyor yüzler

John Ronald Reuel Tolkien'in yazdığı Yüzüklerin Efendisi (İngilizce: The Lord of the Rings) adlı Fantastik Edebiyat serisinden uyarlanarak çekilmiş Peter Jackson imzalı bir film üçlemesidir.

Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği

Yüzüklerin Efendisi: İki Kule

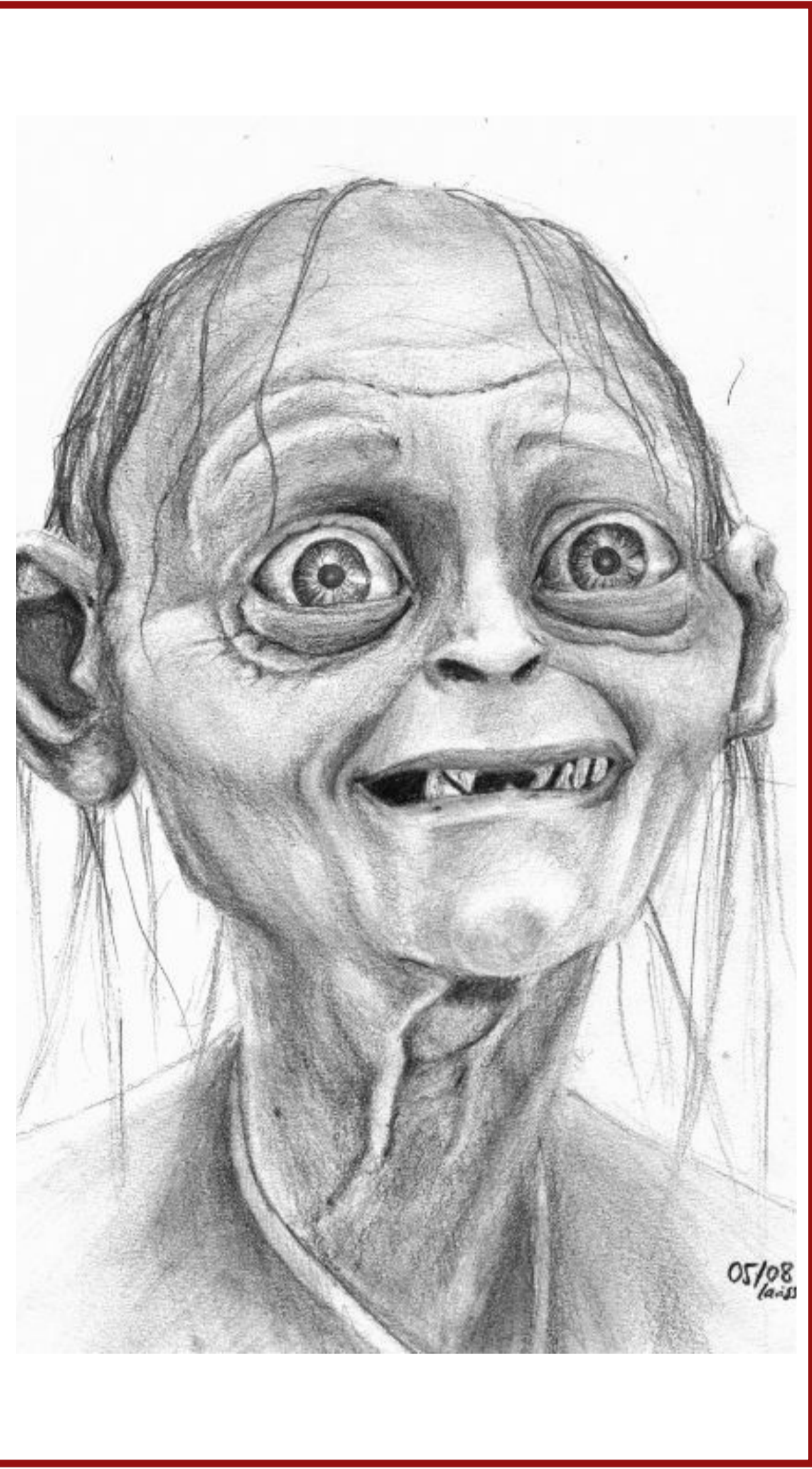
Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü

Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği (İngilizce: The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring), Peter Jackson'ın yönettiği Yüzüklerin Efendisi üçlemesinin birinci filmidir ve 2001 yılında gösterime girmiştir. J. R. R. Tolkien'in aynı adlı fantezi roman üçlemesinin birinci kitabından uyarlanmış olan film, üçlemenin sırasıyla diğer iki filmi olan İki Kule ve Kralın Dönüşü filmleri ile eş zamanlı olarak, Yeni Zelanda'da çekilmiştir. Filmlerin çekimleri 15 ay, çekim sonrası aşamaları da yaklaşık bir yıl sürmüştür. Kitapta çok sevilen Tom Bombadil karakterinin Yüzük Kardeşliği filmine aktarılmayışı Yüzüklerin Efendisi hayranlarını üzümüştür.

Filmin Konusu: Çok eski çağlarda Elf demircileri, güç yüzüklerini sihirli ustalıklarıyla yapmış ve Karanlıkların Efendisi Sauron, bu yüzükleri işleyip kendi gücüyle doldurmuştur. Daha sonra kendisinden çalınan, diğer tüm yüzüklere hükmeden, Tek Yüzüğü bütün gücüyle tüm Orta Dünya'da aramasına rağmen bulamamıştır.

Yüzük, Shire Bölgesi'nde yaşayan Frodo Baggins adlı bir hobbitte bulunmaktadır. Ancak çok büyük bir güce sahip bu yüzüğü yok etmek gerekmektedir. Frodo ve arkadaşları, diğer ırklardan gelen arkadaşlarıyla birlikte yüzük kardeşliğini oluşturur ve hepsi bu yolculukta büyücü Gri Gandalf'ı izler. Çok uzun ve çetin geçecek olan yolculuk başlar. Orta Dünya'nın kaderi, bu insanların ellerindedir.

Serinin ikinci filmi; . İki Kule - Yüzük Kardeşliği'nde parçalanan ve dağılan orta dünya insanları, Sauron ordularına karşı verilen korkunç bir savaşta yine bir araya geliyorlar. İki Kule, orta dünya halklarının savaşına kadar da kahramanlarımızın farklı diyarlarda geçen hikayeleriyle sürüyor. Gollum'un peşinden giderken de perde kararıyor İki Kule'de.

Zeynep Eşin

Yüzüklerin Efendisi

Film İnceleme

İki Kule ilk ve son film arasında bir köprü ve bir savaş hazırlığı aslında. Dağılan Hobbitler, farklı gruplarla kendi kişisel yolculuklarını yaşıyorlar. Döndükleri zaman anlatınca kimsenin inanmayacağı deneyimler bunlar...

Frodo ve Sam, filmin ilgi çekici dijital karakteri Gollum'un kılavuzluğunda Mordor'a doğru ilerliyorlar. Yeni bir hesaplaşma da bu yolculukta kendisini belli etmeye başlıyor. Güven veren, kararlı ve güçlü Frodo yüzüğün etkisiyle değişmeye başlıyor. Taşdığı emanetin gücünü iliklerine kadar hissetmeye başlayan sevimli Hobbit, yoldaşı Sam'i bile düşündürmeye başlıyor. Kendi içindeki iyi ve kötü arasında gidip gelen tuhaf Gollum'a duyduğu bağlılık, Sam'i sık sık kontrolü alma noktasına getirip geri döndürüyor.

İki Kule'nin en şaşırtıcı karakterlerinden biri de kesinlikle Gollum. Acılarla dolu eski Hobbit, orta dünyanın üzerinde sallandığı hassas iyi-kötü dengesini içinde hisseden bir karakter.

Sam, Frodo ve Gollum'un yolculuğu uçsuz bucaksız bataklıklara geldiğinde Peter Jackson'ın vahşi şiirsel anlatımı doruk noktalarından birini buluyor. Suyun altına gömülü ölümler, Frodo'nun bir binanın tepesinden kendisini bırakır gibi suya düşmesiyle kendi yüzlerini gösteriyorlar kafası karışık Hobbit'e.

Paralelde gerçekleşen diğer ilgi çekici bir yolculuk ise, Merry ve Pippin'in Fangorn ormanlarına girmesiyle başlıyor. Akıllı ağaçların ormanında, Ağaçsakal'ın dallarında gerçekleştirdikleri yolculuk, filmin karanlık havasına masalsilik katan öğelerden biri. Sauron'un kalabalık ordularına karşı verilen savaş başladığında, ikili Ağaçsakal'ın önderliğinde yeni yandaşlar buluyorlar.

İki Kule'nin esas kahramanı ise Aragorn. Savaşın katalizörü, umudun kaynağı yakışıklı savaşçı, Kralın kızı Eowyn'in bakışlarına rağmen Arwen'i anımsamaktan kendini alıkoyamıyor. İki Kule eğer bir ara film olarak büyük savaşların filmiyse, Aragorn'da orta dünya halklarını kamçılayan büyük savaşçı. Peter Jackson'un film için yaratılmış bir program aracılığı ile tasarladığı dehşet savaş, Sauron'un ordularının yenilgisine dönüştüğü anda çok çabuk bir zafer sarhoşluğuna girer gibi olsa da, savaşın düşündüğünden daha uzun süreceğini biliyor. İki Kule pek çok yönüyle, oldukça başarılı olan ilk filmi bile aşıyor. Sonlara doğru patlak veren uzun savaşın epik anlatımıyla birlikte daha şiirsel bir filme imza atmış Jackson. Filmi bir savaş filmi olmaktan çıkarıp daha ötelere taşıyan da bu!

Yüzüklerin Efendisi gerçekten de yönetmenin sineması açısından üzerine uzun bir süre yeni bir şey ekleyemeyeceği son nokta, bir sentez. Braindead ve Bad Taste gibi filmlerinden aldığı korkunç zevk'le birlikte, Cennetlik Yaratıklar ile ulaştığı şiirsel zevkleri de son projesine fazlasıyla taşıyor yönetmen. Üstelik sinemasını zenginleştirdiği gibi tür'e de estetik ve derinlik kazandırıyor.

İki Kule her anlamda karanlık bir film. Orta dünyanın güzel diyarlarının uzağında, tehlikeli bölgelerde geçiyor. Yüzüklerin Efendisi'nin yaşadığımız dünyayla alakası olmayan bir başka-orta-dünyada geçtiği gerçeği, ilk filme göre daha fazla belli ediyor kendisini. Karakterlerin yüzüğün etkisiyle yaşadıkları hesaplaşmadan kaynaklanan psikolojik derinliğin dışında, Peter Jackson'un yüzümüze üflediği dumanın etkisiyle sisler arasında kaybolup gitmek de çok güzel, o bile yeter aslında!

Serinin Son Film Kralın Dönüşü; Matrix'in görevini tamamlayıp çekilmesinin ardından, Yüzüklerin Efendisi de son halkasıyla huzurlarımıza çıkıyor ve üçlemeler döneminin en ilginç iki örneği sinema tarihindeki yerini almaya hazırlanıyor. Bundan sonra hayatın daha sıkıcı olacağına hiç şüphe yok!

Peter Jackson, henüz İki Kule'nin sinemalarda yerini aldığı dönemde, en çok sevdiği LOTR filminin Kralın Dönüşü olduğunu söylüyordu. Artık izleyicilerin yakından tanıdığı karakterlerin yolculuklarının sona erip amaçlarını gerçekleştirmek üzere büyük bir mücadeleye girecekleri son film yani. Halbuki filmin fanları henüz son filmi bile izlemeden, sinema sanatının Yüzüklerin Efendisi için yaratıldığını söyleyerek, bağlılıklarını çoktan ortaya koymuşlardı. Şüphesiz böyle bir tez, sinema tarihinden pek çok film için söylenebilir. Fakat bir konu gayet açık, Yüzüklerin Efendisi serisi, Kralın Dönüşü için çekildi. Bu, ilk iki filmdeki gelişmelerin nihayet üçüncü filmde sonuçlanmasıyla ilgili olduğu kadar, yönetmenin neredeyse üç buçuk saat boyunca öncüllerini bile aşan bir sinema deneyimi ortaya koymasıyla da ilgili.

Yönetmen seriyi takip edenlerin artık gayet yakından tanıdığı karakterlerini üçüncü filmde derinleştirmeye devam ediyor. Yüzüğün etkisi, Gollum üzerinden Frodo ile Sam'in de arasının açılmasına neden olurken, Smeagol'un da geçmişine uzanarak, yüzükle ilişkisinin nasıl başladığını öğreniyoruz. Karaktere hayat veren Andy Serkis'in yüzünü çok fazla göremesek de, Gollum'un yaratılması için gösterdiği çaba gerçekten son derece önemli. Çünkü beklenildiği üzere, Frodo ve Sam'in gelgitli yol arkadaşı bu filmde gerçekten rol alıyor ve fazlasıyla ön plana çıkıyor. Yüzüğü ele geçirmek için sahibine karşı çıkıp çıkmama konusunda kendi içinde son derece etkileyici bir çatışmaya giren bu karakter, diğerlerinin kolayca iyi ve kötü içinde tanımlanabilen durumlarının aksine kişisel psikolojik bir savaşın kurbanına dönüşüyor. Üstelik onu unutulmaz kılan sadece psikolojik boyutu değil. Her ne kadar artık alışmış olsak da, mimikleri de bir kez daha büyülüyor. Ve gerçekliğini unutturmayı fazlasıyla başarıyor.

Kralın Dönüşü estetik olarak da, özellikle ikinci filmde kendisini belli eden şiirsel anlatımı neredeyse tüm filme yayıyor. Olağanüstü mekanları müzik eşliğinde uzun uzun gösterdiği ara sahnelerin dışında, slow motion tekniğine de sık sık başvuruyor yönetmen. Fakat yönetmenin savaşları görselleştirme konusundaki becerisinden bahsetmemek de olmaz. Sauron'un uçsuz bucaksız ordularına karşı, orta dünya halklarının verdiği büyük savaş, İki Kule'nin unutulmaz Miğfer Dibi savaşını bile gölgede bırakıyor. Peter Jackson'ın savaş ürkütücü veya vahşi kılmak gibi bir kaygısı yok. Düşmanın ardı arkası kesilmeyen ordularına karşı, içlerinde bir Kral barındıran direnişçi güçlerin kahramanlığını ön plana çıkarıyor. Fakat bu noktada bile abartıya ya da duygu sömürsüne başvurmaması ise, filmin en büyük sevabı belki de.

Hayranlarının dünyayı okuyanlar ve okumayanlar diye ikiye ayırmayı çok sevdiği Yüzüklerin Efendisi, küçük bir yüzük etrafındaki iktidar oyunları, gücü elde etmek isteyenler ile onu top yekün ortadan kaldırmak isteyenler arasındaki savaşı konu etmesi nedeniyle, özellikle 68'lerde muhalif hareketlerin başucu kitaplarından birine dönüşmüştü. Peter Jackson'ın çocukken okuyup etkilendiği ve henüz Hollywood'da ağırlığı olan bir yönetmen bile değilken gerekli desteği alarak çektiği üçlemenin beyazperdedeki doğumu da ilginç bir çağa denk düştü. Dünyanın farklı bölgelerine dağılan kaynakların, tıpkı bir güç yüzüğü gibi bazı ülkelerin ilgisini fazlasıyla çektiği, dünyanın her zamankinden daha fazla karıştığı bir dönemde çekilmiş olması da, kuşkusuz gelecekte sinema tarihçilerinin ilgisini fazlasıyla çekecektir.

Yarattığı büyülü atmosfer nedeniyle yıllar geçtikçe değerine değer katacağına da şüphe yok. Çekim aşamalarını duyduğumuz, okuduğumuz bu seriyi, hafızalarımızdaki tazeliğini yitirir yitirmez, dokuz saat boyunca baştan sonra aralıksız izlemek için şimdiden heyecanlanıyoruz ne de olsa. Kuşkusuz bizi baştan çıkararak, birkaç saatliğine de olsa gündelik hayatımızdan koparıp, bir başka-orta-dünyada olduğumuza inandırmayı başaran Yüzüklerin Efendisi, eskidikçe, yillandıkça daha da güçlenecek.

Yazar İngiliz dilbilimcisi Profesör J.R.R. Tolkien'dir ve yüzüklerin efendisi serisi ile fantastik dünyada kült diyebileceğimiz muazzam bir yapıt bırakmıştır. Tolkien 1937 de yaşayan çocuklar için yazdığı hobbit serisinin devamı olarak yazdı. Romanı 1937 ve 1949 yılları arasında aşamalı olarak yazdı. Baskının sonucunda fantastik kitap okurlarını mutlu edecek olan yeni bir kitap ortaya çıkmıştı. Basımın ardından 150 milyonun üstünde gerçekleşmiş olan satış ile yüzüklerin efendisi tüm zamanlar içinde en çok satan ikinci kitap olmayı başardı.

Tolkien başka bu kitabı iki cilt olarak yayımlamayı planlamıştı. Ancak yayıncının da isteği üzerine kitap üç cilt olarak basıma verildi. 29 Ekim 1954'ten 20 Ekim 1955'e kadar üç cilt olarak yayımlandı. Bu üç cilt "yüzük kardeşliği" "iki kule" ve "kralın dönüşü" olarak adlandırıldı. Yani seri aslında üç ciltlik bir roman halinde ortaya çıkmış oldu.

Yüzüklerin efendisi ilk basımdan sonra birçok çeviriyle dünyanın her yerinde basılmaya başlandı. Pek çokeleştirmen çıktığı günden bugüne modern fantezi edebiyatının başarılı bir örneği olduğunu kabul etti. Diğer birkaç eleştiride eserin destansı bir anlatımı ve dünya masallarından izler taşıdığı yönündeydi. Bunu eleştirmene düşündüren şeyse Tolkien'in İskandinav ve Germen mitolojilerinden bilgileri kullanmış olmasıydı. Bu mitolojik esinlenmeye rağmen kitabın hiçbir yerinde bir dini inanç ya da sembole rastlanmamıştır.

Tolkien kitabında sadece hayali bir toplum düzeni kurdu, kendi ütopyasında hayali coğrafyalar ve devletler tasarladı ve kendi fantastik dünyasını oluşturmuştu. Tolkien'in masallarının en temel özelliği iyilerin kötülere karşı verdiği mücadelede daima galip geliyor olmasıydı. Karakterler genellikle iki uç arasındaydı yani iyiler daima çok iyi ve kötülere hep çok kötü oluyordu. Örneğin çok iyi ve çok kötü olanlar arasında elfler, hobbitler, orklar ve haradrimler vardı ve bu karakterlerin bazıları ya çok iyiydi ya da çok kötüydü. Ve anlatımı daima masalsı bir yaklaşım içerisindeydi.

Beyza Büşra Erol

Yüzüklerin Efendisi

Kitap İnceleme

Kitap her ne kadar Tolkien'in ütopyasında geçip masalsi bir dünyayı bizlere aralamış olsa da zekice bir şekilde aktarılmış göndermeler oldukça fazlaydı. Birçok yazı dilinin ve çeşidinin bir arada kullanılmış olması, popüler kültüre hizmet veriyor oluşu, hayal dünyasını geliştiren bir etkisi olması üzerine okur tarafından oldukça sevildi ve benimsendi.

Özet: Kitap Orta Doğu'da geçer cüceler, elfler ve insanlarda oluşmak üzere üç büyük ırktan bahsedilir. Tabii bunların dışında hobbitler, orklar ve ebtler başta olmak üzere kendilerine has özellikleri olan ırklarda mevcuttur. Hobbitler, küçük ve oldukça neşelidirler ve yerin altında yaşarlar. Bay Bilbo birgün bir gezide değerli bir yüzüğü ele geçirir ve bundan haberdar olan bilge Gandalf geri döner. Sauron'un yüzükleri ele geçirmiş olması kötülüğü harekete geçirir ve Gandalf bunun için mücadele etmeye başlar.

Söyleşi | Achilles Valentin

Yedinci Mühür, Uyumsuz Bir Zihnin Not Defteri, Kayıp Çağ Serisi ile tanıdığımız fantastik roman yazarı Achilles Valentin ile keyifli bir röportaj gerçekleştirdik. Kendisine, hayata, edebiyata dair sohbetimiz;

Achilles Valentin mahlasıyla tanıyoruz sizi, kısaca kendinizden bahseder misiniz?

Kendinden bahsedebilmek büyük bir iş. İnsan kendini nasıl anlatabilir ki? Anlatabildiklerimiz, dışarıdan görünenle pek uyuşmaz genelde. Ama dışardan bakınca kendimle ilgili ne gördüğümü anlatmayı deneyeyim. 1975 yılında Almanya'da doğmuşum. 9 yaşındayken aile bir karar aldı ve Türkiye'ye göç ettik. O zamandan beri kısa aralıklar dışında hep İstanbul'da yaşadım. Genç yaşlarımdan beri sürdürdüğüm bir mesleğim var. Ortaokula gittiğim dönemlerden beri yazıyorum. Evlenmedim, boşanmadım. Ara versem de spor yapmayı seviyorum. Yazarken sigara izmaritlerinden nehirlere oluşturuyorum. Kısaca söylemek gerekirse yaşamımı tezatlıklardan besliyorum diyebiliriz.

Farklı türlerde eserler verdiniz özellikle mitolojiden beslenen fantastik türdeki eserleriniz ile tanınıyorsunuz. Türkiye'de fantazyaya alanında yazmanın olumlu ve olumsuz yönleri sizce nelerdir?

Nedenini bilmiyorum ama Türkiye'de 'Fantastik' sözcüğüne karşı bir alerji var. Ergen kitabı muamelesi görüyor bu tür. Ama Kayıp Çağ için konuşacak olursak birçok bakımdan +18 olarak kabul edilebilir. "Ya ben hiç sevmiyorum fantastik okumayı." diyenlerin büyük bir kısmı masallara bayılır, mitolojiden beslenen çıkarımlardan hoşlanır. "Fantastik sevmiyorum ben." diyen birinin favori filminin 'Yüzüklerin Efendisi', "Yıldız Savaşları" ya da 'Harry Potter' olmasına artık şaşırıyorum. Okuyandan çok yazanın olduğu bir ülkede her şey normaldir. Kahramanın sonsuz yolculuğu kitabında; "Yeryüzünde ikamet edilmiş her yerde, bütün çağlarda ve her koşulda, insana ait mitler türemiştir ve bu mitler insanın vücudunun ve aklının eylemleriyle ortaya çıkan ne varsa hepsinin esin kaynağıdır." diyor Joseph Campbell. Bana göre fantastik eserler bugün içinde yaşadığımız dünyanın bir nevi eleştirisidir. Yaşantımızın dayanılmaz sıkıntılarını kaçmanın, ya da bir çare bulmanın en güzel yoludur.

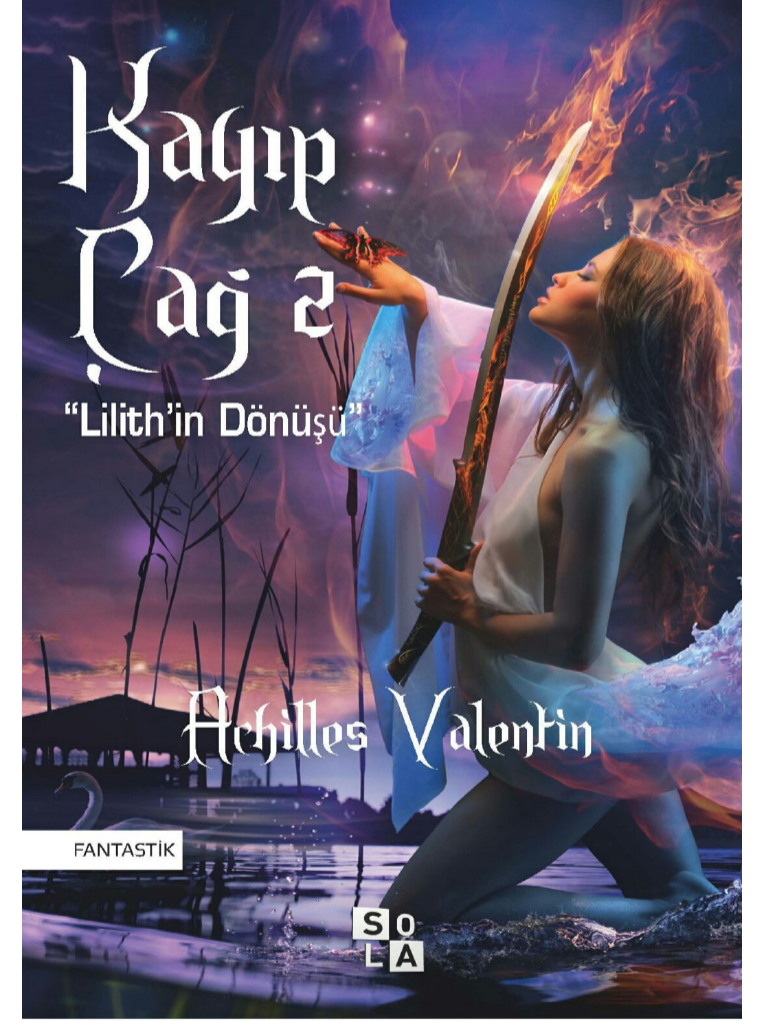
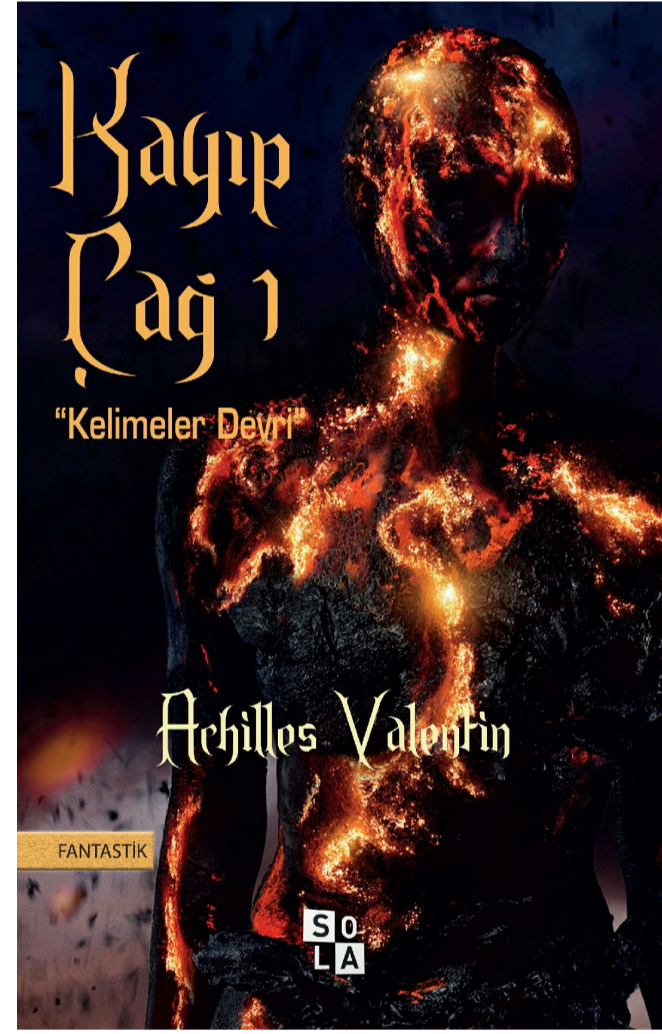
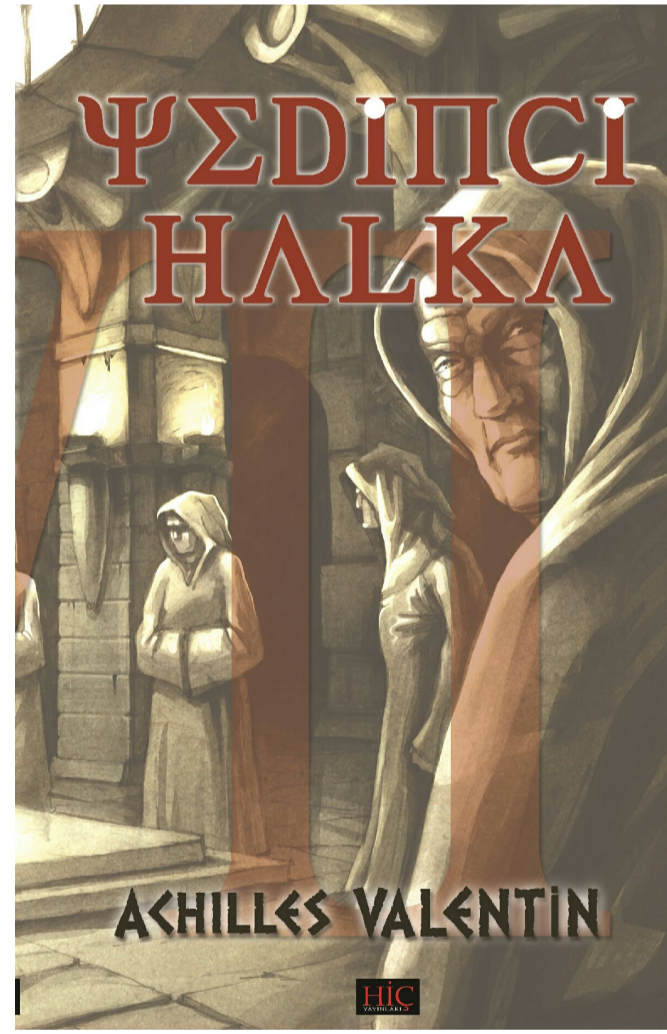
Özellikle fantastik yazacağım gibi bir derdim yoktu. Anlatmak istediklerimi yaratabileceğim bir atmosfer lazımdı. Fantastik yazmanın büyük avantajları var. Bir kere kimsenin bilmediği bir dünyadasınız. Orada sadece siz varsınız ve gördüğünüz her şeyi serbestçe anlatabilirsiniz. Burada önemli olan kullandığınız simgelerin ve sembollerin bir anlamının olması. Kullandığınız karakterlerin, olay örgüsünün ve atmosferin anlatmak istediğiniz hikâyenin hangi kısmına hizmet ettiğini bilmelisiniz. İşte bu da işin zor kısmı. Fantastik yazmak basit ve kolay gelebilir. Önemli olan her kitapta olduğu gibi neye hizmet ettiğidir. Elinize aldığınız herhangi bir kitabın; ister roman olsun, ister makalelerden derlensin mutlaka bir amacı vardır. Bazıları gerçeklerden bahseder, bazıları da gerçekleri lunaparklardaki garip gösteren aynaların yansımasından geçirir. Gerçekten görmeyi becerebildiğimizde Fantastik romanlar da gerçeklerden bahseder.

İlk kitabınız Yedinci Halka'dan sonra gelen Kayıp Çağ serisi güzel tepkiler aldı, nasıl bir yazma serüveni içerisindeydiniz, bu deneyimlerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Yedinci Halka'yı 2008 yılında tamamladım. Basılması 2014'ü buldu. Biraz benim gevşekliğimden kaynaklandı bu. Achilles Valentin mahlasından çok önce tamamlanmıştı. Yazım süreci 1 yılı aştı.

Kayıp Çağ ise bir soru ile başladı. Sorunun cevabını bulmaya çalışırken çıktı ve 2 yıl sürdü. Soruyu söylemeyeceğim ^^

İkisinde de büyük sancılar çektim. Artık bitti dediğim noktaya gelene kadar başka hiçbir şeye doğru dürüst odaklanamadım. Yazmayı kolaylaştıracak bir ortam yaratabilmek çok zordu. Kafelerde, barlarda bazen de hastane koridorlarında küçük defterlere yazıldılar. Tüm zorluklarına rağmen yazabildiğim her an benim için çok kıymetliydi.

Tiyatro ile ilgili çalışmalarınız mevcut, bu alandaki çalışmalarınız yazar kimliğinizden nasıl besleniyor. Tiyatro uzun bir yolculuk tiyatro- edebiyat ilişkisini nasıl okumak gerekiyor?

2006 yılında Mahşeri Cümbüş ile tanıştım. Doğaçlama oyun teknikleri eğitimi aldım. 2006-2011 yılları arasında düzenli olarak sahneye çıktım. 2011 yılında birlikte sahne aldığım grubumdan ayrılmak zorunda kaldım. Fakat benim için hikâye yarım kalmıştı. 2016 yılında 4 kişi toplanıp bir grup kurduk. Mahşeri Cümbüş'e derdimizi anlattık. Onlar da; "Burası sizin yeriniz. Gelin, istediğiniz gibi oynayın." dediler. Beş yıl sonra kapılarını sorgusuz sualsiz tekrar açtılar. İkinci Perde isimli bir grubumuz var. 3.Sezonumuzdayız. Hayatımın sona ermesini istemediğim bir alanı tiyatro.Tiyatro oyunlarını izlemeyi olduğu kadar okumayı da seviyorum. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya fakültesinin efsanevi hocalarından Sevda Şener; 'Yaşamın kırılma noktasında Dram Sanatı' isimli kitabında aklımdan çıkarmadığım bir cümlesi var;

“Ölüme yazgılı olan, bunun bilincinde olan insandan klasik dram yapısının öngördüğü inançlı eylemi gerçekleştirmesi beklenir.” Muhteşem bir final için insanın harekete geçmesi gerektiğini söylüyor. Tiyatro bu anlamda insanlık için büyük bir hediye. Bana göre tiyatro eserleri edebiyatın ayrılmaz parçası. İster kâğıda basılı olarak okuyun, isterseniz radyoda dinleyin, isterseniz küçük de olsa bir salonda izleyin. Hayatınızdan izler görebilirsiniz ve size eğer istençliyseniz hayatınızın yolunda gitmeyen noktalarını gösterebilir tiyatro. Edebiyat da aynı şekilde. Dostoyevski'nin ya da Sabahattin Ali'nin karakterleri ile ilgili tahlilleri hangimize “Ben hiç böyle bir insan tanımadım.” dedirtebilir? Tiyatro, sinema, edebiyat... Hepsi bize bizi parmağıyla gösterir.

Kitaplarınız zaman dilimi olarak ütopyik denilebilecek bir zamanda geçmekte ancak günümüzün yansımalarını da yakalıyoruz. Günümüz edebiyatında fantastik kurguyu ele almak gerekirse üretim süreci günümüz şartlarından da etkileniyor mu?

Elbette etkileniyor. Yazmak ve günümüz şartlarında deyince aklıma hep “Gökyüzü altında söylenmemiş söz yoktur.” sözü gelir. Evet, bizden önce herkes her şeyi söyledi. Hafızayı beşer nisyan ile maluldür derler. İnsanlara dönem dönem bazı şeyleri tekrar hatırlatmak gerekir. Artık yazmak çok kolay. Bilmediğiniz konuları elektronik ortamda araştırabilir, hatta gitmediğiniz yerleri görmüş gibi yazabilirsiniz. Teknik imkânlar çok fazla. Fakat bana; “Bunu ben yazdım.” Dedirten şeyler hep elime kalemi alıp kâğıda el ile yazdığım şeyler oldu. Yazıldıktan sonrası günümüz şartlarında çok kolay. Kimse söylediklerinizi duymuyorsa, duymak istemiyorsa kendi imkânlarınızla sizi hiç tanımayan kitlelere ulaşabilirsiniz.

Kayıp Çağ serisi ile elde ettiğiniz başarı yadsınamaz, bu serinin devamı olacak mı okuyucularımız merak içinde

Öyle bir ihtimal yok şu anda. Ama belli de olmaz. Bilirsiniz belki Murat Sertoğlu Battal Gazi romanının sonunda Battal Gazi'yi öldürür ve soyunu kurutur. O kadar çok talep gelir ki; Battal Gazi'nin Oğlu hatta Battal Gazi'nin Torunu yazılır. Murat Sertoğlu kitabına uydurmuş olayı.

Deneme türünde eserler verdiğiniz Uyumsuz Bir Zihnin Not Defteri diğer eserlerinizden tarz olarak ayrılıyor. Bunu gerçekliğe dönüş ya da bir iç döküş olarak mı algılamalıyız? Farklı türlerde eserler üretmeye devam edecek misiniz?

Uyumsuz bir zihnin not defteri; kitap olsun diye yazdığım şeyler değildi. içten içe kızdığım, üzülüğüm, anlam veremediğim olaylardan beslenen yazılardan oluşuyor. Benim için kıymetli. Hala benzer yazılar yazıyorum ama bir daha benzer bir kitap yayınlanmasını ister miyim bilmiyorum. Çünkü bazı sayfaları okuyanları derinden üzdü. Onlara kendi yaşadıklarını hatırlatmak bana iyi gelmedi.

Yazdıklarımı türlere ayırmadım hiçbir zaman. Basılan kitaplarımın türlere tasnif edilmesi yayınevlerinin politikası. Kısa öykü de yazsam, deneme de yazsam, roman da yazsam hepsinde benim için olan şey aynı. Benim bir derdim vardır onu anlatmaya çalışmışımdır. Çıkan sonucun türünün ne olduğunu belirlemek okuyuculara kalmış bir şey.

Sizin için yazarlığın anlamı nedir? Yani hayatı bir yolculuk olarak düşünürsek yazar ne taşır ve tabi bu yolda sizin üretkenliğinizi artıran ortamlar ya da özel yazım alanları mevcut mudur?

Bu dünyadaki varlığımı yazarak kabullenebiliyorum. Bu yüzden nefes almamı sağlayan yegâne eylemin yazmak olduğunu söyleyebilirim. Gücüm, gözlerim, ellerim, aklım yettiği sürece yazmayı sürdürmek istiyorum.

Yazmak fiil olarak yalnızlık gerektiren bir eylem. Sessizlik bu yüzden benim için önemli ama eğer sessiz bir ortam yaratamıyorsam kalabalık ve gürültülü yerlerde de odaklanabiliyorum. Buradaki etken benden cevap bekleyen, benim işimi bitirmemi bekleyen birilerinin yakınımda yöremde olmaması.

Evimdeki eşyaları rahat yazabileceğim şekilde yerleştirdim. Misafir kabul etmek için bir salonum yok mesela. Başka birinin salon olarak kullanabileceği odayı çalışma odası yaptım. Aslında çalışma odasından çok benim oyun alanım olarak da değerlendirebiliriz. Hiçbir şey yazmasam da çalışma masamın başına oturup sevdiğim şeyleri yapabileceğim bir alanım var. Okuyabileceğim, bir şeyler izleyebileceğim, uzanıp düşünebileceğim bir oda.

Edebi anlamda beslendiğiniz diğer sanat dalları nelerdir?

Şiir, tiyatro ve sinema diyebilirim. Sinema ve tiyatro daha çok görsel sanat olarak isimlendirilse de bence yazılı bir eserin gösterimi olduğu için bana göre edebi eserlerdir bir yandan da.

Sevdiğiniz yazarlar kimler, ilham aldığınız yazarları ve eserlerini bilmek isteriz?

Çok var. En başta sayabileceklerimi sıralamaya çalışayım. Tezer Özlü Yaşamın Ucuna Yolculuk, Oğuz Atay Tutunamayanlar ve Tehlikeli Oyunlar, Ferhan Şensoy Gündeste, Kazancı Yokuşu Sabahattin Ali Kürk Mantolu Madonna, İhsan Oktay Anar Amat, Suskunlar. Murathan Mungan Üç aynalı kırk oda, Milan Kundera Ölümsüzlük, Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği Amin Maouluf Yüzüncü Ad, Semerkant, Afrikalı Leo Umberto Eco Baudolino, Gülün Adı. G.R.R Martin Taht Oyunları, J.R.R Tolkien Yüzüklerin Efendisi, Dostoyevski, Suç ve Ceza. Tolstoy Ivan İlyiç'in ölümü ilk aklıma gelenler.

Yeni projeler var mı? Biraz ipucu alsak ve tabi ki genç fantazyaya yazarlarına ne gibi önerileriniz olacak

Sosyal medyada yeni yazdığım şeylerden haberdar olmak isteyen insanlar olduğunu biliyorum. Uzun zamandır hiçbir şey paylaşmadım. Bu üretmediğim anlamına gelmiyor. Fakat son zamanlarda daha çok uzun metrajlı film senaryosu ile ilgileniyorum. İki tane bitirdiğim proje var. İki tane de üzerinde düşündüğüm, çalışmaya devam ettiğim projem var.

Ama bir yanımda beni rahatsız etmeye başladı. Bir roman yazmam gerektiğini bana emreden bir ses var içimde. Genelde bu sesin dediği oluyor.

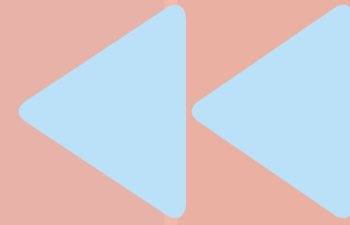
Genel olarak yazmak isteyenlere tavsiyem şu. Yazdıklarınızı birilerine gösterip nasıl yazdığınıza dair eleştiri yapacak yol gösterici birini bulamayacaksınız. Yazmak yalnız sürdürülen bir yolculuk. Her yazarın patikalardan, çalılıkların arasından kendi yoluna çıktığı bocalama dönemleri vardır. Hiç kimse daktilosunun başına oturup kül halinde bir şey çıkaramıyor.

Yazdıklarınız size ne kadar sorunlu, kötü gelirse gelsin. Yazmaya devam edin. Yazmak, ancak yazmaya devam ederek geliştirilebilen soyut bir kastır. Yazmaya çabalamanın verdiği güçsüzlüğün önüne geçebilecek tek bir ilaç var; çok ve çeşitli okumak.

Ömer Kaya Taşlar Mikro Öykü

Suyu çekilmiş, diye duyunca, o göle gitti. Seneler sonra ilk kez. İlk kez yalnız... Bir zaman, bu gölün de efendisi olduğu o hayata ne çok tanıklık ettiğini anımsadı. Arpa Çayı'nda bir mayına daha bastı yüreği. Alıştığından kendi ölümlerine; parçalarını çabucak topladı. Taşlar, dedi. Acaba hangisi birlikte attığımızdı.

ATEŞ KUŞLARININ KANATLARINDA 13,7 MİLYAR IŞIK YILI: MARS YILLIKLARI

RAY BRADBURY

Kitap inceleme

Fırat Işıkgil

Amerikalı yazar Ray Bradbury insanlığın 2030 ve 2057 yılları arasında Mars'a gidip orada yerleşme yolculuğunu bir yıllıkla anlatıyor bize. Yüzeyde yazarın engin hayal gücünün hinterlandından beslenen gösterişli fantastik bir hikaye var: Sarı gözlü Marslılar, şarkı söyleyen kitaplar, çift aylı masmavi geceler, altın örümcekler, alev çorbaları, gümüş su kanalları, yeşil şarap kanalları, bronz çiçekler, demir geyikler, canlı mavi balonlar... Yazar 310 sayfalık eserin alt metninde ise herhangi bir zaman aralığına bağımlı kalmaksızın evrenin başlangıcından sonuna kadar olan süreçte geçerliliğini yitirmeyecek tek kelime, dört harflik bir mesaj veriyor. Marslı ateş kuşlarının 13,7 milyar ışık yılı boyunca kanat çırparak ancak sonuna ulaşıp sırrına erebileceği evreni ve onun ana fikrini sıdırmayı başardığı tek kelime: DOĞA

1920 Amerika Birleşik Devletleri doğumlu olan yazar Ray Bradbury, fantastik, bilimkurgu ve korku türlerinde eserler vermiş, yazarlık hayatı boyunca birçok ödüle layık görülmüş Amerikan Edebiyatı'nın önemli yazarlarından biridir. 2012 yılındaki ölümü üzerine The Newyork Times onu modern bilimkurgu romanını edebiyata kazandıran kişi olarak duyurmuştur. Mars Yıllıkları eseri ise Fransız Le Monde'un "Yüzyılın 100 Kitabı" listesinde 70. sıradadır. Teyzesi, çocukluk çağında küçük Ray'e kısa öyküler okumuş ve bu dönem onun yazarlığı ve hikayeleri için bir temel teşkil etmiştir. 11 yaşında yazmaya başlayan ve fantastik hikayelerin edebi değerinin olabileceğini ispatlamış bir yazar olan Bradbury, kendisinden sonra gelen birçok yazarı, sanatçıyı, bilim insanını ve eğitimci etkilemiştir.

1950 yılında kalem alınmış eser 2030'lu yıllarda geçiyor. O zamanın dünyasında insanlık nükleer bir savaşın eşiğinde. Mars'a gidecek ve yerleşecek teknolojileri mevcut ve bu yüzden orada koloni kurmaya karar veriyorlar. İnsanlığın Mars'ta yaşayan canlılarla karşılaşması ise kitabın en dikkat çekici bölümlerinden. Üstelik Kızıl Gezegen'in (Mars'a Kızıl Gezegen denmesinin sebebi, yüzeyinin kırmızı renkli demiroksit tozu ile kaplı olmasıdır) yerlilerinin şekil değiştirme, zihin okuyabilme gibi insanüstü yetenekleri de var. Asıl büyük farklılık ise ne iki gezegenin arasındaki milyonlarca km'lik mesafe, ne yüzölçümleri arasındaki 365 milyon km² 'lik fark. Ne de atmosferlerindeki gazların oranı. Asıl farklılık doğayla barışmış ve huzur içinde yaşayan bir medeniyet kurmuş Marslıların hayatı anlama biçimi ile, bencillik ve ayrımcılık üzerine bir "medeniyet" kurmuş olan Dünyalıların hayatı anlama biçimi arasında!

MARS YILLIKLARI RAY BRADBURY

Bize en yakın galaksi olan Andromeda'nın yaklaşık 2,2 milyon ışık yılı uzakta olduğunu düşünürsek. Yazar, Mars Yıllıkları eserinde bizleri uzay ölçeğinde kapı komşumuz diyebileceğimiz Kızıl Gezegen'e götürüyor. Bilinmezlik ve boşluk temalı bir enstalasyonu andıran uzay gemimiz korkunç bir gürültü ile palamaralarından kurtuluyor. Kapkara, ürkütücü dev bir okyanusu andıran uzay boşluğunda güneş enerjisi ile dolu yelkenlerini, mizana direğini, çatanasını, vardavelalarını ve bordalarında iri birer göz gibi parlayan yuvarlak pencerelerine yağmış yıldız çiçeklerini beraberinde sürükleyip rotasını Mars'a çeviriyor. Arkamıza baktığımızda sonsuz boşlukta asılı dev bir tanzanit taşına benzeyen dünyamız giderek küçülerek bir pirinç tanesi boyutuna erişiyor ve giderek kayboluyor. Yaklaşık 55 milyon km'lik bir yolculuktan sonra uzay gemimizin lombozlarında bütün ihtişamı ile Kızıl Gezegen büyümeye başlıyor.

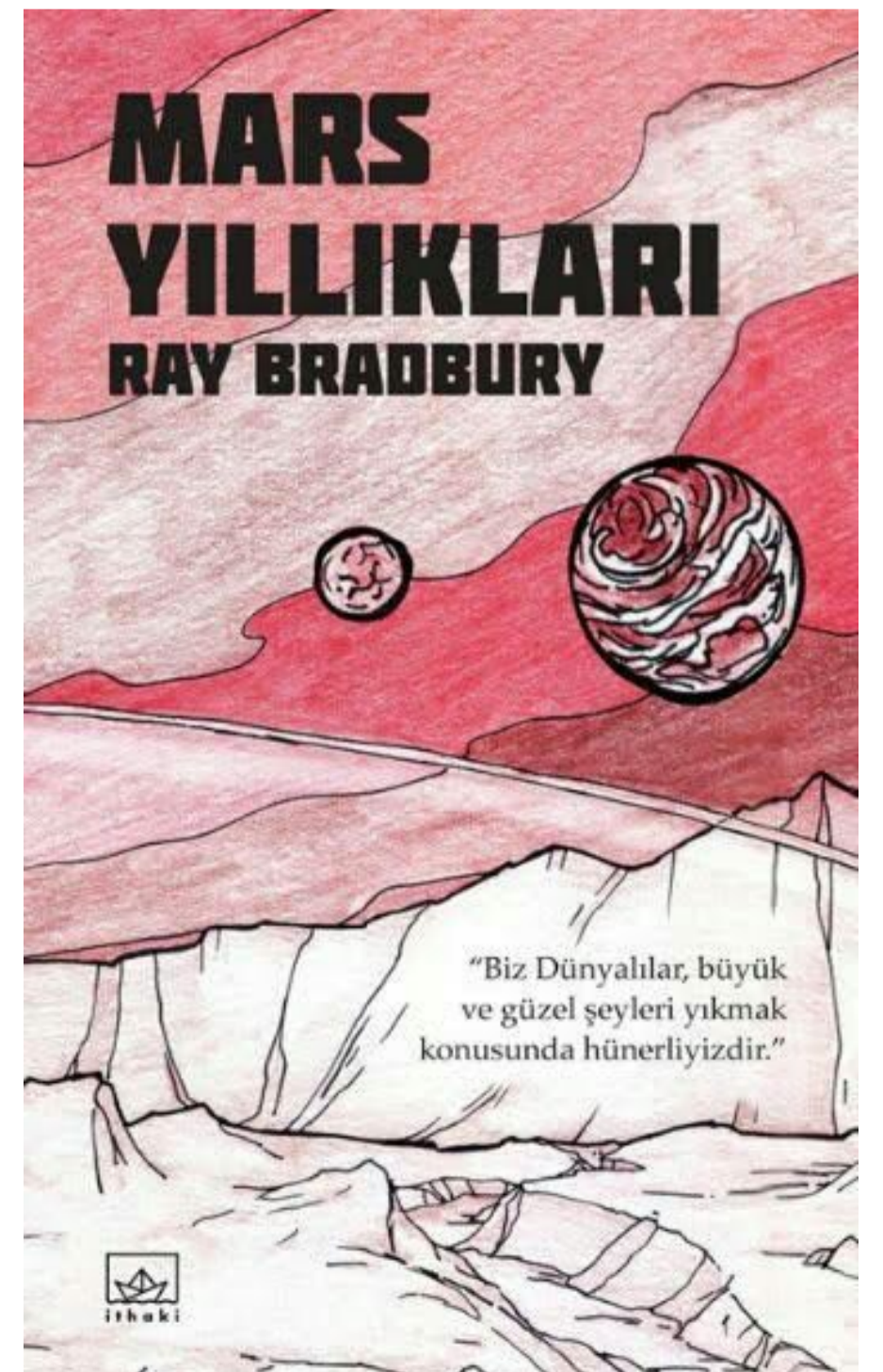
Zihnimize bunca yıldır dinlediğimiz ufo hikayeleri, belgeselerde gördüğümüz Nasa aracı Curiosity'nin çektiği Mars fotoları var. Merak içindeyiz. Asıl bilinmezlik ise Mars'taki canlı formu. Şimdiye kadar insanlığın ulaştığı hiçbir uzay noktasında canlılığın belirtilerine rastlanmadı. Bradbury bilinmezliğin ve esrarın katran karası dipsiz dehlizinde bembeyaz ve müzikli bir yıllığın sayfalarını açıyor bizlere. Yıllığın kapağı yıldız tozlarından elde edilmiş simler ile parlatılıp süslenmiş. Işıktan sayfaların kenarlarına iğne oyası gibi ince zarflar işlenmiş ve gözümüzün dokunduğu her harf ayrı bir notaya denk geliyor. Nihayet incecik atmosferi geçip yağmurlu bir Mars gecesine iniş yapıyoruz.

"Yağmur yağdı. Göğün koca kara örtüsü, çatlamış bir sır gibi, toz mavi altı parçaya ayrıldı. Elektrikli gösterge tarafından fotoğraflanacak kadar tereddüt eden on milyar yağmur kristali belirdi. Sonrası karanlık ve su..."

Ne var ki bir süre sonra yıllıkların güzelim beyaz sayfaları renksel bir dönüşüme giriyor. Önce gezegene adını veren kızıla dönüşüyor. Sonra giderek canlı ateş balonlarının alacakaranlıkla lekelenmiş depresif moruna dönüşüyor ve nihayetinde siyah oluyor... Bunu yapan Mars'a ayak basan Dünyalılar! Yıllığın "Haziran 2023" isimli kısmında uzay gemisi mürettebatından Spender, ileride olacakları öngörerek geminin kaptanına şu itiraflarda bulunuyor:

"Ona (Mars'a) öfkenleneceğiz ve ne yapacağız biliyor musunuz? Onu parçalayacağız, derisini yüzüp atacağız ve kendimize uygun hale getirmek için değiştireceğiz. Biz Dünyalılar büyük ve güzel şeyleri yıkmak konusunda hünerliyizdir."

Atmosferindeki gazların güneş ışığını kırıp değişik dalga boylu ışıklara çevirmesi sonucu masmavi bir armada ile çevrelenmiş güzelim gezegenimizin atmosferini nasıl kül karasına çevirdiysek, lekesiz Mars gezegenini de mahvedip karaya çalan bir kızıla dönüştürmekte tereddüt etmiyoruz.

Tam bu noktada kitabın ana fikri gizli: İnsanlığın doyumsuzluğu ve doğa ile olan zıtlığı kitabın üzerinde konumlandığı ağırlık merkezi. Bradbury, olayların geçtiği yer bize çok uzak olsa da, okuduğumuzda çok tanıdık gelen bir hikaye ile bizlere ne olduğumuzu anlatıyor.

İnsanlığı kurtaracak, barış ve huzur içinde yaşamasına sebep olacak kavram mıdır, bilim midir, sanat mıdır? Yoksa bu ve bunun gibi aynı düzlemdeki önemli noktaların birbiri ile doğrusal bir bağlantı kurarak oluşturduğu çokgensele alan üçüncü boyutta tek bir nirengi noktası ile birleşerek hacim mi kazanmalıdır? Burada bahsedilen üçüncü boyuttaki tek nokta, kişinin kendisinden insan yaratma yolculuğunda ulaşması gereken yer midir?

Dini inanışlar insan aklının inanma ihtiyacını karşılarken yeterli midir? Yoksa sadece gerekli midir? Bradbury tüm bu sorulara ve türevlerine tek bir yanıt veriyor: Önemli olan doğayı ve onun getirilerini ret etmeden sentezleyebilmek ve ona en tabii biçimi ile hacim kazandırabilmektedir.

Eğer insanlık, bilim de dahil olmak üzere bugüne kadar kullandığı tüm araçları uygun biçimde sentezleyebilip onlara hacim kazandırabilmiş olsaydı ve bizler elimizdeki ile yetinip hasislikten uzak kişiler olabilmiş olsaydık, Ray Bradbury insanlığa mesaj verirmişçesine Mars Yıllıkları eserini yazar mıydı?

Dünyamızda bilim ve düşünce tarihi Antik Yunanlılarla başladı.

Sonrasında ortaya çıkan semai dinler insanlığa karanlık çağlar yaşattı. Örneğin Avrupa kendi semai dininin etkisindeki Skolastik Dönem'i yaşarken, din adamları ve krallar hristiyanlık düşüncesinin arkasına sığınarak yaptıkları korkunç uygulamalarla kendi halkını usandırdı. Demokrasileşme yolunda atılan ilk adım 1215 yılında İngiltere Kralı Yurtsuz John, baronları ve Papa III. Innocentius arasında imzalanan

Magna Carta'dır (Büyük Özgürlük Fermanı). Takip eden yüzyıllarda Avrupa'da Rönesans Devri yaşanmış, filozofların etkisi ve toplumdaki farkındalığın artması 1789 yılında Fransız Devrimi ile sonuçlanmıştır. Ne var ki devrim insanlığa mutlak bir fayda getirmemiştir. Devrimin güçlendirdiği milliyetçilik duyguları, teknolojinin gelişmesi ve bunun sonucunda gerçekleşen sanayi devrimi ile başlayan pazar ve sömürge arayışları insanlığı felakete sürükleyen Dünya savaşları'nın nedenleri arasındadır. Sonrası kıyım, vahşet, sömürgeler ve kül karası bir gökyüzü. Sonrası doğanın bağına bıçak gibi saplanmış gökdelenler. Yakılıp yok edilen güzelim ormanlar. Sanayi atıkları ile zehirlenen balıklar, kuşlar, kıyıya vuran çocuk cesetleri... Bu noktada beynimizi bir ağaç kurdu gibi kemiren agresif bir dilemma ile karşı karşıya geliyoruz: Düşünsel süreçler ve medeniyet insanlığa yarar mı getirdi, zarar mı?

Bradbury kendi savını güçlendirmek için iki gezegen arasındaki farkı olabildiğince açıyor ve bizim başaramadığımız ne varsa başarmış bir medeniyet ile çıkıyor karşımıza. 'Sanat doğanın taklididir' savını da kullanarak; sanatı benimsemiş, inanç, kültür ve müsbet bilimi aynı potada eritip; doğa sevgisinden ibaret bir kalıba dökerek katılaştırıp şekillendirmiş bir Mars medeniyeti... Doğaya inanan, onunla bütünleşmiş ve ona saygı duyan erinç sahibi bir Mars medeniyeti:

"Doğayla yaşamayı ve onunla geçinmeyi biliyorlardı.(Mars Medeniyetinden bahsediyor). Hayvanlıktan kopmak için çabalamadılar. Darwin ortaya çıktığında bizim yaptığımız hata buydu. Onu Huxley'yi ve Freud'u yüzümüzde gülücüklerle bağımıza bastık... Aptaldık..."

Yaradılıştan gelen içgüdülerin ve bunun doğal sonucu olarak meydana gelen cinsel aktivitelerin küfürlü kelimelere malzeme olmadığı bir Mars Medeniyeti... Kendi dışısını daha ergenlik çağına gelmeden, utancın yüksek duvarlı karanlık hapisanelerinde, kendi bedeninden ve içgüdülerinden utanır halde müebbet mahkum etmemiş bir Mars Medeniyeti...

Doğayı deneyimlemek yerine doğanın kendilerini deneyimlemesine izin veren; var oluşun en büyük mucize ve değer olduğunu içselleştirmiş, sanata hayran, görece daha ehli dil bir Mars Medeniyeti:

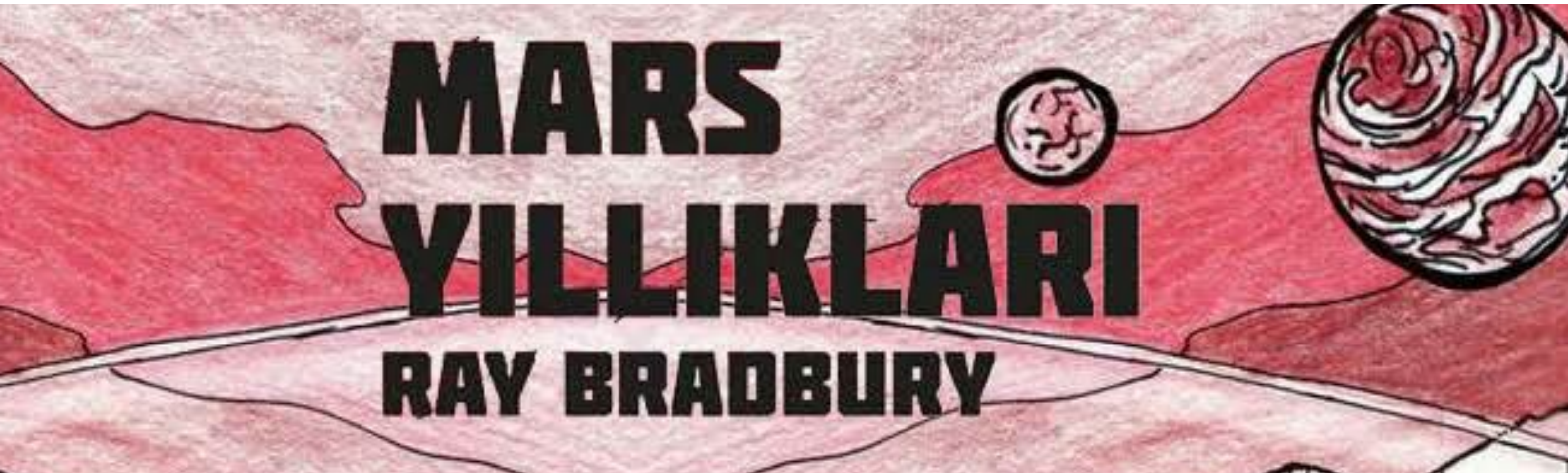
“Tepeler boyunca, huzurlu yılanlar gibi kıvrılmış uzun ve sayısız evde, serin yataklarında aşıklar tembelce uzanmış fısıldaşıyorlardı... Mars’ın gece yüzündeki yüzlerce amfi tiyatrolarında, yuvarlak, altın gözlü, kahverengi tenli Mars halkı, durgun havada çiçek kokusu gibi çığıldayan, huzur dolu şarkılar çalan müzisyenlerin bulunduğu sahnelere dikkatlerini odaklamak için yavaş yavaş bir araya gelmişti. Bir sahnede kadının biri şarkı söylüyordu.”

Bradbury’nin tüm bu zıtlıkları anlatırken kullandığı anlatım tekniklerinin başında, öyküleme, dialog ve zaman zaman betimleme gelmektedir. Söz konusu, uzay ve Bradbury gibi bir muhayyile mühendisi olunca, kitapta hayal gücünün sınırlarını zorlayan ve bizi hiç gitmediğimiz bir aleme götüren fantastik anlatıların olması da kaçınılmaz oluyor. Örneğin bir Marslı ile bir Dünyalı kendi yaşadıkları farklı zaman dilimlerinin çakışması sonucu, o güzelim mavi Mars gecelerinden birinde karşılaşıyorlar. Karşılaştıkları anda aralarında kaç yıl olduğu ya da hangisinin zaman boyutunda diğerinden ileride olduğu ile ilgili hiçbir fikirleri olmuyor. Eserin bu bölümünde yazar “zaman” kavramından şairane bir dille bahsederken imgeleri kullanma gücünü denercesine “İzlenimsel Betimleme” tekniğinden yararlanıyor ve kitaba estetik bir gövde kazandırmaya çalışıyor. Bu tekniğe eserde yer yer rastlamak mümkün:

“Zaman nasıl kokardı? Toz, saatler ve insanlar gibi. Zaman’ın sesi nasıldır diye merak ederseniz, karanlık bir mağarada akan su, ağlama sesleri, boş tabutların kapağına vuran toprak ve yağmur gibidir bu ses.”

Ayrıca zaman zaman kahramanların bakış açısı ile daraltmış olsa da eser boyunca Bradbury’nin “Tanrısal Bakış Açısı” kullandığını ifade edebiliriz. Yine de Bradbury’nin bu bakış açısının avantajlarından tam olarak yararlandığını söyleyemeyiz.

Kuşkusuz uzayın sonsuz karanlığındaki nebular, nötron yıldızları, cüce gezegenler, parlak kuasarlar, kara delikler insanlığın merakını yüzyıllardır cezbetmiştir. Bu yüzden bilim insanları bu cisimlere ulaşmak ve onlar ile ilgili daha fazla bilgi edinmek için çalışmaktadır. Yazar tüm bu bilimsel gerçeklerden önce öğrenmemiz gereken temel değerlerin altını çiziyor. Bizlere anlatmak istediğini çok basit bir dille ifade ederken kitapta verdiği bazı ironik örneklerle ana fikrini güçlendiriyor. Örneğin eserin bir bölümünde Mars’ta yaşayan iki ırktan biri olan “Yuvarlak Işık Küreleri” nin, Dünyadan Mars’a dini götürmekle görevli kilise çalışanlarının hayatını kurtardığına şahit oluyoruz. Sadece bu örnek bile Bradbury’nin izleklerini takip edip, anlatmak istediklerini anlamak için yeterli sayılabilir: Bir tarafta Marslılar’ı yok eden insanlık, diğer tarafta insanların hayatını kurtaran Marslılar! Kitabın elimize tutuşturduğu en iri soru işaretlerinden birini tam da bu noktada kendimize sorabiliriz: Marslılar mı uzaylı, biz insanlar mı?

MARS YILLIKLARI RAY BRADBURY

Kaynaklar:

- 1.) Belgeseller: I) Evrenin Ucuna Yolculuk II) Stephen Hawking’in Evreni
- 2.) Prof. Dr. Ahmet Arslan’ın çeşitli röportajları
- 3.) <https://www.wikipedia.org> (Ray Bradbury)

Reşit Kayar ŞİİRİZM

Ben bir şiiristim, şiire inanan.
Ya sen Tanrım,
Sen neye inanıyorsun?
Kutsal kitaplarında belirtmedin bunu,
Yüz yirmi dört bin elçinin
Dudak kıyısından duyulmadı.
İnançlılar sana, inanmayanlar da
Sensizliğe inanıyor.
Sen ya da sensizlik
Bütün inançlar senin kıyından geçiyor.
Peki ya sen Tanrım, hâlâ karar veremedin
mi neye inanacağını?
Ben söyleyeyim, şiire inan Tanrım.
Gönderdiğin rivayetler adına göçler edip
Ölen çok oldu
Ama şiirden de ölen çok oldu.
Birkaç satır sütun yüzünden
Yurdundan göç edenler,
Hapis yatanlar,
Şiirle direnenler de çok oldu.

Açlıktan nefesi kokan emekçinin
Tüy tutmaz dilinde hep şiir vardı.
Ninnilerle, şiirlerle uyutuldu hep
Beşikteki bebekler.
Yaratılışın o eşsiz anne sesinde
Şiirdi bizi uyutan dünyanın kirliliğinde.
Aşklar, kavgalar, sevinçler, ağıtlar
Hep şiirsel nutuklarla dile vuruluyor.

Şiir bu kadar egemenken insan ruhuna
Hadi Tanrım, şiirizmi egemen kıl
Yeşersin şiirist bir ümmet.

Gözde Ünal Sonbahar, Hüznün Mevsimi

Sonbaharı sevmek gibiydi seni sevmek
Ama hiç alışık olmadığım bir şey yaşamıştım
o gün
Biraz tecrübesiz biraz da çaresizdim
yakalandığımda
Bir rüzgar esti ve alıp götürdü tüm düşlerimi
Ardından bir fırtına çıktı savurdu bütün
hayallerimi
Geri getirir mi seni bilemem ey yar
İşte hep bu yüzden ben sonbahar
mevsimlerini hiç sevemedim
Çünkü hep seni hatırlatırlar bana acımadan
Ve hüzün kokar benim için her sene
sonbahar

Sevde Gül Kocalar

Puslu Kıtalar Atlası

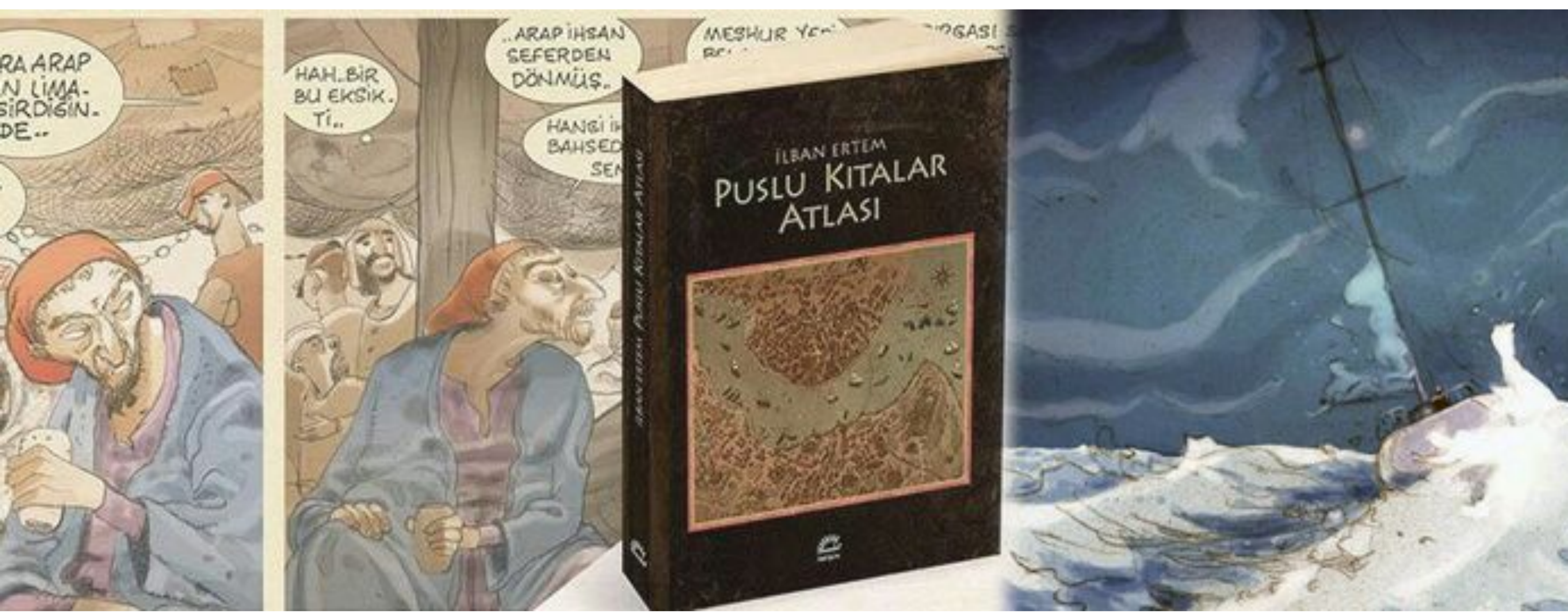
İnceleme

Galata Kulesinin büyük ihtişamıyla açılıyor kitabın kapıları. Sene 1681. Konstantiniye'nin masallara konu olacak efsunlu zamanları. Arap İhsan'ın kadırgası yanaşiyor tersane iskelesine. Yanında gittiği diyarlardan getirdiği küçük bir köle; Alibaz. Yerinde duramayan, attığı her adımda Arap İhsan'ın başını derde sokan bir velet. Küçükken yerinde dursun diye afyonla zaptedilmiş, sonra afyona bağışıklık kazanıp uyumayı bile unutmuş tuhaf bir velet. Arap İhsan adını atınca karaya, zamanında attığı naraları hatırlatıyor Galata'ya. Geldiğini duyuruyor hanelere, meyhanelere. Evinin yolunu tutuyor.

Bünyamin düşünden uyanıp kalkıp açıyor ısrarla çalan kapıyı. Babası Uzun İhsan Efendi'nin uyanacağı yok. Kendisi uykulara dalıp dünyayı gezme telaşında. Arap İhsan, içeri girip yeğenini soruyor Bünyamin'e. Yine uykuda olduğunu öğrenince başta bölmüyor düşlerini, sonra yanına varıp sesleniyor:

“Ey kör! Aç gözünü de düşlerden uyan. Simurg'u göremesen de bari küçük bir serçeyi gör. Kaf dağına varamasan bile hiç olmazsa evinden çıkıp kırlara açıl; böcekleri, kuşları, çiçekleri ve tepeleri seyret. Bırak dünyanın haritasını yapmayı! Daha hayattayken bir taşı bir taşın üstüne koy. Gülleri ve bülbülleri göremeyip gün boyu evinde oturan adam Dünyanın kendisini hiç görebilir mi?” (s:21)

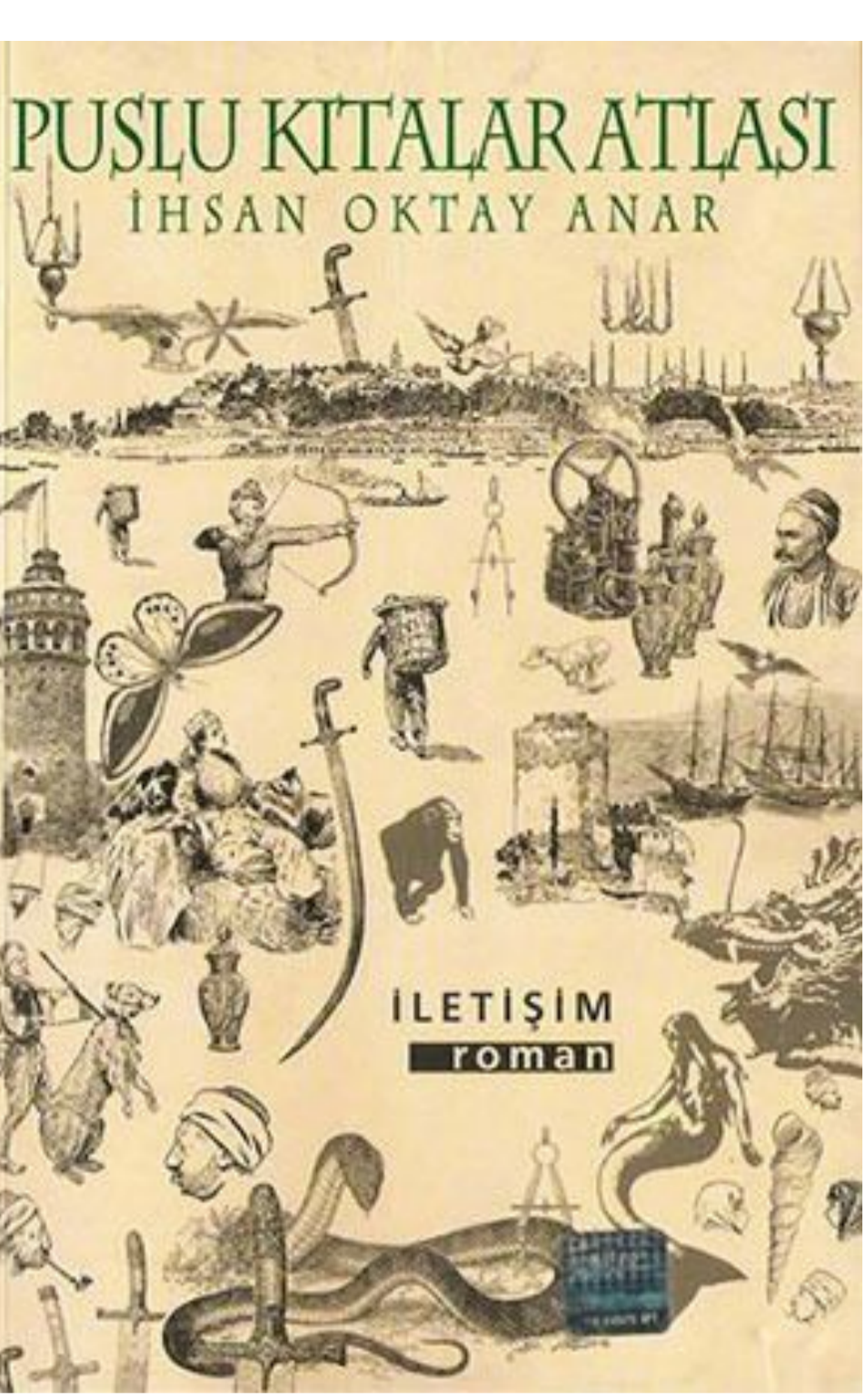
Uzun İhsan Efendi, geceleri yeşil bir şurup içip uykuya dalan, rüyasında gezdiği gördüğü yerleri kağıda döken bir düş gezgini. Uyku esnasında ruhun bedenden ayrılarak dolaştığını ve bu sayede diyar diyar gezmenin de mümkün olacağını kavramış olan Uzun İhsan Efendi; düşlerde gezebilecek iken kalkıp zahmet çekerek gezmek neden, düşüncesiyle yattığı yerden kıtaları geziyor, bazen kendini hiç olmayacak yerlerde de bulabiliyor. Kendisi “Puslu Kıtalar Atlası”nın, yani aslında İhsan Oktay Anar'ın yazdığı ve şu anda elimde tuttuğum kitabın yazarı. Bir dakika bir dakika kim bu kitabın yazarı? Nerden geliyor bu isim benzerliği? Kim kimin düşünde? Ben kimim? Ben aslında var mıyım? Düşünüyorum o halde varım. İhsan Oktay Anar, okurunu fantastik dünyasına davet etmek için uzun yıllar beklemiş, biriktirmiş ve ben buradayım diyerek ilk romanı “Puslu Kıtalar Atlası” ile 1995 yılında okurlarıyla buluşmuştur. Hem de ne büyük bir buluşma. Kitap öyle çok sevilmiş ve benimsenmiş ki bugün 64. baskısını raflarda bulmamız mümkün. Türk edebiyatında fantastik romanlar dediğimizde aklımıza ilk gelecek romanlardan birisi “Puslu Kıtalar Atlası”.

İçinde kaç tane olduğunu sayamadığım karakterlerin her birinin kısa yaşam öykülerine tanıklık ederken kafanız bir hayli karışsa da kitabın sonuna doğru tüm taşlar yerlerine oturuyor. Neden anlattı ki bunu burada dediğiniz bir bölüm kitabın devamında sizi oldukça şaşırtan bir ayrıntıya dönüşebiliyor. Ayrıca Kayıp Rihtim sayfasından öğrendiğim kadarıyla kitabın ciltli özel baskısının kapağında, kitapta geçen tüm karakterlerin çizimlerini görmemiz mümkün. Bu da dikkat çeken küçük ama güzel bir detay. Kitabı ya bırakacaksınız akışına gidecek ya da hiçbir ayrıntıyı atlamamak için not alarak ilerleyeceksiniz. Ben ikisini de denedim. İkinci okumamda not alarak ilerlememe rağmen hala atladığım birçok ayrıntı olduğuna eminim. Bu da "Puslu Kıtalar Atlası"nın öyle bir kere okunup da rafa kaldırılacak bir kitap olmadığını bariz bir şekilde gösteriyor ve her okumada eminim ki daha da lezzetli bir hal alıyor.

Romanda birçok eski ve yabancı kelimeyle karşılaşsak da bu kesinlikle romandan kopmaya neden olmuyor. Romanın sizi içine alıp sürüklediği alem o kadar akıcı ve gerçek ki hiç yabancılik duymadan kendinizi olayların içine bırakıveriyorsunuz. Öyleyse başta giriş yaptığımız olaylar zincirine kabataslak bir dönüş yapalım. Kabataslak diyorum çünkü, kitapta geçen olayları kitabı okumadan anlamak pek mümkün değil. Kitabın içeriği, zaman-mekan-kişi örgüsü, bölümler arasındaki bağlar ancak kitabın özgün düzeni ve anlatımıyla zihnimize yerleşebilir. Yine de elimden geleni yapacağım. Yazarla isim benzerliğinin yanı sıra tip olarak da kendisine benzeyen Uzun İhsan Efendi, düşlerinde yaptığı gezintilerden oluşturduğu "Puslu Kıtalar Atlası"na lağımca ocağına katılan oğlu Bünyamin'e emanet ediyor ve oğluna gezmeye cesaret edemediği dünyayı gezmesi için şu sözlerle cesaret veriyor: "Macera ise en büyük ibadettir; çünkü O'nun eserini tanımanın başka bir yolu olduğunu görebilmiş değilim."(s:55)

Bünyamin savaş esnasında ustası Verdapet ile kalelerin altını kazarken Uzun İhsan Efendi, Rendekar'ın "Zagon Üzerine Öttürmeler" isimli eserine dalıyor artık düşler yerine. Rendekar'ın her bilgiden şüphe etmesinden dolayı kendisinin şüphe ettiğinden şüphe duymaması, öyleyse var olduğu anlamına ulaşmasına başka yönlerden bakıp ya ben düşündüğüm için her şey varsa diye derin düşünce kaosları içinde buluyor kendini. Romanı okurken sadece Konstantiniye'nin değil felsefenin de sapaklarına dalıyorsunuz haliyle. Asıl olaylar Bünyamin'in bir kale kuşatması esnasında Zülfiyar isimli padişah casusunu kurtarıırken düşman baskınına yakalanması ve casusun kaçarken siyah bir parayı Bünyamin'e vermesiyle başlıyor. Bünyamin'in yüzü baskında tanınmayacak hale gelince casus onun Bünyamin olduğunu anlamıyor ve Bünyamin'in parayı alıp kaçtığını düşünüyor. Konuşmalardan paranın değerli olduğunu anlayan Bünyamin de hafızasını kaybetmiş gibi yaparak uzun yollar aşip Konstantiniye'ye varıyor.

Fakat vardığında evini talan edilmiş halde buluyor ve uğradığı meyhanelerde duyuyor ki yeniçeriler Uzun İhsan Efendi'nin evinde bir şeyler aramışlar; bulamayınca işkence edip kulaklarını kesmiş, gözlerini oymuş, dilenci loncasına bırakmışlar. Bünyamin bir yabancı gibi dinliyor olanları. "Puslu Kıtalar Atlası"nın içine sakladığı siyah parayı aradıklarını anlayarak ağlaya ağlaya babasını aramaya başlıyor. Dilenci loncasına vardığında yüzünün perişan halinden ötürü çok para kazandırır düşüncesiyle hemen kabul ediliyor loncaya. Ancak babasını gözetliyorlar düşüncesiyle yanına yaklaşamıyor.

Kitabın kötü adamı Ebrehe. Her gece locadan o gün toplanan paraların hepsini alıp ertesi sabah geri veriyor nedense. Romanın devamında kendisinin yıllar önce padişahlardan birinin oluşturduğu gizli bir casus teşkilatının Büyük Efendisi olduğunu öğreniyoruz.

Ebrehe'ye kadar tüm Büyük Efendiler dönemin padişahına gidip padişahı kendilerinden haberdar ederken Ebrehe kimseye bir şey söylemeden teşkilatı gizli gizli tamamen "bilme" tutkusu için kullanıyor. Bunu teşkilattaki casusların çoğu bilmiyor tabii. Sahte padişah fermanlarıyla kaleden alınmaya çalışılan siyah para için dökülen kanlar, işkence edilen Uzun İhsan Efendi'nin hali... Hepsi Ebrehe'nin eseri. Ebrehe'nin loncaya uğradığı bir gün Bünyamin'in onu boğulmaktan kurtarmasının ardından aralarında geçen "bilmek"le ilgili diyalogdan sonra Ebrehe Bünyamin'i teşkilata davet ediyor. Ebrehe uzun uzun bilmenin sırlarından, boşluktan, zamanı geri çevirmekten ve kıyamete bir yıl kaldığını gösteren kehanet aynasından bahsediyor Bünyamin'e. Kitabın bu bölümleri oldukça ilgi çekici.

Dilenci loncasının başı Hinzıryedi ise bambaşka bir karakter. Hayatının detaylarına inmeyerek Ebrehe'nin gazabından onun da nasibini aldığını söyleyebiliriz. Ancak Hinzıryedi'nin intikamı ağır oluyor. Ebrehe son nefesini vermeden önce yalnızca Bünyamin'e veriyor siyah paranın sırrını. Kehanet aynasının başka bir teşkilatın oyunu olduğunu öğrense de ne çare. Her insanın kendi kıyametidir ölümü. Bünyamin bu günahkarın vasiyetiyle saklıyor siyah parayı Ebrehe'nin ağzına ve bağlıyor çenesini.

Roman boyunca ara ara "Puslu Kıtalar Atlası"nı rastgele açıp cümleler okuyan Bünyamin, romanın sonunda tekrar aralıyor sayfaları ve atlasın sonunda kendisine yazılmış uzun bir mektup görüyor. Öğreniyor ki her şey, herkes, kendi dahil bir düşmüş. Uzun İhsan Efendinin düşü. Babası yaşamaya cesaret edemediği her şeyi düşündeki oğlunun yaşadığını düşlemiş meğer. İşte bu yüzden Bünyamin'in düşlerindeki güzel kız Aglaya'dan bile haberdarmış.

Değirmek istediğim ancak değinemediğim öyle olaylar öyle karakterler ve o karakterlerin öyle yaşantıları var ki... Sokakların Efresiyab'ı Alibaz, dilencilerin şahı Hinzıryedi, gittiği her mekanı yıldırım çarpan Dertli, cellatların bıraktığı cesetleri inceleyip anatomi kitapları yazan Kubelik, göğsünde değerli bir taşla yaşayan lağımçı ustası Verdapet, Bünyamin'in hırsız maymunu Müşteri ve daha niceleri...

Hepsini anlatmamız mümkün değil. Haydi karakterleri anlattık diyelim sizi olayların geçtiği tarihlere ancak Anar'ın hayranlık uyandıran betimleme becerisi götürebilir. "Bu bir tarih kitabı mıdır peki?" sorusuna ise kitabın önsözünde Hulki Aktunç şöyle cevap verir: "Hayır. Tarihsel olan'dan yeni bir roman çıkarmak, romanı da yeniden tarihleştirmektir ama"(s:10).

Ayrıca kitabın enfes bir çizgi romanı olduğunu da belirtmeden geçemeyeceğim. Ünlü karikatürist İlban Ertem'in kaleminden çıkan harika çizimler kitaptan birebir uyarlanmış ve çizim süreci Ertem'i bir hayli zorlamış. Bunun sebebi ise çizimlerin birebir anlatılanlara uygun olması için Ertem'in kitapta geçen mekanları, kılık kıyafetleri bulmak amacıyla derin bir araştırmaya girmesi olmuş. Öyle ki İstanbul'da girmediği kütüphane, taramadığı dönem ansiklopedisi kalmamış. Benim hatam ise romanın aslından önce çizgi romanını okumak oldu. Çünkü çizimler o kadar iyi ki daha sonra romanı okurken zihnimde sürekli Ertem'in çizimlerinin canlandığını fark ettim. Bu da farklı bir deneyim oldu tabii. Ertem'in "Puslu Kıtalar Atlası" çizim serüvenini anlatan belgesel tadında kısa bir video da Youtube-Çizgi Roman Yolculuğu sayfasının 4. Bölümünde sizleri bekliyor.

Son olarak kim kimin düşünde bilmem. Bildiğim ve romandan benim anladığım şu ki insanın içinde hep bir merak, bu meraktan sebep hep bir maceraya atılma isteği mevcuttur. Bunu bedenlen yaşayamıyorsa dahi düşlerine yaşatır. Belki bir kitap yazar, karakterlerine yaşatır. "Puslu Kıtalar Atlası"nın beni en çok etkileyen sözleriyle kapatıyorum kitabın kapısını:

"Dünyaya şahit olmanın yolu ise maceranın kendisinden başka bir şey değildi. Yaşanılanlar, görülenler ve öğrenilenler ne kadar acı olursa olsun, macera insanoglu için büyük bir nimetti. Çünkü dünyadaki en büyük mutluluk bu Dünya'nın şahidi olmaktı."(s:91)

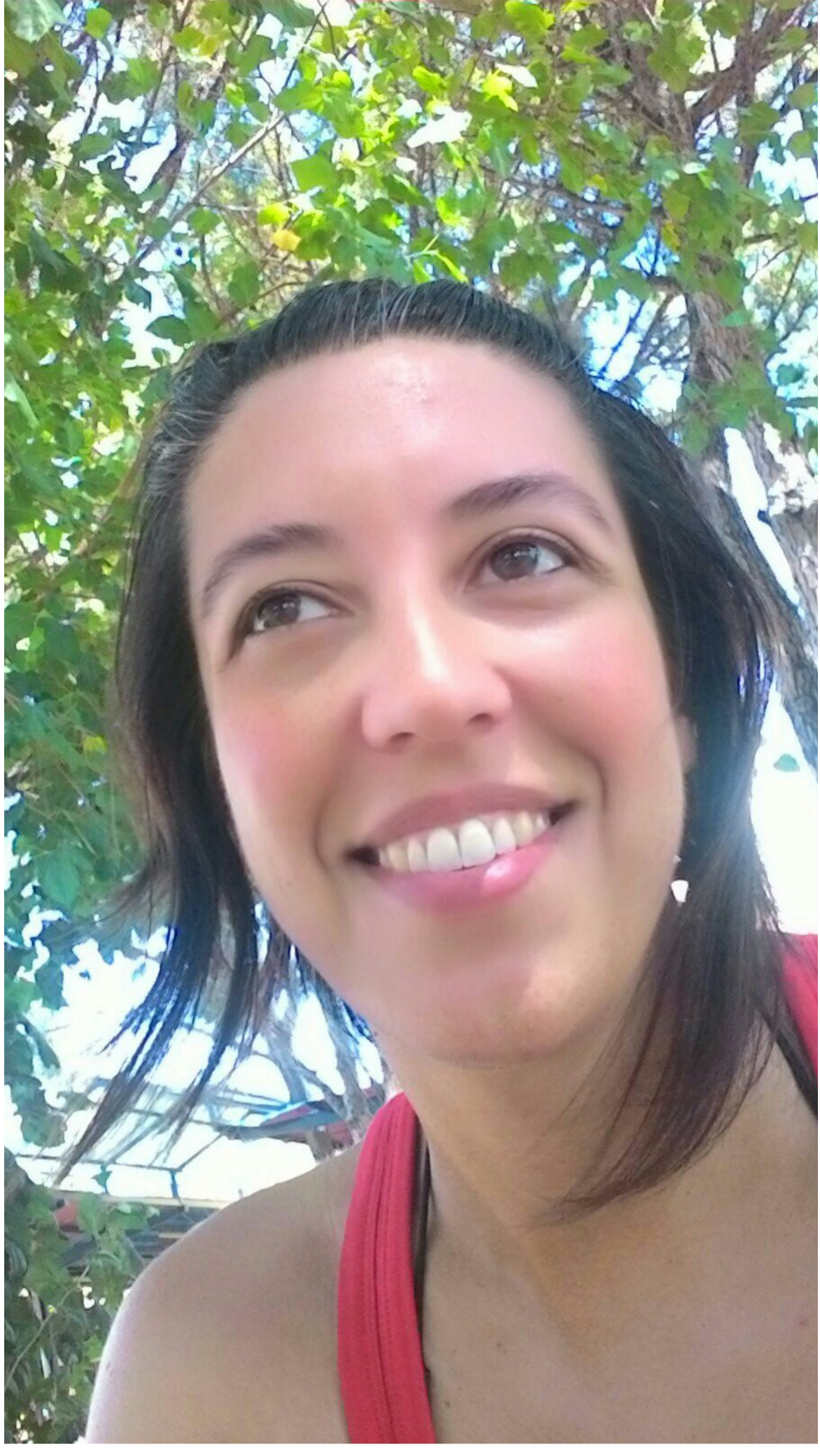
İhsan Oktay Anar, Puslu Kıtalar Atlası, İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, s.10, s.21, s.55, s.91.

"Puslu Kıtalar Atlası-İnceleme", Kayıp Rıhtım, (Çevrimiçi), <http://www.kayiprihtim.org/portal/inceleme/puslu-kitalar-atlasi-inceleme/>, 03.07.2009

Gonca Gül Yılmaz Gölge Çocuk

Bu mahalledekilerin pek şansı yok. Yine her taraf çöp kokuyor. Hava kararıyor. Ela'nın babası geldi. Benim babam da birazdan gelecek. Annem maydanozların arasından yabancı otları söküyor. Ölen solucanımı hava kararmadan gömmeliyim. Ellerim nasıl da kirli! Solucan işi tamam! Gelen ses babamın olmalı. Yetişemedim. Koş aptal kafa koş! İşte kapıda siyah ayakkabıları. Gelen ses annemin. Bana bağıyor. Ayaklarımın kirli olduğunu her yerden görebiliyor. Parmak uçlarımla koşup kapının ardına yetişmeliyim. Tüm babalar böyle mi değişirler kıyafetlerini? Çok hızlı! Ardını toplamaz. Ona televizyon kumandasını her zaman ben uzatırım. O aramadan veririm. Verdim. Oturdu. Ona solucan mezarımı anlatacağım. Şimdi akşam haberlerini izlemek zorunda. Bittikten sonra mutlaka anlatacağım. Şimdi beni duymaz. Yemek yiyor. Yemekten sonra ona şeftali ağacımızın altına yaptığım solucan mezarımı anlatacağım. Ellerinden tutar gösteririm belki. Elleri sıcaktır. Soba gibi sıcacık! Yemeğini de hızla yer. Pek beğenmedi. Ispanak sevmez. Yine de tabağını bitirdi. Dişlerini fırçalıyor. Birazdan bir kamyon motoru gibi ses çıkaracaktır. Çok gülerim o haline. Geldiğinde ona anlatacağım. Yerimde duramıyorum. Onu banyonun kapısının önünde yakalayacağım. Şimdi telefonu çalmaya başladı. Birinden önemli telefon bekliyor olacak ki önünü bile göremedi. Ayağımı ezdi. Ama parmaklarım acımadı. Konuşması bitince ona bugün ölen solucanıma yaptığım mezarlığı anlatacağım. Görmek isterse ziyaret ederiz. Ne zaman uyumuşum bilemiyorum. Bugün hafta içi miydi? Babam işe gitmiş olmalı. Pijamaları yatağının üzerinde. Olsun gelince anlatırım. Belki görmek ister!

Evren Erbatur

Prof. Pi Show

Tiyatro İnceleme

Sıradan ile olağanüstünün, bilinç ile bilindisinin tuhaf, hayret verici -ve üstüne üstlük hayra yorulan- bir kurguda harmanlanmasıyla oluşan rüyalar, fantastik sözcüğü ile uyum sağlamada en başarılı içeriklerden birini sunuyor. Tanıtımında "rüyalardan ilham alan sıradışı" bir gösteri olarak belirtilen Prof. Pi Show'u izlemek ve yönetmeni Ahmet Kazanbal ile söyleşi yapmak bu anlamda güzel bir rastlantı oldu.

10 Mart'ta Das Das'ta izlediğim Gate Production imzalı Prof. Pi Show sezon boyunca hem İstanbul'da hem de farklı şehirlerde sahnelenmeye devam ediyor. Yönetmen Ahmet Kazanbal bir besteci, müzik alanından gelse de edebiyat ve yapım/yönetim alanlarında da deneyim sahibi. Birlikte çalıştığı kalabalık kadronun da sanat yönetimi, dans, müzikal, sinema alanlarından gelen ve Gate Production yapısını oluşturan bir ekip olduğunu belirtiyor. Uzun yıllardan beri farklı firmalar, markalar ve sanatçılarla yürüttükleri etkinlik yönetimi, koordinatörlük ve çeşitli projelerden sonra, içlerindeki yaratma güdüsü sonucu 2006 yılında Gate Production kurulmuş. Özellikle dans, akrobasi ve müzikal biçimlere ağırlık vermeyi, bu alanda gelişmeyi, geliştirmeyi ve yatırım yapmayı amaçlıyorlar. Birlikte üretim, uluslararası işbirlikleri ve sahne sanatlarına yönelik eğitim gibi başlıklar da yaptığımız söyleşide vurgulanan konular oldu. Kazanbal, Gate Akademi'yi bu alana ilgi duyanlara yönelik olarak hayata geçirdikleri, kapsamlı bir eğitim programı olarak vurguluyor. Eğitim alan, başarılı ve projelere uygun öğrencilerin gösterilerde yer alma olanağı bulabildiğini ekliyor.

Prof. Pi Show'un bilinen anlamda bir tiyatro oyunu olmadığını, "fiziksel tiyatro, mim teknikleri, folk ve karakter dansları, hava ve yer akrobasilerini içeren, steampunk kostümler, özgün ve klasik müziklerle masalsi bir atmosfer kuran bir gösteri" olduğunu belirtmek gerekir. Aile prodüksiyonu olarak nitelenen gösteri, ayrıca içerik ve biçim yönünden bu türü merak edenlerin de ilgisini çekebilir. Gösteride çocuk ve genç sanatçılara da yer veriliyor. Ahmet Kazanbal bu durumu gösterinin hikayesi açısından tutarlı olarak değerlendirirken, bir yandan da kendi yaşıtını sahnede gören seyircilerin, ondan feyzalması, sahne sanatlarına ilgiyi, isteği arttırması açısından önemsediklerini belirtiyor.

Rüyalar bilinç ve bilinçaltı arasındaki bir köprü, olaylar, kişiler, şeyler, metaforlar, semboller ile göreni için etkileyici ve rehberlik edici bir nitelik taşırlar. Gündelik yaşantıda çözölemeyen sorunlar/dertler rüyalarda kendilerine yer bulur, istekler, ihtiyaçlar ve hayaller gün yüzüne çıkar.

Fantastik sözcüğü ise bana kah doğanın kah teknolojinin içinde gelişen, gizemli, korkutucu ve eğlendirici maceralarla dolu bir dünyayı hatırlatır. Kahramanların başına gelen olaylar çoğunlukla değiştirici ve dönüştürücüdür.

Bu fikirlerle birlikte hayal gücü, yaratıcılık ve düş dünyası gibi harekete geçirici anlamlarla da bezediğim, "rüyalar hangi yönleriyle ilham verici olurlar?" sorusu benim için bir başlangıç noktası oldu. Ahmet Kazanbal, "kanlı canlı bir prodüksiyon var beyninizde, rüyada" diyor. Ona göre müthiş bir after effect kullanılıyor rüyada. Sinemaya daha uygun, sinematografik bir yanı olduğunu da ekliyor. "Rüyalar episod episod.. kimisi 5sn, kimisi 2sn... Bir şey içiyorsunuz rüyanızda örneğin, bir kasiyer var teşekkürler diyorsunuz. Bir dönüyorsunuz deniz olmuş burası, elinizdeki kahve de not yazacağınız bir şişeye dönüşmüş." Absürd, sürreal ve değişken olarak niteliyor rüyayı. İşte özellikle bu değişkenlik ve tuhafıktan etkilenerek, seyirciye de bunu hissettirmeyi istemişler. Giriş, gelişme ve sonuç gibi klasik bir seyir için değil, seyircinin dikkatli bir izleme sayesinde bağ kurabileceği episodik bir anlayış ile kurgulamışlar. Böylece her seyircinin kendi gözünden göreceği, çoklu anlamlara yönelen bir gösteri olmasını hedeflemişler. Ayrıca çocuklar için de daha renkli bir atmosfer sunması, rüyanın ilham verici oluşunu desteklemiş.

"Düş makinesi" diye de isimlendirilen gösteride, yaşlı, yalnız, kendi kendine söylenip duran, hayli aksi, biraz bezgin ve sıkılmış, mucit Prof. Pi'yi görüyoruz. Çalışmaktan yorulduğu bir an rüyaya dalıyor. Onun gördüğü rüya olarak yorumladığım gösteri sürekli bir yerden başka bir yere doğru giden, karmaşık, kalabalık bir geçit törenine benziyor. Bu karmaşanın içinde Prof. Pi ve dans eden kurtmalı bir bebek kah birbirini kovalıyor, kah birbirinden kaçıyor. Henüz rüyaya dalmadan önce de görülen bu bebeği acaba eskiden mi yapmıştı? Ve artık o tılsımı yakalayamıyor, ününü kaybetti? Yoksa yıllardır uğraştığı yeni bir icat mı bu, herkesten sır gibi sakladığı? Bunları düşünüyorum. Çünkü çalışma masasında bir afiş duruyor, soluk renkli... Ve Prof. Pi'nin büyük, tozlu, kalınca bir kitabı var...

Pembe-beyaz şişman gövdeleri, büyük ayakları, inceli kalınlı boynuzları ve şakacı-muzip tavırları ile fantastik bir aile, Prof. Pi'nin rüyasının baş kahramanları... Sağdan sola yürüyen, kaybolan ve yeniden beliren... soldan sağa yürüyen, kaybolan ve yeniden beliren karakterler sayesinde, büyük ölçüde yatay bir ilerleyiş hissi veren bir akış kurulmuş. Bu akış sadece bir yön takibi olarak değil, hem Prof. Pi'ye hem de seyirciye sunulmuş, bir yerden başka bir yere aşılabilir bir yol olarak da görülüyor. Bir orman, belki bir labirent, oda oda gezilen bir saray, ağaçlar arasında kısalı uzunlu yollar... Pek çok şey oluyor Prof. Pi ile birlikte seyircinin de gördüğü rüya/gösteride. Sahnenin ortasında ve üstünde beliren öğeler -büyük toplar, şemsiyeler, her yere açılan bir kapı, müzikli bir tablo, fosforlu uçan bir kare, farklı koreografiler ve müzikler eşliğindeki dansçılar, bedenlerini şekilden şekle sokan akrobatlar- ise bu akışı ve yataylığı kesip bölüyor. Bu öğeler bir yandan gösterinin şov içeriğini düzenlerken, diğer yandan da Prof. Pi'nin gördüğü/yaşadığı olayları yansıtıyorlar. Böylece episodik ama eklektik, değişen ama yinelenen bir süreç oluşuyor. Hani hayat önemli anlarda film şeridi gibi akar denir ya, gösteride de benzer bir şekilde sanki bir film şeridi akıp geçiyor. Rüvaları sinematografik olarak nitelendiren ve sinema için zengin bir malzeme olduğunu belirten yönetmenin bu fikrini sahnede örneklediğini görmek bu açıdan ilginç. Gösteri yarı karanlık, sisli ve puslu bir atmosferde, gaz lambası ile aydınlatılan yollarda ilerliyor. Büyük melon şapkası, yeşil ve kahve tonlarındaki uzun ceketleri ile bu yolları takip eden Prof. Pi'ye steampunk dönemine ait bir karakter niteliği verilmiş, aslında bütün gösteri bu döneme atfedilmiş. Steampunk, Türkçeye buhar çılgınlığı olarak çevrilen, buharla çalışan makinaların teknolojisini içeren bir bilim-kurgu türü olarak tanımlanıyor.

İcat ve buluşlar, buharlı makine, demiryolları ve tren, gaz lambası ile aydınlatma, mekanik, çarklı aletler dönemin önemli simgeleri. Edebiyat açısından akla gelen ilk isimler Jules Verne, H.G Wells, terimin bu hali ile kullanımı ise 1987 yılında yazar K.W Jeter ile ilişkilendiriliyor. Steamboy, Wild Wild West, The League of Extraordinary Gentlemen ve Hugo gibi filmler de bu atmosferi göz önünde canlandırmak üzere hatırlanabilir. Steampunk'ı tarif ederken, sanayi devriminin en hızlı yaşandığı Viktorya dönemi İngilteresinin mühendislik ve teknolojik gelişmeleri ile mevcut dönemin eklektik bir birleşimi ele alınıyor.

Bu atmosfer içinde cereyan eden gösteri bir rüya ise, seyirci de bir tür rüya gören niteliği kazanıyor. Rüyalar rüya gören açısından yorumlandığında daha anlamlı ise, seyircinin yorumuna açık olan gösteri de her seyirci için farklı anlamlar barındırmaya başlıyor. Bir olasılık, bir öneri olarak gördüğüm, rüya/gösteri ve seyirci arasında var olabileceğini düşündüğüm bu bağı hissetmek pek keyifli... Seyircinin hayalgücüne güvenerek, böyle bir alan açılması önemli bir yaklaşım olarak vurgulanmalı.

Gösterinin yapısı halihazırda episodik, eklentili ve değişken olduğundan, bu bilinçli öneriyi belirsizleştiren bir risk de var. Bu da bilerek havada bırakılan durum ya da olayların, seyircinin hayalgücüne ayrılan boşlukta da kesintiler yaratabilecek olması. Gösteriyi izlediğim gün teknik işleyişte meydana gelen aksaklıklar istemeden de olsa etkiyi zayıflattı. Bölüm geçişlerinde karanlıkta kalan sahne ve zaman zaman görülen sekmeler akış bütünlüğünü etkiledi. Kimi zaman ışık oyunları, kimi zaman sis, kimi zaman kostüm detayları oyuncuların (dansçı, akrobatların) önüne geçti. Yaşadığım bu kesintiler de söz etmiş olduğum belirsizliğe yol açmış olabilir. Gösterinin sonunda Prof. Pi'nin uyanıp uyanmadığını bilmiyoruz. Bunun açık seçik gösterilmesi tercih edilmemiş. Ayrıntı vermeyeceğim bu bölüme steampunk dönemini anımsatan bir veda demek uygun düşebilir. Benim açımdan özellikle Prof. Pi'nin seyirci ile kurduğu ilişki, yolculuk boyunca karşılaştığı kişilerden ve olaylardan nasıl etkilendiği, başına gelenlerden neler öğrendiği biraz daha net çizilebilirdi.

Bunları dışarda bırakıp gösteriyi yazının başından beri ele aldığım fikirlerle şu şekilde okuduğumda; hayalgücüne güvenmek, hayallere yer açmak, eskiyi (hatayı, yanlış, olmayanı) geride bırakıp, yenilenmeye, yeni şeyler üretmeye açık olmak bizi iyileştirir diyebiliyorum. Bu da umut verici bir düşünce... Prof. Pi seyirciyi bir süreliğine de olsa gündelik hayatın dışına çıkarıyor. Teatral ve müzikal öğeler, akrobasi ve danslar içererek farklı biçimleri bir araya getiriyor. Çoklu anlamlar yaratmak üzere hem çocuklara, hem yetişkinlere bir kapı açıyor.

PROF. Pİ SHOW KALİTELİ, FARKLI, BENZERSİZ BİR AİLE PRODÜKSİYONU

Yazan & Yöneten: Ahmet Kazanbal

Sanat Yönetmeni: Hilal Arslangiray Kazanbal

Koreograf: Nur Niyaz Bildik

Kadro: Bülent Develi, Begüm Gönenç, Cemre Buğra Ün, Ümit Beste Kargın, Aytunç Taylan,

Volkan Şafak, Onur Yıldırım, Zeynep Velidedeoğlu, Diana İzel Koç, Ece Korucuoğlu, Zeynep Tanju, Serra Bildik, Deniz Anakök, Öykü Yıldırım

Kompozitör: Edward Grieg, Nicolo Paganini, Franz Liszt, Pyotr Ilyich Tchaikovsky, Johannes Bhrams, Camille Saint Seans, Georges Bizet, Ahmet Kazanbal

Işık Tasarım: Serdar Yaman, Gökhan Gülçebi,

Yapım: GATE - www.gateproduction.net

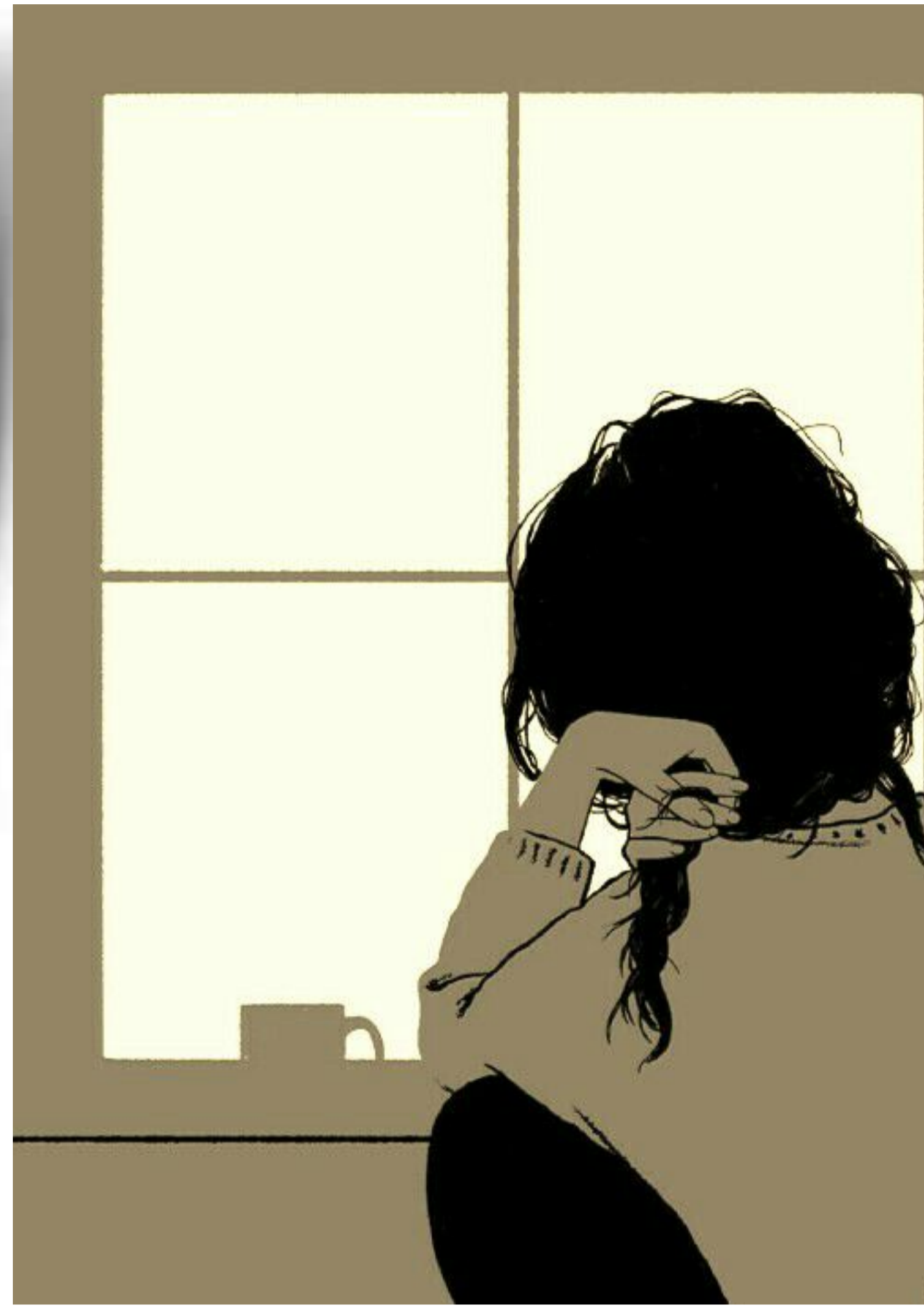
Burak Akbalık Askıda Aşk Var

Ekmek kırıntıları
Kalbime dökülmüş
Kuşlar tarafından didikleniyor kalbim
Fırın kokusu var üzerimde
Unlu ellerle yapılan
Hayatlar var burada
Fazla tutmamak gerekiyor fırında
Yakmamak için onları

Tozsuz, topraksız yol yoktur
Unsuz ekmek olmadığı gibi
Kızılca günler bitmemiştir daha
Çizilidir sınırlar hayatta
Sevincin sayısı bellidir
Fırındaki ekmeklerin sayısı kadar
Askıdaki ekmeğin sayısı kadar

Askıda aşk var bugün
Ben bıraktım
İhtiyacı olan gidip alsın
Doyursun karnını onunla
Sevsin hayatı boyunca
İhanet etmesin askıdaki aşka
Unlu ellere, sıcak ekmeklere

Ekmek bıçağını yaklaştırmayın aşkına
Keserse yazık olur
Sevgi yoksa fırında
Tüm ekmekler bozulur

Kara Mavi Baran Soydan

Gün akşama çevirir çarkını
Mıh gibi çöker hüznün
En ücra köşelerime bedenim
Umut ay ışığı gibi
Ruhumun ince sızısı
Akşam geceye çevirir çarkını
Göğsümün çeperi kara
Gece daha aydınlık
Huzur, yıldızlar gibi
Gözlerimin derin ışığı
Gün sabaha çevirir çarkını
Güneşi selamlar yüreğimin çanları
Efkar, düşlerimin hınzırı
Günler aylara çevirir çarkını
Umut, huzur, efkar bir başına
Maviye çalan gülüşlerim
Artık kapkara

“ Sait Faik ile Buluşma ”

Saadet Gadiri

Küçük küçük hüznler birikirmiş meğer akşamları bu kahvede. Bundanmış adımlarımın soğuk soğuk koşması. Onu görürüm, ona yetişirim umuduyla öyle koştum ki, çakıl taşlı yol battı yazdan kalma ayaklarıma. Belki de artık yoktur, diye düşünmeye başladım, geri dönmek istedim. Umutsuz bir duygu oraya vardığımda sarmasın diye beni. Diğer yanımda ise biriken umut, hızlıca bastırmaya başladı bu hissi. İhtimallerle doluyum yine. Derin bir nefes alıp yoluma devam ettim. Garip bir his sarmaya başladı içimi. Heyecanla harmanlanmış sanki. Nasıl anlatılır? Arabanın bir anda zıplar gibi olması mesela. Öyle bir sezgi ki bu; tüm acıların sebebi kahvenin kapısına yönelen bulutların rengiymiş gibi bir sezgi. Ufak bir dokunuşla açılıp saçılıyor kahvenin kapısı. Kapıyı itip içeri girdim. İçeri girdim ki görsün beni. Kahvenin bir köşesinden seslensin istedim. “ Şu zavallıya benden çay.” Hüznleri görür gibi bir hali varmış onun. Okudukça kanaat getirdim buna. O sebepten buradayım. Belki benimde artık gitmek isteyen ama kalmaktan başka çaresi olmayan hüznlerimi görür. O anlar konuştuğu kişinin halinden. Beni de anlasın, hala burada olsun istiyorum. Oturmuş olsun iskemleye, kasımpatılara dalgın dalgın bakarken yakalayayım onu. Gidip dalgınlığına dokunayım. Bende anlarım onu. Bir utanç gördü mü, onun meraklanması gibi. Eğer beni görürse dayak yiyen bütün çocukları beraber kurtarırız umuduylayım. Hepimiz hırpalanıyoruz bir arayış içinde kaldıkça. Dayak yiyen binlerce çocuktan sadece bir kaçıyız. Ve zaman bizi doğurup büyüten oluyor. Canımızı anne şefkati ile yakıyor. Sadece bir bardak çay ısmarlamak gerek birbirimize belki de. Eğer Sait üçüncü çayını istemek için hala bekliyorsa, çocuğuna vuran her annenin önüne geçeriz. Zamanın çocukları bir kahvede tanışmış ve yolunu bulmuş olur böylece. Diğer tüm çocuklar mutlu oldukça bizde birbirimize bakar ve “şu zavallıya benden çay.” deriz ve de gülüşürüz belki. Çevremizde ki moruklara da bakarız beraber. Bu sefer hiçbiri surat asmıyordur. Hiçbir hareket onların memnuniyetsizliğini arttırmayacaktır belki de bu sefer. Karlı yüzü ile sobanın yanında ki sandalyeye çöken bir genç olmaz mesela. Bu genç kahvenin dışındaki karla kaplı sokakta yürüyor olur belki de kız kardeşi ile.

Tozlu bir kahverengi karşılıyor beni içeride. Etrafta ise soğuk rüzgâr sesi var. Kahve konuşuyor gibi. Hoş geldin, diyor sanki. Etrafa bakıyorum onun oturduğu iskemleyi bulmalıyım. Bomboş kahveyi görmemek için arıyorum gözlerim. Bir şeyler var ki çevremi görmemi zorlaştırıyor. Bir bulanıklık gibi tozla karışık bir bulanıklık gibi. Karlı ve mavi kasımpatıların sokak lambasından yansıyan ışığı aydınlatıyormuş içeriği, gelen tek ışık buymuş meğer. Kahvenin ışıklarının yanmayışına böylece alışıyor gözlerim.

Bu bulanık aydınlık tıpkı Sait Faik ile kahvecinin istediği gibi. Aramaktan vazgeçip duruyorum. Çivili bir duvara bakıyorum sadece. Çünkü ne Sait faik var kahvede ne de sobanın yanında durup üzerindeki karların erimesini bekleyen genç bir delikanlı. Kahvecide yoktu etrafta. İçerisi bomboş bir sessizlik. Anlamsızca baktığım duvarda bir şey vardı. Ne olduğunu anlamak için yakınlaşmaya başladım. Kıyafet gibi bir şey asılmıştı duvara. Sarı gibi ve griye benzer rengi ve ipleri vardı. Anlamsızca ortaya çıkan bir tebessüm sardı yüzümü. Sanki çözülemeyen bir sırrı çözmüşüm gibi. Bomboş kahvede sadece duvara çakılmış bir çivi ve çiviye asılmış bir önlük vardı. Tebessümüm söndü bu sefer. Ne yapmam gerektiğimin karışıklığında tozlu önlüğe dokundum. Demek ki sonunda çıkarabilmiş kahveci önlüğünü!

"İçimde muhakkak
bir yer paramparça
olmuştu ki,
ağlayamıyordum."

Emir Bolat

Geride Kalanlar

Öykü

“Ölmekten korkmuyorum, yeterince yaşayamamış olmaktan korkuyorum!”

-Mr. Nobody-

Kar, o kış Yozgat'ın Altındere köyünü doldurmuştu. Toprak yollar arabalarının istikametinde çamurdan sınırlar çekmişti. Ormanlardaki çıplak ağaçların dallarına kilolarca kar dolmuş, en ufak bir rüzgarda çıtır çıtır kırılıp dökülüyordu.

Erkenden karanlığın çöktüğü bir akşam Ali ile Muhsin küçük odanın ortasında, kenarlarından akararak küçülmekte olan bir mumun ışığına bakarak oturuyorlardı. Anneleri Hatice mumun loş ışığında kışa dayanamayan kocası Fehmi'yle ilgileniyordu. Yatak döşek yatıyordu Fehmi. Çocuklar mumun ulaştığı duvarın rutubetten kabarmış boyasına ve mumun alevine bakarak hayaller kuruyorlardı.

Mumun aleviyle hayal kuran Ali, “anne!” dedi. “Ben büyüyünce asker olacağım.” Rutubetten kabarmış duvar boyalarına bakıp hayal kuran Muhsin “Ben büyüyünce doktor olup babamı iyileştireceğim.” dedi. Çünkü babası son zamanlarda sürekli hastalanıyordu. Anneleri Hatice kocasının etrafında pervane oluyordu. Henüz yirmi beş yaşındaydı. Enerji doluydu. Kocasının bir dediğini iki etmezdi. Evlerine bir misafir geldi mi yerinde duramaz, sürekli bir şeyler ikram etmeye çalışırdı.

Son zamanlarda dayanamıyordu. Kocasını yataklara düştükçe tarla ve köy işlerini yapmak ona kalıyordu. Kocasını yataklara düştükçe daha da asabileşip elindeki tepsiyi, bardağı, çaydanlığı Hatice'nin elinde ne görürse duvara fırlatıyordu. Erkeklik görevlerini yerine getirip karısını bile dövemez olduğu için, hıncını çirkeflik yaparak alıyordu.

Bir akşam Hatice ahırları temizleyip yorgun argın eve döndüğünde yorgunluktan bilekleri tutmaz haldeydi. Ona rağmen bağırp çağırarak, bağırdıkça öksüren yatalak kocasına tavada yumurta kırıp getirdi. Bir tepsiyle beraber yatağının üzerine koydu. Fehmi tenezzül edip yatağında doğrulduğunda “Bu ne?” dedi notasız bir tonda. “Yemek yapamayıp da kocasına yumurta pişiren karıyı ne ederler biliyon mu? Üstüne daha çalışkan, becerikli bir karı getirirler. Ama ben yufka yürekliyim ki seni besliyorum evimde. Kalk git gözümün önünden, kahbe!” son cümleyi söylerken tavadaki yumurtayı parmaklarıyla yağlı yağlı kavrayıp Hatice'nin suratına fırlattı, sonra yağlı elini yorganına sildi. Kocasının karşısında el pençe durmuş bu ufak tefek genç kadın biyolojik yapısının el verdiği direnmiş; fakat sinirlerine hakim olamayıp hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı. Çocukları, anneleri ağladığında hüzünleniyorlar, ama baba korkusundan annelerinin eteğinin dibinde duramıyorlardı ve bu onları da ağlatıyordu.

Çocukları mumun etrafında gelecek hayalleri kurarken Hatice ateşler içindeki Fehmi'nin alnına sirkeli suya batırılmış bez yatırmıştı. Fehmi titriyordu, terliyordu. Soba gürül gürül yanmasına rağmen Fehmi'yi ısıtmıyordu. Yatağın çarşafı sürekli değişiyordu fakat çok kısa sürede sırlıklam oluyordu.

“Anne, mum az kaldı. Biterse ben nasıl asker olurum?”

“Ben doktor olunca senin öldürdüklerini canlandırırım, abi.” diye ekledi Muhsin.

Hatice kocasının alnındaki sirkeli bezi son bir kez kontrol edip bakkala mum almaya gitmek için evden çıktı.

Ali ile Muhsin hayaller alemine dalmışlardı. Mum dalga dalga yayılıyordu yüzlerinde. Alevler fitilin üzerinde havaya kaldırılmış bir mızrak ucu gibiydi. Fehmi titriyordu. Mumun şiddeti kademe kademe azalıyordu, oda loş, uykusu gelmiş bir çift göz gibi kararıyordu. Oda karanlığa teslim oldu. Fehmi titremeyi ve soluk almayı kesti. Köyün içlerindeki camiden ezan okunmaya başlayınca sokaktaki birkaç köpek uzun uzun uludu. Keskin rüzgar pervazlarda ısıklık çalıyordu. Hatice yaşlanmıştı. Yeni doğum yapan gelininin başında bekliyor, neye ihtiyacı olursa bir koşu hallediyordu. Gençlik enerjisi hâlâ damarlarındaydı. Sürekli koştururdu, hiç boş kalmazdı evdeyken bile. Torunu aynı ilk göz ağrı Ali'sine benziyordu. Ona baktıkça gözyaşlarına hakim olamıyordu. Ve o karanlık gece geliyordu devamlı aklına. Acaba Ali'm ne yapıyordu, acaba Musin'im ne yapıyordu. Evlendiler mi, okullarını bitirebildiler mi, çocukları oldu mu diye kara kara düşünür, köyü aklına geldiğinde ciğeri mangala atılmış gibi cos ederdi.

Hatice o geceyi hiç unutmazdı. Terlikleriyle dize kadar yükselmiş karın içine atıldığı geceyi. Yürüyerek köy çıkışındaki patika yola gitti, kırmızı bir kamyonet durdu önünde. Ona binip İstanbul'a gitti. Tek bir eşya, bir parça kıyafet bile almadan...

Tek parça kıyafet bile almadan yukarı köydeki beyaz yumurta topuk kundura giyen, İstanbul'a hayvan taşıyan alevi bir hayvancıyla kaçtı.

Hayvancının adı Haldun'du İstanbul'daki karısı ve dört çocuğunun üzerine getirmişti Hatice'yi. Hatice'nin ilk oğlu Serhat doğana kadar bir evde kavgayla gürültüyle yaşadılar. Hatice kumasıyla ve onun piçleriyle anlaşıyordu. O kadın resmi nikahlı da ben imam nikahlıyım diye içleniyor, Fehmi'yi arıyordu. Gerçi Haldun el üstünde tutuyordu Hatice'yi. Evdeki karısı bir cam şişe fabrikasında çalışıp çocuklarını zor doyururken Haldun emlakçılığa başlayıp kısa zamanda bir ev parası biriktirdi ve Hatice ile oğlunu ayrı eve taşıdı. Emlakçılık işleri iyi giderken Haldun kendisine bir de metres tutmuştu; akşamları kadının evinde kalıyor, haber kanallarını takip ediyor, gece on gibi de iki karısının da evlerini birer saat arayla geziyordu. Hatice bunları biliyordu, hatta üzerine bir kadın getireceğini düşünüyordu, ama sonuçta dayak yemiyordu ve karnı doyuyordu. Bu sırada ikinci çocuğu Sezai dünyaya geldi. Haldun sanki ilk çocuğu oluyormuş gibi havalara uçtu. Tabancasını pencereden çıkarıp havaya defalarca ateş etti. Sezai, Haldun ölünceye dek onun en kıymetli oğlu oldu.

Aradan yirmi altı yıl geçti. Serhat'la Sezai büyüdüler. Serhat evlendi, Sezai nişanlandı. Serhat'ın çocuğu olduğunda Haldun yirmi altı yıldır gitmediği köyüne iki katlı bir ev yaptırdı. İlk önceleri yazları, sonra da karısı Hatice ile beraber temelli orada yaşamaya başladı.

Hatice bir gün Haldun'u ikna edip arabasıyla, terk ettiği köyüne gittiler. Büyük şehirlere göçmüş insanlar yüzünden boşalmış yolları hızla geçtiler korkularından. Daha sonra bir kez daha gittiler aşağı köye. Hatice'nin kaçıp terk ettiği duvar boyaları bakımsızlıktan sökülmüş evin önünde durdular arabayla büyük bir cesaretle. Hatice hüngür hüngür ağladı kapıları ve perdeleri sımsıkı kapalı eve bakarak. Sonra hâlâ tozlu olan bozuk yollarda ilerleyerek ağır ağır köyü terk ettiler, bir daha dönmek üzere... Bomboş köyde, ucu bucağı görünmeyen tarlalarda çalışan üç beş kişi vardı yalnızca. Hatice “acaba bunlardan hangileri benim çocuklarım?” diye geçirdi içinden arabayla giderlerken. Ve bir daha dönmek üzere, ölene kadar yaşayacakları köy evlerine gittiler.

Zeynep Aydoğan

İnsan Doğmak İnsan Olmak

Deneme

Dünya üzerinde en üstün varlık olarak kabul edilen insan uzun yıllar boyunca felsefenin, dinin, psikolojinin ve bilimin konusu olmuştur. Her alanda insan kavramının onlarca farklı tanımı yapılmıştır. Ben de şöyle söyleyebilirim ki insan diye nitelendirilen varlık yemek yiyen, nefes alıp veren, cinsel ihtiyaçları olan, uyuyan bir et yığınının ibaret değildir. Zaten tüm bu temel ihtiyaç ve güdüler doğduğumuzda bizlere verilmiş olan özelliklerdir. Bizi asıl insan yapan diğer vasıfları dünyaya geldikten sonra biz kazandırırız kendimize. Yani insan doğmuş olmak insan olmak için yeterli değildir. Bizlere lütfedilen akıl ve iradeyi doğru kullanarak, kişiliği eğitip terbiye ederek ve en önemlisi vicdan olgusunu daima kalpte taşıyarak insan olunur. Dahası yalnızca bedeni değil ruhu besleyerek de insan olunur. İnsan ruhunu merhametle, şefkatle, huşu ile doldurmalıdır ki hırs kin riyakarlık ele geçirmesin insanı. Bunu dillendirmek çok acı fakat artık insan olmayı becerememiş, insanlıktan nasibini alamamış; et, kan, kemikten ibaret insansı varlıklarla dolu etrafımız. Parmağımı uzatıp göstermek istesem dokunabilecek kadar çok. Henüz bildiği tek şeyin oyun olduğu beş yaşındaki kız çocuğuna cinsel istismarda bulunmak, sırf yemeği sofraya geç getirdi diye çocuklarının önünde bir anneyi dövmek, hayatının baharında genç bir kıza tecavüz edip bu da yetmezmiş gibi yakıp ormanın birine atmak, kimseye zerre zararı olmayan hayvanları türlü eziyet ederek öldürmek... İşte bunlardır insan olarak doğup insan olabilmeyi ve öyle kalabilmeyi becerememiş insansı varlıklar. İşte bundandır ki mühim olan insan olabilmekte. Güya 'dünya üzerindeki en üstün varlık ' olarak kabul edilir insan ama sanırım insan doğmak ile insan olabilmek arasındaki o ince çizgiyi unutuyor bazıları. Bunu bilen, kendinin farkında olan, bir yaratılış gayesi edinen bir kişi bu tür vicdansızlıkları zaten yapmaz. Kaldı ki insan sosyal bir varlıktır ve daima etkileşim içindedir. Bu yüzden de toplum bu tür tür insanları kabul etmez ve benimsemez. Kişi tercihini yapar. Ya düşünmeyen, değişimden korkan, bir bakış açısından bile yoksun, başkaları düşünsün ben yaparım diyen, kalbi örümcek ağlarıyla bezenmiş, ilişkileri çıkara dayanan biri olursun ya da kendini fark ettiğin andan itibaren geliştiren yetiştirmeye çalışan, yüreği merhamet ve şefkatle dolu olan, yaratılış gayesini bilen, en büyü mahkemenin vicdan olduğunu bilen bir insan olursun. İşte bir an dünyayı sessize alıp düşünmeli insan. Ben hangisi olmalıyım? Hatta sorgulamalı kendini ne kadar ' insan ' im diye . İnsan kendi muhakemesini yapacak ki başkaları bunu yapmaya cüret etmesin. Her kişi akıl ve irade sahibidir. Bu akıl ve iradesini benliğine insanlığına yormalı. Aslında her şey o kadar şeffaf ve açık ki. Dünyaya geliyoruz ve bize ömür biçiliyor. Ömrüne sığdırabildiğin kadar çok şey sığdır. Her yaşını gerektiği gibi yaşa. Başkasına sebep ne olursa olsun zarar verme. Dininin gereklerini yerine getir. Vicdanından asla ödün verme. İşte de sanılan kadar zor değil insan olmak. Ve son olarak diyorum ki avukat, doktor, pilot, mimar olmadan önce insan olalım gerisi gelir zaten. Bırakalım da çocuklar çocuk gibi yaşasın, kadınlar hak ettiği değeri görsün, hayvanlar eziyet nedir bilmesin.

Achilles VALENTIN

Vasil'in Kasabası

Öykü

Sakin sakin otururken birdenbire fırladı yerinden. Şaşkınlığıma aldırmadan konuşmaya başladı. Gözünü pencereden dışarı dikmişti, bana bakmadan bir bir sıralıyordu zihnindekileri, araya girmeme fırsat vermedi, ben de bölmeye cesaret edemedim; "Yatak, kanepeler olmayacak benim evimde, kendi ellerimle pencere denizliklerine uzanan bir sedir yapıp, uzun oturacağım, oturduğum zaman ayaklarım yere değmeyecek, kimse benimle evlenmeyecek bu yüzden, yemek masası da olmayacak, yerde yiyip, yerde içeceğim, yere uzanıp oradan sevişeceğim İtalyan sevgilimle ateşin başında, kalorifer de olmayacak, istediğim zaman ben yakacağım sobamı, istemezsem tir tir titreyeceğim, ama ben istediğim için olacak hepsi..."

Kısa bir an durduktan sonra hışımla bana dönüp bağırmaya başladı, boğazındaki damarlar iyice şişmişti;

"Bir bak! Etrafına bir bak, ne biçim evlerde oturuyoruz biz Allah aşkına! Göt kadar desen, götüm bile sığmıyor bu eve. Üst üste konulmuş kutularda yaşıyoruz. Üstündeki kutuda kim var? Onu bile bilmiyorsun. Sadece gürültüsünü çekiyorsun, yüzünü bile bilmediğin insanların. Etrafına bir bak, sokağa, evinin içine! Ne yapıyoruz biz? Nasıl yaşıyoruz böyle? Kendimizi kaybetmişiz, hiç mi hayalimiz kalmadı bizim? Niye gidemiyoruz hayallerimizin peşinden? Nedir bizi tutan? Geçim sıkıntısı mı? Parasız yaşanabildiğini, üstelik de sıkıntı çekmeden yaşanabildiğini en iyi sen biliyorsun."

O kadar haklıydı ki; başımla onaylamaktan başka bir tepki vermeme olanak yoktu, konuşmasına devam ettikçe başlardaki hiddeti sönmeye yüz tuttu, karşıma oturup ara vermeden devam etti;

"Gideceğim buradan. Kendime bir ev yapacağım, aynı demin anlattığım gibi olacak salonu. Deniz kenarında, arkası orman olacak evin, öyle küçücük falan da değil, girişi Ege'de bir sahil kasabasında, arka kapısı Yunan adalarından birinde olacak. İstedğim zaman istediğim ülkede olabileceğim. Benim evim birleştirecek bizi ayıran denizi. Hem dostlarım olacak, hem de yalnız olacağım. Bir tek simsiyah kıvrıkcık uzun saçlı, güzel bacaklı İtalyan sevgilim olacak yanımda. Ara sıra Rum meyhaneci Vasil'e gidip, ellerini kirli önlüğüne silip kurulamasını izleyeceğiz. Kilolarından, bacağındaki siyatikten ya da denizlerdeki koli basilden şikâyet etmesini dinleyeceğiz anladığımızı gösteren surat ifadelerimizle.

Vasil, zamanında İstanbul'da yaşamış. Malum Eylül sıkıntısı gitme zamanının geldiğini anlamasına yol açmış. Ama karşı kıyıya da gitmek istememiş, bizim kasabamızın yerini o icat etmiş.

En önce kendi yerleşmiş kimseler yokken. Böylece kimseler kovamamış onu, malına mülküne el koymaya kalkmamış. İsim de vermemiş kasabasına, Ege'de bir sahil kasabası dendiği zaman Vasil'in kasabası gelirmiş akıllara. İnsanlar malını mülkünü bırakıp, akın akın gelmezden evvel bir meyhane açmış. Yıllarca kendi kendine servis yapmış. Her gün ve her gece rakı içmiş. Şimdi etrafındaki insanların gerçek mi, yoksa esrimekten yıpranmış beyninin hayal ürünü mü bilemiyor. Biz en yeni dostlarıyız Vasil'in.

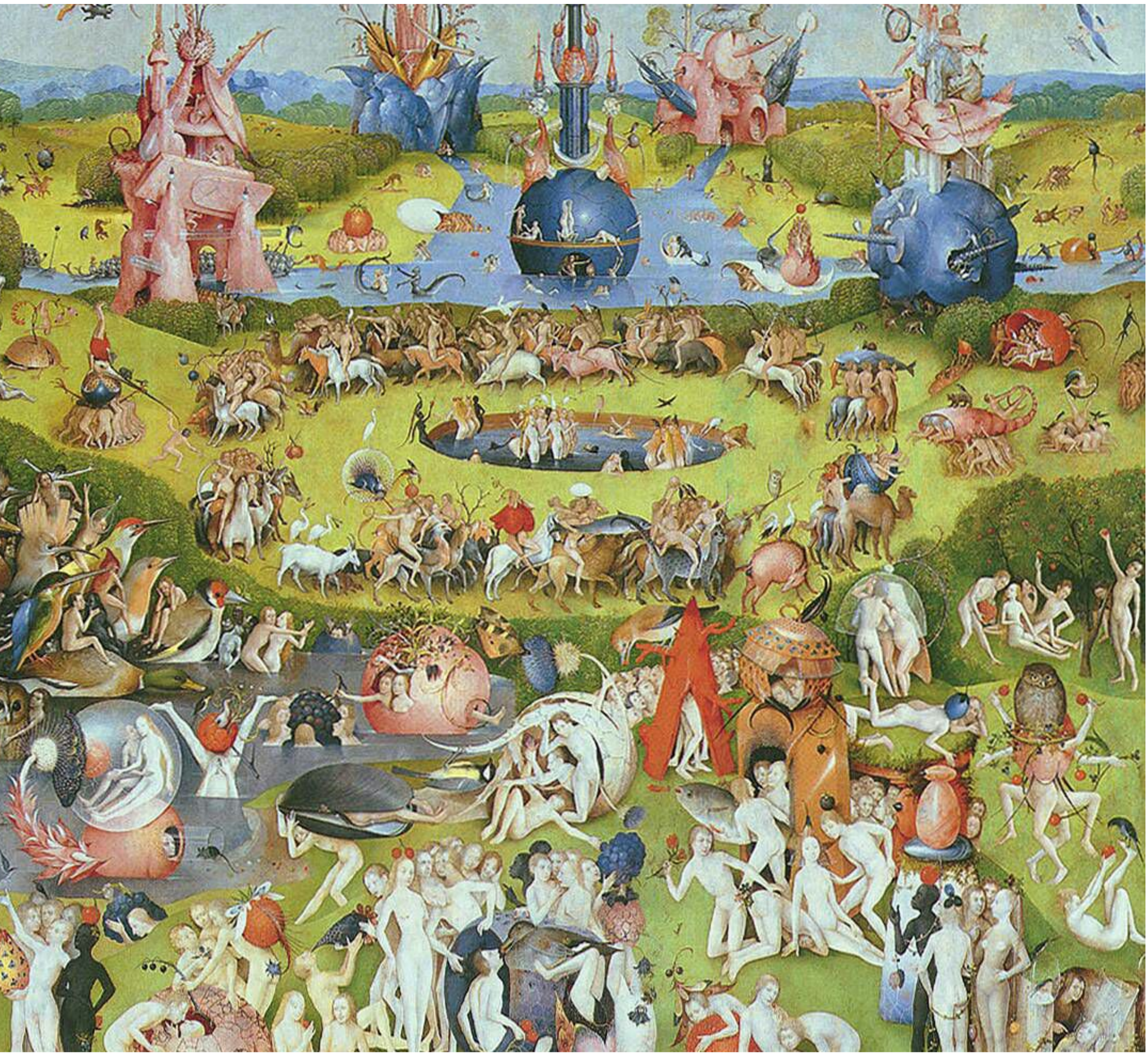
Araba kullanmak yasak bizim şehrimizde. Vasil yasaklamış zamanında. Biliyormuş çünkü bu meret girdiği yeri berbat ediyor, insanlık bırakmıyor vicdanlarda. Zaten öyle arabaya ihtiyaç duyulan bir yer de değil. İhtiyacın olan ne varsa elinin altında. Kasabaya yerleşen herkese bir bisiklet hediye ediliyor. Her yere yürüyerek gitmenin tadını almaya başlamadan önce bisiklet bir geçiş süreci yaşatıyormuş. Bisikleti reddedenler çabuk sıkılıyormuş. Etraflarındaki güzellikleri yokluk olarak nitelendirip kaçıyorlarmış eski bozuk şehirlerine.

Geçim derdimiz yok. Çünkü kasabamızda insanlar; birilerine yaşamak için ihtiyacı olmayan nesnelere satarak geçim edinmeye çalışmıyor. Herkes birbirini var etmek için yaşıyor. Pazar günleri de elinde avucunda ne varsa kasaba meydanına getirip bırakıyorlar. Vasil'in gözetiminde kimin neye ihtiyacı varsa oradan alıyor. Paraya ihtiyaç yok. Herkesin bir yeteneği var. İhtiyaç duyulan bütün mal ve hizmeti biz üretiyoruz. Ben mesela odun kesiyorum her gün. Benim işim bu. Bu işten para kazanmıyorum. Kasaba halkı benim odunlarımla ısınıyor, yemek yapıyor, yıkıyor, çay içiyor. Odunlarımı pazar yerine götürüp bırakıyorum. Ekmekçi Filiz abladan ekmeğimizi alıyorum. Vasil'in 1789'da mahzene kilitletiği şaraplardan alıyorum. Bahçıvan Ahmet'in salatalıkları kapış kapış gidiyor. Erken gitmezsen aradıkların kalmıyor genelde, ama olsun kıtlık yok burada. Maral'ın börekleri var, bir hafta yeter bize.

Kazım Çavuş, geceleri bekçilik yapıyor bize. İnsanlardan değil, yabandan koruyor bizi Kazım Çavuş. Aç bilaç kasabaya inen kurtların, ayların karnını doyurup geri gönderiyor geldikleri yere. Ya da belki yabancı bizden koruyordur. Birikim yapıp geleceğimizi garanti altına almak gibi derdimiz yok. Ortada para olmadığı için böyle bir derdimiz de yok. Kimse kimsenin malını, parasını kendi tarafına çekmek gibi bir gayret içerisinde değil.

Çocuklar herkesin çocukları. Anne baba yok gibi neredeyse. Herkes amca, herkes teyze. Çocuk istediği evde konaklıyor. Herkes onlara gözü gibi bakıyor. Böyle olunca çocuk da annesinin babasının huylarını kopya edip, onların deliliğini devam ettiremiyor. Kasabada ahalsinin karışık bir kopyası oluyor çocuklar. Yemek yiyişi Kemancı Hrant'ı andırıyor. Uzun İhsan gibi yürüyor omuzlarını geri atarak, göğsü önde. Saçlarını terzi Katrin gibi tarıyor.

Mezarlık da yok bizim kasabada mesela. Öyle en güzel yerlerimizi ölümlere ayırmıyoruz. Ölüler hatıralarda yaşamaya devam ediyor.

Dağlarda yaptırdığımız kulelere bırakıyoruz ölümlerimizi. Doğa istediği gibi yeniyor ölümü. Ölüm etrafımızda kol gezmiyor böylece.

Can sıkıntısı diye bir kelime bile yok. Görevin var çünkü. Yaptığın iş her neyse sadece senin değil, bütün kasabanın ihtiyacını karşılıyor. Sorumlulukların canının sıkılmasına engel. Tek derdin akşam evine dönüp sevgilinin göğsünde huzur bulmak. Onun ıslak dudaklarında dinlenmek. Aşk ile yapıyorsun işini bu yüzden, akşama kadar aşkla çalışıyorsun. Mesele yaptığın işi sevmekte değil çünkü sevdiğin kadına kavuşmayı hak etmekte. Yarın çok yorucu bir gün olacak diye bugünü dinlenerek geçirmek, erken yatmak gibi bir saçmalık yok orada. Hayat o kadar değerli ki her anını doya doya yaşamaya çalışıyorsun."

Bir süreliğine susunca, içimdeki heyecanı daha fazla dizginleyemedim, hışımla ayağa kalkıp "Haydi! Gidiyoruz!" dedim.

Şaşkın bakma sırası ondaydı bu sefer. "Nereye?" diye sordu. "Vasil'in kasabasına. Vasil olmaya. Hepimiz Vasil'iz. Haydi! Kendimi daha fazla çürütmeyeceğim bu kutuda."

Acı acı gülümsedi, heyecanla anlattığı hikâyesine kendi bile inanmamıştı. Yine de kalktı. Portmantodan paltolarımızı alıp çıktık, güneşin battığı yere doğru.

Büşra Canbaz

Bir Adam Bir Kadın Ve papatyalar

Öykü

Gelen aramanın ondan olduğunu görünce ikinci kez çalmasına fırsat vermeden açıp sözü ona verdi. "Bugün her zamanki saatte ve her zamanki yerde seni bekliyor olacağım..." deyip kapattı telefonu. O gün kadın çok karıştı. Uzun zamandan beri hissetmediği hisleri tarif etmekte zorlanıyor bazı gerçekleri kendine bile zor anlatıyordu. Artık geceleri kendisini aynanın karşısında değil de pencere kenarlarında çiçek sularken buluyordu. Her sabah doğan güneşi var gücüyle penceresine ilıştırıyor, gülümsemesini güneşin kanatlarına dikiyordu. Aylarca şiir damlamamış yüreğini dizelerle suluyor, dualarla havalandırıyordu. Yüreği bir çift kanat takmış sanki kırlangıçlara yön veriyordu. Çınar ağaçlarına sihirli kelimelerle selam veriyor, yolu hep yeşile çıkıyordu. İçinde yuva yapmış serçeleri hiç ürkütmeden derin bir "oh..."çekip aynanın karşısına geçti. Yüzü, gözü, yanakları, kirpikleri... Hepsi ben buradayım der gibiydi... Kırmızı elbisesinin üstüne hafif bir ruj sürüp kendine şöyle bir baktı ve buğday sarısı saçları omzuna dökülüyordu. Son kez aynaya bakıp kendine sunduğu içten bir gülümseme ardından kapıyı kapatıp çıkarken içeride kalan her şeyi bir tutam alev ile paylaştı. İs kokusu kırmızı elbisesine sinmeden vedalaştı her şeyle...

Yollar yürüdükçe çoğalıyor; zaman, asılı bir çivili gibi iz bırakıyordu. Biraz daha yürüdükten sonra bahsettikleri yere gelmişti. Arkadan bir ayak sesi... Kendinden emin adımlarla atıldığı o sesin diğer bir kanıtıydı. Gözlere işleyen sıcak bir gülümseme ardından "Merhaba..." dedi. Merhabaya karşılık bir bakış aldıktan sonra kapı bir resim galerisine açıldı. Arka fonda bir müzik sesi. Tüm ruhları sakinleştiren ve kalplere yön veren... "Evgeny Grinko-Field".

"Ben resim bilmem..." dedi kadın. "Parçaya değil bütüne bak..." dedi adam. "Asıl olan bütünde gizlidir..." İki çerçeve geçtiler birlikte. İkisinin de içleri simsiyah. En ufak beyaz nokta bile yok. "Eskide kaldı..." dedi adam. "Karanlık günler, içinde en ufak bir ışık taşımayan günlere hamallık etmek eskide kaldı." Kadın sustu. İlerlediler. Susmak bazen koca bir inançtır. Öyle olacağına her şeyden çok inanmak... İki karanlık tablonun ardından büyükçe bir tablo daha. Bu kez fazlasıyla yoruma açık. Hem karanlığı içinde barındırıyor hem de aydınlığını ruhuna ilmek ilmek işliyor...

"Ne görüyorsun? Söyle bana..." dedi adam. Kadın önce biraz zaman istedi. Genellikle düşüncelerini söylemekte çekinirdi fakat bugün bunun bir son bulmasını istedi. Çok geçmeden, "Bir adam ve bir kadın görüyorum." dedi.

“Bilmem belki de onlar bir bütündür...” dedi. “İki yarım bir bütün olmayı başarmıştır belki de. Adamın ellerinde papatyalar, kadının gözlerinde sevda. Adamın gözlerinde, papatya sevdiğini unutmadım bakışı; kadının tutuşunda, gizleyemediği şaşkınlığı var. Kadının yüzü gülümsemesine rağmen gözleri, adamın gözlerine değmiyor. Adamın bakışları da bir o kadar ürkek bir o kadar çocuk şefkati. Aşk böyle bir şey mi yoksa? dedi.” Sorduğu sorunun cevabını karşı tarafa bıraktığı bakışlarından belliydi. “Ya sen, sen ne görüyorsun?” diye sordu kadın.

“Bence...” diye kendine güvenen bir giriş yaptı adam. Dakikalarca söylemek istediğini içinde tutmuş gibi. Ardından biraz sessizlik oldu. Birkaç harf dökülürken dudaklarından sessizlik bozuldu. “Adam aslında kadına birkaç dal papatya değil papatya bahçeleri vaat ediyor. Kadının gözleri, adama rota çizdiriyor.

Adam sessiz, sessizliğinin sesini kadın duysun istiyor fakat kadın korkak. Adam önce papatyaları uzatıyor kadına, ardından ellerini. Kadın tutuyor o eli, bakışlarında adama olan inancı, geleceğe olan kaygısı... Kadının gülümsemesi ne kadar aitse o adama, mimikleri bir o kadar endişeli. Adam fark etmiş bu durumu ve alacak kadının bakışlarından o yükü. Alnından öpmeye hazırlamış kendini...”

Sonra birden sustu. “Bakarken bir son çizemedim...” dedi. “Herkes kendi sonunu kendi çizer... Belki de öpmüştür adam kadını. Ya da hiç değmemiştir tenine dudakları... Belki de dediğin gibi aşk dediğimiz şey tam olarak budur. Ellerinde papatyalar, gözlerinde sevda varken bile dokunmaya kıyamamak...”

Geceyi, adamın son sözleri kapattı... O gece sergiden el ele de çıkmış olabilirler yolları ayrılarak da. Adam kadını öpmüş de olabilir, kadının rimelleri akmış da... Adamın elleri kadında da olabilir, papatyalar solmuşta... Kadın bütüne bakmayı öğrenmiş de olabilir adam eksik kalmış da olabilir... Kadın aşka inanmış da olabilir aştan vazgeçmiş de... Aşk denen şey var da olabilir yok da...

Demişti ya, “Herkes kendi sonunu kendi çizer...”

Aysel Ateş Abdullazade

Ben Başka Biriyim Şiir

Ben ayrılan iki sevgilinin
gözyaşıyım.
İki ayrı hayatın birleşme noktasıyım.
Ben duymayan, sağır bir çocuğun dinlediği müzik,
kör birinin yolu bulma çeliğiym.
Ben yağmurda ıslanmış bir kızın
yırtık ayakkabısı,
karda donan bir bebeğin atmayan kalbiyim.
Eşini kaybetmiş bir kadının umut yeri,
dört evlat büyüten temizlikçi bir annenin süpürgesiyim.
Ben başka biriyim,
anlamazsınız,
bilmezsiniz,
tanımazsınız ya...
Bir doktorun
can çekişen, umutsuz vakasıyım.
Son kuruşunu otobüse veren bir öğrencinin sabaha düşüncesiyim.
Ben başka biriyim...
Suriyeli bir kızın
ekmeğe olan bakışıyım.
Babadan yetim kalmış küçük Mehmet'in
şefkate muhtaç hissleriyim.
Bisikleti olmayan Arda'nın
komşu çocuk bisikletinin sevinciyim...
Ben başka biriyim...
Bilmezsiniz...
Ben Nisan şehitiyim,
uçak kazasında kı pilotun eşi,
çocuklarının haykırışıyım...
Ben Hazarda kaybolan denizcinin ışıksız kalmış eviyim...
Cesedi bulunamayan kişinin
cesetsiz mezar taşıyım...
Ben öğrendiğiniz arap,
korktuğunuz ingiliz,
baş eğdiğiniz rus,
korkunç ermeni,
dışladığınız kürt,
muhtaç suriyeliyim...
Ben saltanatlı türküm...
Dedim ya, ben başka biriyim...
Ben hayatın attığı çelmenin ta kendisiyim...

Hatice Hamarat

PUZZO'NUN MOR KORİDORU

Öykü

'Herkesin bir öyküsü yoktur evlat' demişti. Eğri burnundan hafifçe gözlüklerinin ardından bakıyordu. Ve söylediğinin bir yalandan ibaret olduğunu iyi bilecek yaşıyordu. Yaşın getirileri ile zihne yerleşmemekte ısrar eden düşünceler vücudun çöküntü anında iktidarı ele geçiriyordu.

'Hey, Puzzo' dedi ona gülümseyerek.

'Seviştiğin kaç kadını hatırlıyorsun?'

'Ahmakça sorulara vaktim yok evlat!' sesi paslanmış bir makinenin dişlilerini hatırlatmıştı ona, güçsüz, hırıltılı ve rahatsız ediciydi. Puzzo'nun meraksız bakışlarına aldırmadan; 'Yanıyorsun, tam da bu soruya ihtiyacın var. Öykülerden bahsediyorsun ve öyküsü olan kadınları, öyküsü olan adamdan dinlemek istiyorum.'

Takma dişlerinden garip bir ses çıktı. Dişler özgürlüğünü ilaç etmişçesine şakırdadı.

'Yo... ' dedi Puzzo. 'Ben öyküsü olanlardan değilim. O kadınların da öyküsü yoktu. Hayatımın hep çok anlamlı olduğunu düşünürdüm. Bu hayatı yaratmak için pek çok savaş verdim, kazandım da. Ancak insan kazandığı şeylerin birer hiç olduğunu kaybettiklerini gördüğünde anlıyor. Bir kaçak gibi yaşadım. Benim öyküm sandığın kuru düşlerden ibaret evlat. Oysa insanız ya, hakikati görmekten kaçınırsınız. Kendimizi bol yağmurlu arazilerde hayal ederiz. Ta ki bütün yapraklarımız çoraklığın elinde kuruyup ufalanana kadar. Ve sonunda öykümüz bizim ondan vazgeçtiğimizi anladığı anda bizi terk eder. Sonsuza değin...'

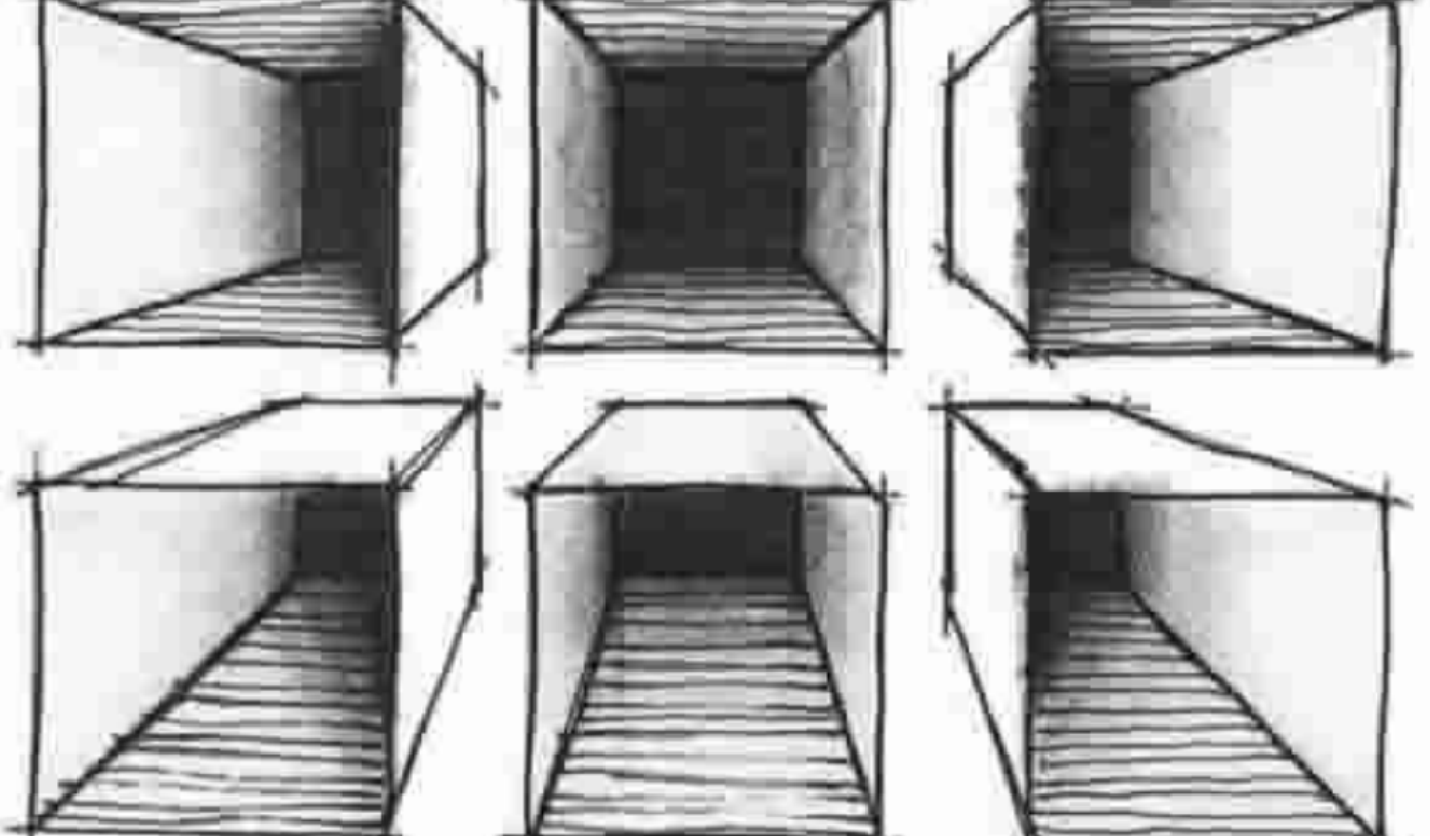
Yaşlı adamın suratının ortasına ter damlaları üşüşmüştü. Konuşmak onu yoruyor olmalıydı.

'Ölmekten korkuyor musun?' dedi adamın ifadesizliğinden bir parça nasiplendikten sonra.

'Korkum yok! Sadece beklemekten hoşlanmıyorum'

'Yani, hazırsın? '

Puzzo'nun yüzündeki çizgiler yüzyıllardan beridir varmışçasına kımıldandı. Eğri burnu ve mavi gözleri boynuna yakınlaştı. Derin bir sessizlik hissettiler aralarında, kıyamete kadar sürecektir bir sessizlik. Yaşlı adam kirli peçetesini gezdirdi yüzünde. Kim bilir belki de hatalarını o kirli peçeteye silebileceğini ümit ediyordu, koştuktan yorulmuş bir kaplanın bakışlarıyla baktı delikanlıya;

'Hiçbir zaman hazır olmazsın. Günahlar hazır olmamızı engelleyen Çin Seddi'dir.'

Hemşire içeri girdi. Puzzo onun nasılsın demesine izin vermeden koca bir öksürük savurdu odaya. Hemşire kız cesurdu ve Puzzo'ya karşı hiçbir sempati beslemiyordu. Onu yaşlı bir bunak olarak gördüğünü düşündü delikanlı.

'Beni öksürüklerinle korkutamazsın Puzzo . '

Puzzo kızın suratına tükürmek istercesine lafa koyuldu:

' Sen git ve doktor gelsin.'

'Doktorlar hastalarının en nazik hallerini gördüklerinden onların birer ney olduklarını düşünürler, oysa biz hemşireler onların akordu bozuk gitarlar olduklarını iyi biliriz. İlaç vakti!'

Yaşlı adamın kolunu sertçe sıvadıktan sonra ilacı zerk etti. Delikanlı bu ikilinin arasında geçirdiği vakitte insanın inşa edebildiği yegane yapının kendisi olduğuna kanaat getirdi. Puzzo ölümü beklediği bu küçük odada ne ise, genç karısının boğazına bıçağı dayayıp onu kanlar içinde bıraktığında ve bıçağı sildikten sonra pişmanlık duyup karısını hastane bahçesine terk edip gittiğinde de aynı adamdı. Yıllarca kaçak yaşamış, yıllarca mazinin lanetli öfkesinden kaçmak için adını bile unutmuş ve kendine bu ismi seçmişti.

' Ne saçma, ne korkakça bir davranış.' Diye düşündü genç adam. İnsan yalnızlığını, pişmanlıklarını ve dile getiremediği günahlarını dahi sessizliğin sesleri içinde dinlemeli, kabullenmeliydi.

Ağzının kurduğunu hissetti, bir şeyler almak için dışarı çıkacağını söyledi ona. Yaşlı adam başını salladı ve 'O meyveli sulardan alır mısın evlat?'

Puzzo meyveli su istiyordu. İçinde canavarla yaşayan bu adam meyveli su diyecek kadar gardını düşürmüş ve çocuksu bir hal almış olmalıydı. Yaşlılığın çocuklukla ikiz kardeş olduğunu düşünerek bahçeye indi. Hava kararmıştı, hastane bahçesindeki begonviller etrafa harika kokularını salıyor ve insana iyi hissetmesi için birkaç saniye tanıyorlardı. Acil kapısının önündeki hareketlilik dikkatini çekti sigarasını atıp o tarafa doğru yöneldi ambulansın neon ışıkları arasında kara tenli bir adam içeri taşınmamak için tüm yardımları reddediyor ve etrafındakilere tekmeler savuruyordu. Kan kaybından ölmesini istemeyen doktorlar ve hemşireler etrafına üşüşmüş ve iri yarı adamın kollarından ve bacaklarından tutmuşlardı. O da yardım etmek için kolunu uzattı. Bir el kolunu kavradı.

'Yapma, o işe yaramaz biri. Bir asalak!'

Karanlıktaki ses bir kadına ait denilemezdi ancak dikkatlice bakınca onun bir kadın olduğunu anladı. İri yarı, sesini geceleri viskide dinlendiren hoş bir kadındır bu.

‘O bir insan, onun yaşam hakkını engelleyemezsin’

‘Yaşamak için öldürmeyi seçenler için geçerli değildir bu’ kadının sesi erkeksi bir ithamla çıkmıştı.

Gerisin geri yürümeye koyuldu, kadın arkasından seslendi : ‘ Sormayacak mısın? Neden onun ölmesini istediğimi sormayacak mısın? ‘

Kadını anlıyordu. Çaresizliğin en uzun menzilli silah olduğunu iyi bilirdi.

‘ Sen anlatmak istediğin sürece sormayacağım.’

Kadını arkasında bırakıp begonvillerin arasından içeri girdi.

‘Derin bir nefes al, geliyorum.’ Beklediği mesaj gelmişti birazdan burada olacaktı. Puzzo ölüme en büyük günahını görüp öyle gidecekti.

Odanın kapısına birikmiş hemşireler ve doktorlar vardı. Yine kriz geçiriyordu yaşlı adam. Bu seferki uzun sürmedi ancak ilaçların etkisiyle kendinden geçmişti. Uyandığında geçmişinin gölgesini beyaz ve yorgun çarşafının görecekti.

Ellili yaşlarında çektiği sıkıntılarla daha da güzelleşen gözlere sahip bir kadın girdi içeri. Korkunç bir sessizlik hakimdi odaya. Puzzo, beyaz bir bulutu andıran kadını fark etti. Kendisini rüyada sanıyordu. Çırpındı. Delikanlı adamın kolunu sertçe tutup onu çekiştirdi: ‘Rüyada değilsin, o gerçek! Karın. Boğazını kesip sessizliğe mahkum ettiğin ve hastane kapısında bırakıp kaçtığın karın ve benim annem...’ Nefret dolu gözlerle bakıyordu bu sözleri söylerken.

Puzzo nefes almakta zorlanıyordu. Dikkati dağılmış serseri bir mermi gibi kendini sağa sola döndürmeye çalışıyor, kim bilir belki de sürünerek geçmişinden kaçmak istiyordu. Kadın cebinden bir kağıt ve kalem çıkardı, bir şeyler yazmaya koyuldu. Genç adam Puzzo’yu sabitlemek için kolunu öyle sıkıyordu ki onun canını yaktığını fark etti. İçinden bir güç ‘devam et, onun canı da yanmalı’ diyordu. Kadın, kağıdı Puzzo’nun titreyen parmaklarının arsına sıkıştırdı. Damarları belirgin ellerde son kez bir kağıt parçası vardı artık. Yaşlı adamın yüzü kireç gibi oldu. Dibin en dibinde ölmeyi beklemek istemiyor hemen oracıkta ölmek istiyordu.

‘ O, senin oğlun’ yazılıydı kağıtta.

Delikanlıya baktı. Aylarca onunla arkadaşlık eden, onu taşıyan, onu koruyan onunla sohbet eden bu çocuk onun oğluydu.

Puzzo gri odanın duvarlarının yavaşça beyaza boyanışı ile kendinden geçerek, bu şokun onda açtığı yarıktan ilerlemeye başladı. Sağlı sollu, yol boyu uzanan ağaçlar yapraklarını dökmüştü ancak toprak yolda tek bir yaprak yoktu. Gökyüzü normalden daha turuncu bir hal almış, kavisli bulutlar arasından süzülen güneş parlaklığını yitirmişti. Havada asılı kalmış toz parçacıkları genzine doluyor ve onu yürüdüğü bu yolda ilerlemekte zorluyordu. Yürüyebildiğini o an fark etti. Uzun zamandır kasları onu taşımaya yetmiyordu. Mağara girişini andıran bir oyuğun yanından geçerken dik olarak konulmuş kırık bir ayna dikkatini çekti. Aynaya doğru ilerledi. Şaşkınlığı daha bir arttı çünkü yirmili yaşlarındaki bir genç kadar dinamik görünüyordu. Ancak yüzü... Yüzü onun oğlunun yüzüydü. Elleriyle yüzünü ovuşturmaya başladı her defasında aynadaki görüntü belirginleşiyor ve bilincini zorlar hale geliyordu. Ölmüş ve başkasına mı dönüşmüştü yani. Bir zehrin kanında ilerleyişine benzer ılıkığı hissettiğinde yanı başında bir ses belirdi. Korku içinde sesin geldiği yöne doğru döndü.

‘Kötü koku, demek adın bu anlama geliyor.’

Bu kara tenli adamı hatırlar gibi oldu. Ancak zihni öyle karıştı ki sıradan bir soru sormak daha akıl kârı olacaktı.

‘Sen de kimsin?’ demekle yetindi.

'Hatırlamadın mı, hastanede bana yardım etmek istemiştin .'

Adamın rahatlığı karşısında sinirlerindi, elini savurarak adamın olduğu tarafa doğru bir hamlede bulundu ancak karşısındaki o kadar esnekti ki onun yumruğundan kurtulmayı başarmıştı.

'Bu tarz hareketler sana hiç yakışmıyor. Beni takip etmelisin yoksa...'

'Yoksa ne!?' 'Yoksa öleceksin Puzzo.'

'Zaten öldüm.'

'Ölmek için doğman gerekir' diyerek gülümsedi kara adam. Kırmızı gömleğindeki kanlar dikkatini çekti. 'Sende mi öldün ?'dedi Puzzo korku dolu gözlerle.

'Ölüler dirilmez, yalnızca ölmeyenlere o kapı açılır.'

Uzun saatler boyu yürüdüklerini düşünmüştü, kendini yorgun da hissetmiyordu. İlginç bir akım dolaşıyordu sanki vücudunda sonu gelmeyen bir enerji bombardımanına tutulmuş gibiydi. 'Dakikalardır yürüyoruz' diyerek çıkıştı kara adama.

'Ölümsüzler için zaman önemli değildir. Bunu dert etmeyi bırak.'

'Ölümsüz olmak gibi bir niyetim yoktu üstelik o piçin yüzüyle devam etmek korkunç!'

Birbirlerine bakarak sinsi bir gülümseyişle yola devam ettiler. Hava kararmıyordu ve tek damla esinti yoktu. Sanki başka bir evrendi burası, artık bu bilinmezliğe dayanamayarak bağırmaya başladı yanındakine;

'Burası neresi, ben neden bu haldeyim bana bir cevap vermek zorundasın?!'

Sorusu cevapsız kalmıştı, kara adam kanlanmış gözleriyle ona bakıyor ve anlamsız bulduğu her şeyin bir anlamı olması gerekmediğini anlatmak istercesine gözlerini ona odaklıyordu.

Puzzo sakinleştikten sonra hiç konuşmadan devam ettiler yola, kapısı kırılmış ve üzerinde Marmant yazan bir mekana yaklaştılar. Burası onu korkutmuştu. Verandada duran sallanan sandalye ve üzerine bırakılmış gövdesi kafasından ayırık oyuncak onu daha tedirgin hissettirdi.

'Neredeyiz?' Dedi adama dönüp.

'Sessiz ol, burası viski kadının mekanı. Sesten hiç hoşlanmaz.'

İçeriye girerken azami bir özen gösterdiler, içerisi bar görünümünde terk edilmiş bir mekanı andırıyordu. Masalarda kırık şişeler ve masaların üzerine yerleştirilmiş soluk yeşil renkli vazolar dikkatini çekti. İçeriden boğuk bir ses yükseldi.

'Neden buradasınız?'

'Geçiş izni istiyoruz' dedi kara adam.

Kadını görmüyorlar ancak nefesini neredeyse enselerinde hissediyorlardı. Puzzo yüzüne doğru üflenmiş çürümüş nefesi soludu. Midesi bulanmıştı ağır viski kokusuyla, boynunda kadının ellerini hissetti. . Korkudan ne yapacağını bilmez haldeydi.

'Şu kara çocuğu görüyor musun? İşte onu ben bu hale getirdim.'

Kısa bir sessizlikten sonra kadın karşılarındaki odayı gösterdi. Kapısında kırmızı bir şapka asılıydı. 'Geçin!'

İkilinin arasından süzülerek devasa gövdesini barın arkasına attı kadın. Kırık bir şişeden bardağına viski doldurmaya başladı, bir gözüyle de ikiliyi süzüyordu. Ancak bir terslik vardı bu işte viski şişesi boştu ancak bardağa viski dökülüyor ve kadında ardı ardına bardağını dolduruyordu.

'Bunu nasıl yapıyorsun?' Puzzo bu illüzyonun sebebini anlamaya çalışıyordu.

'Çok fazla merak ediyorsun ancak cevaplar her zaman kendimizdedir.'

Viski kadının sesi onların kapıdan geçişi ile yavaşça kayboldu. İçeride gördükleri ise onun hayat serüveninde belki de ilk kez karşılaştığı cinsten şeyler olacaktı.

Daracık bir koridora açılıyordu kapı. Mor ışıklarla renklendirilmişti. Ortamın garipliğine karşın kendi içinde inanılmaz bir kombinasyon yaratıyordu bu ışıklar taş duvarlarla birleşince. Kara adam önden ilerliyordu. Koridor biraz ileride iki ayrı yola ayrılıyordu.

'Yaşayana kadar, ölmemeye çalışacaksın.' Kara Adam son sözlerini söyledikten sonra koridordan ilerleyerek gözden kayboldu. Puzzo yol arkadaşının arkasından bakarken, aslında geçmişinin arkasından baktığını biliyordu. Derin bir nefes aldıktan sonra mor ışıkların altında bilinmezliğe doğru ilerlemeye koyuldu. Yorgun ya da aç hissetmiyor, nefes alırken zorlanmıyordu. Oysa ciğerleri yıllarca nefes almayı onun için çile haline getirmişti. Bu yeni çocuğun bedeninde olmak hoşuna gitmeye başladı. Mor ışıklar solmaya başladı, yer yer maviliklere dönüşüyordu ve koridorun sonunda beyaz bir yansıma görüldü. Işık içeriye dolarken Puzzo çekingen adımlarla ilerlemeye devam etti. Ancak yol burada bitiyordu. Uçurum mu?

Hayır, burası bir uçurumdan daha fazlasıydı. Bir oyuğun içinden hayata bakıyordu. Zihni onu ele geçirerek çarpıntısını şiddetlendirdi. Kalbi patlayacak gibi oluyor, bayılma hissiyle dolu bedeni bir türlü bu durumu kabullenemiyordu. Oradaydı! Hastane odasına geri dönmüştü. Yatakta uzanmış yatıyordu. Soluk benzi tanınmaz haldeydi, grileşmiş ve yana düşmüştü. Ancak bir delikten bakıyordu kendisine, kaçabileceği bir yer de yoktu. Ellerini başının arasına aldı.

'Hayır... Hayır bu olamaz. Burası onun vücudu, olamaz bu olmamalı ben ölmüş olmalıyım. Bundan daha kötüsü olamaz...' Karısının boğazına nefes alması için açılan delikte hapsolmüştü.

Geldiği koridora doğru koşmaya başladı. Ancak yer sanki o koştukça geriye doğru çekiştiriyordu onu. Dakikalarca koşma denemesinin ardından bir milim bile kıpırdayamadığını fark etti.

Cehennemine gelmişti. Ölümsüzlük dedikleri, lanetlenmekle aynı şeydi o halde. Yere uzanıp, çırpındı. Zihni ona oyunlar oynuyor olmalıydı ancak bu kadar uzun bir koma hali mümkün müydü? Çıldırılmamak için saçlarını yoldu, ellerine tutam tutam saç geliyordu. Günahlarının içinde yaşamakla cezalandırılmış ve sessizliğin içinde yaşamaya mahkûm edilmişti. Üstelik yaşadığı müddetçe, yaşadığını bile düşünmemişti.

Huriye Çoban

Çıngıraklı

Öykü

Doğduğum zaman göçmen kuşlar yuvalarından göç etti. Bir ikindi vakti ölüm için okunan sela ben doğduğum da okundu. Yeni gelin duvağını açarak teslim etti tazeliğini. Anama iki tokat vurdu babam, hayat ise bana. Güneş batıdan doğdu, mehdi gökten belirdi. Bir kıyametti adeta...

Küçücük bedenim anamın tarlasına kök salmıştı bundan aylar önce. Tutunmaya çalışmıştı yeni meyve vermeye çalışan ağaçlar gibi..Anam hep besledi büyüttü beni tarlasında. Babam arada bir gelip suladı. Tohumu diken oydu, bakan ise anam. Ben ise olacıklardan habersiz birinin gelip tarladan toplamasını bekleyen bir gariban. Dünyaya zamanından erken gelen bir güvercin. Dünyaya ilk gözlerimi açtığımda küçücük bedenim ebemin ellerine düşmüş. Ebem beni görünce sevinmiş, bedenimdeki küçük çıkıntı müjdeyi vermeye yetmişti. Çünkü ben erkektim. Anamın tarlasında besleyip büyüttüğü babamın ise en değerli tohumu. Babam beni ilk kucağına aldığımda sanki dünyaları kundağa sarmışlardı, eline vermişlerdi. Küçük gözlerim o ilk gün ki ışıltıyı asla unutamaz. Koca nasırlı elleri beni tutarken nasırlarını çözüyor gül bahçesine dönüştürüyordu adeta. Benim babam, atam, anamın tarlasına beni ekmezden önce çok istemiş erkek çocuğu olsun. Anamı dağa vurmuş taşa vurmuş kar etmemiş. Kendisi ağa adammış. Yörük İbrahim derlermiş namına. Şöyle güçlü kuvvetli...Üç pehlivan gelsin deviriverirmiş yere.Babamın ben doğmazdan önce bir hanımı varmış civar köyden.Kadın anamdan az irice,kabadayı erkek gibi bir kadınmiş.Bu kadın üç kız evlat vermiş babama.Sanki babama üç kurşun sıkılmışlar.Civarda alaya durmuş millet.Demişler; koskoca ağa İbrahim'in üç kız dölü olmuş var mı böylesi.Ağa babam üç gün,üç ay,üç yıl çıkmamış kahveye,sokağa,dağlara.Üç alın yazısı olmuş onun hayatında.Bir gün ata babam analığımı yanına çağırılmış.Bak kız Çakır Zehra bir oğlan veremezsen bana üç kızınla yok olur gidersin bu dünyadan.Analıktan değil ya yüce Allah kesmiş tarlanın bereketini.Tohum tutmaz olmuş.O zaman anlamış ata babam tarlayı satmalı...Yeri güneşi bol bir tarla almalı.Üç kızla Çakır Zehra kaybolmuş birden. Hiç olmayan şey nasıl kaybolur demeyin. Yaradan işini bilir her zaman. Koskoca İbrahim ağa görmemiş onları ama mazlumun sahibi Allah'tır. Koskoca dünyada bir yere koymuş analığımı, kardeşlerimi. Allah Zehra anayı kurtarmışta benim anamı imtihan etmek istemiş.

Her yıl Yörük göçünde şehre inen göç anamı babama gelin eylemiş. Allah o yaşına kadar gül sunarken çakırdikenini koymuş kucağına. Daha ilk gecede yapmış ata babam anlaşmasını. Bak demiş oğlan veremezsen aha yol şurada. Anam ilk ve son defa pehlivan İbrahim'e karşı gelmiş. O gün anamdan gelen genç kızlığın kutsal rengi ağızından gelen kanla karışmış. O gün anlamış, Ağa İbrahim'e karşı gelinmez. Benim haberim kısa sürede gelmiş. Ama babam ilk önce sevinememiş. Çünkü biliyormuş erken sevmenin sonu hüsrarla biter. Çok zaman önce yaşamıştı bunu. Allah'ın her günü çadırın önüne çıkar yalvarır yakarır dua eder adaklar adarmış. Hani o an biri gelse ey İbrahim oğlun olacak, o an İsmail'i değil de kendini kurban edermiş. Anamın karnı büyümüş, ben de büyümüşüm. Gün gelmiş çatmış, ağa babam beni kucağına almış. O gün ata babam beni nasırlı ellerine ilk ve son kez almış.

Biz Gedik başı denilen güzel bir kekik yaylasında yaşırdık. Yörükler derlerdi bizlere. Dağımız burcu burcu kekik kokardı. Akşam üstleri dağlardan mis gibi katran kokuları gelirdi. Tenlerimiz buğdaydı acı güneş yakardı. Kıl bir çadırda yaşırdık biz. Anam çadırımızı mis gibi yapardı. Örtülerimizi kaynatır sabunla ovardı. Peynirimiz, unumuz İbrahim ağanın nasırlı ellerinden geçirdi. Beşiğimi ceviz ağacından yaptılar. Urganla beni sıkıca bağladılar. Anamın ninnisi keçi sesleriyle karışırdı her daim. Arada anam beni keçilerin yanına koyardı. Onlar benim en yakın dostumdu. Arada babam başıma gelirdi. Garip bir oğlan derdi. Kafası hep sağa yatık, memeni almaz salyası hep akar.. Anam hep yok derdi, benim oğlum iyi, olur öyle arada. Dağda benle doğanlar hep yürüdü. Babam arada bir beni kolumdan tutar hadi yürü bakalım derdi. Ama ben adım atamaz yere yığılırdım. Anam beşiğimin başında ağlardı her gece. Duyardım hep dua ederdi. Anlardım ben, her şeyi anlardım ama bu dilim.. Ah bu dilim. Kör olasıca dilim.. Çözülemedi bir türlü. Bir gün bir rüya gördüm. Bağırıyordum dağlara taşlara. Dilim çözülüvermişti birden. Ben İsmail diyordum. Pehlivan İbrahim'in oğlu İsmail. Babam çıkıyordu sonrası, koşuyordu hızlıca. Beni kucağına alıyordu. Sevinçten ayaklarım çözülüvermişti. Sabah uyandığımda her yerim ıslaktı. Babam anama bağırdı. Kör olasıca gene yaptı yapacağını kalk temizle şunu. Peki dedi anam çaresiz bir leğene oturttu beni yıkadı ve öylece aktı kırım.

Zamanla büyüyordum. Bedenim hep aynıydı. Benim içimi kimse bilmiyordu. Bir konuşsam neler anlatacaktım. Bir anam vardı yoldaşım. Bir gün anam babama cesaretini topladı ve şöyle dedi; Bey bir doktora gitsek? O gün ne oldu nasıl mübarek bir gün vardı bilemem ama babam olur dedi. Şehirden dağa bir araba geldi. Bindik arabaya hep birlikte. Şehri ilk defa o zaman görmüştüm. Biz mi ufaktık şehir mi ufaktı bilemedim. Anamın kucağında başım sağa sola dönüyordu. Nereye gittiğimizi pek anlayamadım. Karanlık boru gibi yüksek yerlerden geçiyor, bizim oradan büyük gölleri görüyordu gözlerim. Doktor adında bir yere girdik hep beraber. Anam başladı anlatmaya. Emmedi hiç dedi. Ağızının kenarında hep bir su vardı dolaşırdı. Başını kaldıramadı bir yol. Yaşına girdiğinde yürüyemedi şimdide yürüyemez. Eline top veririm tutamaz, elma veririm yiyemez. Konuşamaz... Daha ana dediğini duymadım. Anam konuşuyordu da babam gık bile demedi. Dilsiz bir ırmaktan su içer gibiydi. Kimseye bakamadım da ata babamın gözlerine baktım. Ama o bana bakmadı. Zaten ata babam hastalığımı hissetmişti. O sebepten hiç yaklaşmadı bana. Önceleri severdi beni alırdı kucağına. Şimdi o kucak soğuk ve uzak. Doktor anama anlamadığım bir şey dedi. Serabral Palsi... İlerde yürüyebilirmişim ama belki yürüyemezmişim. Konuşabilirmişim fakat konuşamazmışım da... Hayatta bir şey tam değildi. Ama o an konuşabilseydim eğer doktora şunları söyleyecektim. Konuşamaz diyorsun da doktor benim her gün keçilerle ne konuştuğumu nereden biliyorsun? Çıngıraklı kuyuya gittiğim günleri biliyor musun? Ah o çıngıraklı yok mu doktor. Kuyuların derinidir. Suyu çelikten soğuk ağızına lokum tadı gelirdi de yutamazsın. Konuşamazmışım! Konuşuyorum ben doktor. İster isen kekik dağlarını bana sor. Hangi kekik hangi yerde ben bilirim doktor bey sen bilemezsinde ben bilirim. Ben bunları düşünürken doktor konuşmasını bitirmişti bile. Bir sürü ilaçtan sonra yine gelin dedi. Gelemeyiz biz doktor. Yavaş yavaş büyüyordum koca delikanlı da değildim ama hissediyordum. Sanki o yerleri bir daha göremeyecektim.

Anam her sabah beni çadırdan çıkarı korunaklı çitin üzerine yerleştirirdi. Oradan etrafı seyredirdim. Babam her defasında işe yaramaz bu oğlan derdi. Yarım. Vicdanım olmayaydı ya atardım Allah'ıma. Şunun bakışlarına bak hele! Kör olası. Bakmaz görmez. Baksa da anlamaz. Topal! Lanet olasıca!. Sen olacağına taş olaydı, toprak olaydı. Ah İbrahim dedi içlendi. Kader senle oynuyor ya elimden bir kaza çıkmasa bari. Sus dedi anam sus. Allah'ın gücüne gider. O rabbimin bize hediyesi. Ata babam bir an devleşti. Sus diyorum uğursuz. Erkekliği benden uğursuzluğu senden. Sus vallahi ikinizi de öldürürüm. Gücüme gitmiyordu artık bu sözler.

"Küçük bedenim anamın tarlasına kök salmıştı bundan aylar önce. Tutunmaya çalışmıştı yeni meyve vermeye çalışan ağaçlar gibi..."

Bizim dağın üstünde bir yatır vardır. İnanış bu ya orada ne rüya görsen olurmuş. Anam bir cesaretle babama; oraya gitsen hele. Bak kaç kişi iyileşti. Birden devleşti ata babam. Dağı söksen yatırı yerinden kaldırsan bu oğlan gene iyileşmez. Boşuna ümitlenme. Bazı geceler sonumu çok merak ederdim. İsrail aleyhisselam sura şimdi üfleseydi ya da tek benim için üfleseydi de son bulsaydı her şey.

Ben sonumu o gece gördüm. Bir yaz ayıydı. Yaz olduğuna bakmayın. Bu dağlar gece ayazdır. Başımı kaldırırsam yıldızları görürdüm ama başımı kaldıramıyordum. Bu gece çok güzeldi. Katran kokusu aldım burcu burcu. Kekik kokusu hadi kalk gidelim diyordu. Nereye gidecektim? Birden bir soluk duydum. Kara bir soluk. Nasırlı bir el tuttu zayıf gövdemi. Kim diye az vakit düşündüm. Sonra gördüm karanlıkta. Ata babamdı bu. Gezdirecekti her halde beni. Ben ufakken de bir kere beni böyle götürmüştü çok mutlu olmuşum. Korkmuyordum aslında. Ama gece karanlıktı. Yıldızlar az ışık veriyordu nereye gittiğimi bilmiyordum. Bir insan Azrail'ini görebiliyormuş meğer. Azrail'im ise beni taşıyordu. Çokça yol yürüdük. Sesim hiç çıkmıyordu. Çıksa da duyulur mu bilemezdim de. Ay burada aydınlıktı. Çingiraklı kuyunun dibine gelmiştik. Ata babam birden konuşmaya başladı. Böylesi daha iyi dedi. Kötü zehirli tohumu yok etmeli. İyi olacak iyi. Yok olacaksın İsmail. Bir sürü tekrarlardı. Hazreti Yusuf gibi kuyuya atılacaktım. Ama atan kardeşlerim değil babamdı. Ya Hazreti Yakup'un derdi neydi. Bütün kuyulara küsmemiş miydi. Benim babam ise tüm kuyuları dost edinmişti. Beni boşluğa bıraktığında kaybolan gövdesini gördüm. Beni kör kuyuya attığı zaman küçüktü bedenim. Bir yel esti o vakit. Rüzgar ahımı anama götürdü. Çok sevdiğim bu çingiraklı mezar oldu bana. Ben İsmail. Bir gece de tohumu atılan yarım İsmail. Feryadım siper olsun size. Babamda bu geceyi unutmasın....

Sevim Beyazıt

Mektup

Öykü

Yarınki görüş gününün heyecanı sarmıştı koğuştakileri. Sevinç gülleri açmıştı yüzlerinde. Eşini dostunu görecektik az da olsa hasret gidereceklerdi. Dışarının özlemine sevdiklerinin gözlerinden buğulu da olsa görebileceklerdi. Kısıtlıydı zamanları ama olsun hiç yoktan iyiydi. Bir sonraki görüş gününe kadar bu iki saatin tekrarını yaşayacaklardı hayallerinde.

“Yarına saatler var daha, nasıl geçecek bu zaman”? dedi Şaziye oflayıp puflayarak. “Yarın da gelir yarın da geçer” dedi Sultan Teyze. Yılların birikmişliğiyle geçmişe savurdu günleri elinin tersiyle. Bir elinde doksan dokuzluk tespihi diğer elinde sımsıkı tuttuğu torunların resmi...

Gözlerini bir noktaya dikmiş kendiyse konferans halindeki Fatma, karşı köşede yere diz çökmüş. Çizgi çizgi olmuş alından, cümle cümle taşıyor yaşadıkları. Dudaklarını birbirine kenetlemiş sanki yeminli. Kanadı kırık yaralı bir kuş gibi her daim hüznü...

Yerdeki kilimi inceliyor Zeliha oturduğu yerden. Kâh, üç vakte kadar gelecek haberin güzergahı oluyor, kâh gitmeyi arzuladığı gidipte bi'daha arkasını dönüp bakmayacağı yollar oluyor halıdaki desenler. Yarım kalmış sevdaya gebe, daha kurumamış kirpikleri. Kimin kimsen yok mu? diyor yanı başındaki. Başını önüne eğiyor; “var” diyor utana sıkıla. Buralarda olmayan bir yere varıyor gözleri. “O çok uzaklarda...” diyerek sesi titriyor, sonra da birden bire hatırlamış gibi “Yirmi sene mapus yatacağım.” diyor, tek kaşını yukarı kaldırarak. Kollarıyla kendini sarıyor, sanki kendini teselli ediyor. Dudaklarını kıvrıp “beni beklemeyecek biliyorum, beklemeyecek!... Kim bilir belki de başkasıyla evlenmiştir bile...” “Umudunu yitirme” diyor başka bir ses. “Belki af çıkar yakın zamanda sevdiğine kavuşursun, ya da bir de bakarsın sevdiğin gelir seni görmeye taa buralara...” Umutsuz bakışına belki gelir diye umudu da ilştiriyor ama nedense hepten inanmıyor Zeliha. Ne bilsin ki yolunu şaşırılmış güvercinin sevda kokan mektubu sırtlanıp bu gece geç saatlerde mapusun yolunu tutacağını. Tüm başına geleceklerden habersiz yatağına uzanıyor.

O gün ışıklar erken kapatılıyor yarına tez varılsın diye. İyi geceler diyor Sultan Şaziye'ye, Şaziye'de Sultan'a, sonra Fatma Sultan'a Sultan da Fatma'ya. En son da Zeliha'ya herkes "iyi geceler" deyip yorganlar başa çekiliyor. Huzursuz kıpırdanışlar ranzaların yıllara yenilmiş yaylarını cızırdatıyor, bu sese alışkın kulaklar sessizliği delen cazırtıyı hoş görüyor yarının hatırına. Kimse söylenip durmuyor bu sefer. Kapı son kez gıcırtıyla açılıyor. Son defa başını kapıdan sokuyor gardiyan. Gözlerini ranzaların üzerinde gezdiriyor. Herkesin yatağında olduğundan emin olduktan sonra demir kapıyı gürültüyle geri kapatıp arkadan kilitliyor.

Şimdi düşleri süsleyen umut avcısına kulak kabartmaya sıra geliyor. Kim bilir bu gece onlara neler fısıldayacak. Gözlerini kapatıp düşler sandalına bırakıyorlar kendilerini... Bir süre sonra gerçeğe de düşlere de teslim oluyor göz kapakları, Zeliha'nın dışında. Tavandaki pencereye diyor bakışlarını, ona bir sır verir gibi... Göklerde süzülerek uçan güvercinin kanatlarını yalayan ayın şavkı tavanın penceresinden süzülüp Zeliha'nın düşlerini aydınlatıyor. Neler de düşünüyor gariban. Çocuklar var bir evin içinde, Zeliha var başlarında, sevdiceği var bir de. Evlenmişler, iki kız iki oğlan doğurmuş, gürül gürül yanan odun sobasının yanında oturmuş gülüşüp, şakalaşıyorlar. Sonra çocukları odalarına gönderiyor babaları, sonrası görünmüyor karanlığa gömülüyor her şey. Düşlerin ilham kaynağı şavkını çekiyor Zeliha'nın düşlerinden. Yerini hakikatin göğsüne bırakıyor. Usul usul giriyor pencereden hakikat. Tek tek yüzleri aydınlatıyor, kirpikler kırpışıyor. İşte tam da o anda mapusun kapısı açılıyor. "Zeliha'ya mektup var" diyor gardiyan. Kimsesi olmayan bu genç kıza gelen mektup Zeliha'nın dışında herkesi sevindiriyor. Donup kalıyor Zeliha olduğu yerde. Tek gerçeğim sevdiceğim gönderebilir mi diye geçiriyor içinden. Şimdiye dek çoktan unutmuş olabileceğini düşünüyor sonra da. Ürkek adımlarla elleri titreyerek mektubu eline alıyor, zorda olsa açıyor mektubu. Bir süre yazılanların üzerinde gezdiriyor gözlerini, sonra da sıkıntıyla sağına soluna bakınıyor. Anlıyor Şaziye Zeliha'nın okuma bilmediğini. "Bana ver okuyim" diyor, alıyor elinden başlıyor okumaya. Okudukça yüzünde güller açıyor Zeliha'nın. Kızarıp bozariyor, alt dudağını ısırıp duruyor. Yazmasının ucuyla ağzını kapamakta buluyor çareyi. Kanatları olsa Arş'ı geçecek şimdi. İçinden fışkıran gülüşlerini tutamıyor, saklayamıyor da artık. Eline alıp öpüp kokluyor mektubu, göğsüne yapıştırıyor sonra bi'daha bi'daha öpüyor, gözlerine inanamıyor. Bu günü gösteren yaradana şükürlerini gönderiyor. "Artık benim de bir umudum var, benim de bekleyenim var" deyip , tek tek herkese sarılıyor. Başlarını avucunun arasına alarak gözlerine bakıyor "gördünüz değil mi? Benimde soranım var benimde," diye sesi cıvıldıyor. Gözleri yerinden fırlayacak gibi pörtlüyor neredeyse. Gözyaşlarına boğuluyor, sevinç gözyaşlarına. Tam da o esnada kapı yine açılıyor, gelen yine gardiyan. Verdiği gibi geri alıyor mektubu yan koğuştaki gerçek sahibine götürmek üzere. Elleri havada kalıyor Zeliha'nın, rengi soluyor, nutku tutuluyor, sicim gibi gözyaşları dökülüyor solgun yanaklarına, dizlerinin bağı çözülüyor olduğu yere çöküyor.

Gözlerini açtığı anda terden sırılsıklam olmuş, boğazından da boğuk boğuk sesler çıkıyor. Etrafına toplanmış kalabalık üzgün gözlerle fısır fısır bi'seyler konuşuyor, aynı zamanda kolonya koklatıp avuçlarını ovuyor.

Çekip kurtarıyor ellerini. Boş avuçlarına bakıyor uzunca bir süre, yüreği ağırlaşıyor, başı dumanlanıyor. Gözlerini kapatıyor tekrar. Tüm bu yaşadıklarının rüya mı gerçek mi olduğunu düşünüyor. Her şeyi en baştan tek tek sırayla zihninden geçirerek bir karara varmaya çalışıyor. Tavandaki pencereye bakıyor bir güvercin konmuş pervaza, Bir güvercin daha geliyor yanına sonra bir tane daha...

Gülbahar Pamukçu

Töre

Öykü

Bütün saçmalıklardan, törelerden, kurallardan bıkmış olan Ömer, çaresiz güçsüz her şeyden öyle bıkmış öylesine bir nefes arıyordu ki dayanamayıp gitti. Oysa gidişini kurtuluş sanıyordu bilmiyordu ki her kaçış bir kurtuluş değildir...

Bu sefer mutluydu Ömer hiç olmadığı kadar mutluydu ama doyasıya yaşayamıyordu mutluluğunu içinde bir burukluk vardı. Bütün ömrü korku ve baskı altında geçmiş insanlar mutluluktan da şüphe duyarlar.

Ömer de öyleydi ama güçlüydü artık. Çünkü ilk defa karşı çıkmıştı ailesinin babasının baskısına, saçma sapan töre sözcükleri altında kalıp Ayşe'yle evlenmek yerine kaçıp gitmişti. Peşine düşmesinler diye; çalışmaya gidiyorum yerim yurdum belli kaçtığım yok demişti. Ama hiç beklemediği güzeller güzeli Zuhal 'e sevdalanmıştı.

Zuhal'e nasıl bir hayatta olduğunu nasıl bir beladan kaçıp geldiğini, başka bir kızla zorla sözlü olduğunu, törelerden bütün zalimlerden bahsetmişti elbette, lakin Zuhal ne kadar direktse de söz geçirememişti gönlüne ve billur gibi su gibi bir kızları olmuştu Melek adında. Melek henüz bir yaşındaydı Ömer 'in ise iki yılı dolmuştu.

Her gün mektup alıyordu ailesinden;

Ömer gel artık hadi bu iş çok uzadı Ayşe'de sabırsızlanıyor artık biz düğün hazırlıklarına başladık gel. .!

Ömer; Defalarca söyledim size benim bir hayatım burada bir sevdiğim var. Benim burada yuvam birde kızım var ana artık vazgeçin.

Annesi; oğlum ben sahip çıkarım kızına da anasına da ama sen gelmezsen eğer kardeşlerini de senide öldürürler Ömer gel oğlum gel

kimseciklerin haberi yok senin hayatından sessizce hallederiz .

Ömer, bu saatten sonra benden sana hayır gelmez ana kurban olayım gelemem artık beni affet...

Bir hafta sonra bir kara mektup ve içinde kara yazıyla birkaç kelam;

“Babam öldü abi gel herkes perişan..”

Bunun üzerine Ömer Zuhal ‘ini öper koklar geleceğim iki gözüm sana söz veriyorum son vazife mi yerine getireceğim andım. Olsun ki ölüm pahasına olsa da seni sevdim seveceğim. Kızımıza iyi bak ...

Ömer apar topar gider lakin babası ölmemiştir .

Ömer gelsin diye tuzak kurulmuştur

.Ömer; Kurban olayım yapma baba izin ver gideyim yapma baba kızım var yuvam var Zuhal ‘im orda baba . Bağırır çağırır ,
Sen bir şey de anam nedir bana yaptığınız bu zulüm
Annesi;

Oğlum aslan oğlum herkes duymuş peşindeler yalan de iftiradır de evlenecem Ayşe’yle de öldürürler seni yapama yavrum.

Ömer;

Boş ver öleyim ana en azından sevdam uğruna öleyim.

Ben o kıza ölüm pahasına olsa sevecem seni demiştim .

İstemediğim biriyle aynı yatağa baş koyup her gün ölmektense bırakta Sevdam uğruna öleyim .

Dedi ve çıktı evden gece saat 12 1 civarı zifiri karanlıkta koşa koşa ilerlerken Ömer ardında anası.

Sevdasına mutlulukla koşan Ömer meğer ölüme gülüyormuş.

Bir kaç adam önünü kesti Ömer ‘in : Dur Ömer bacımızı kırletip gidemezsin !!

Bak kardeşim bilirsiniz elim eline değmemiştir, herkes bilir gerçeği bırakın bu saçmalıkları bunlar aldatmaca hepsi yalan çekilin sizde önümden gideyim yoluma.

Gitme Ömer ölürsün .

Ömer;

Bir gün hepiniz anlayacaksınız beni umarım çok geç olmaz.

Kızıma gidecem ben sevdalıma gidecem!

Tam koşmaya başlamışken Ömer

Ardından 2 3 el ateş sesi ve bir feryat çığlık çığığa

Anası; Ömer Ömer ‘immm affet bizi oğlum affet

Allahım biz ne yaptık. Allahım ... Affet.

Ama nafile Ömer duymuyor artık usulca yumdu gözlerini ...

‘Edebiyat hayatın uydusudur, onu taklit etmez, hayata istediği biçimi verir.

Oscar Wilde